

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1.2. e

Directoraat-generaal Agro

Bezoekadres
Bezuidehoutsseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksverheid.nl/inv

Behandeld door

5.1.2. e

T 5.1.2. e
5.1.2. e @mininv.r

Ons kenmerk
OGA / 38154630

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum 1 december 2023
Betreft Besluit op uw woo verzoek van d.d. 28 maart 2022 inzake het beleid met betrekking tot fosfaatrechten

Geachte meneer/mevrouw,

In uw verzoek van 28 maart 2022 heeft 5.1.2. e, met een beroep op de Wet open overheid (voorheen Wet openbaarheid van bestuur), gevraagd informatie openbaar te maken over beleid met betrekking tot ontheffing van fosfaatrechten uit de Meststoffenwet, de knelgevallenregeling en de beoordeling van art. 1 Eerste Protocol, bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Procesverloop

Op 1 april 2022 heeft u bericht ontvangen dat uw verzoek in goede orde is ontvangen. Daarbij is medegedeeld dat uw verzoek binnen vier weken na de ontvangst van het verzoek wordt beoordeeld.

Op 7 april 2022 is u per e-mail een aantal links toegestuurd van reeds openbare documenten inzake het onderwerp van uw verzoek. Op deze mail heeft u niet gereageerd en werd - naar later bleek - abusievelijk verondersteld dat daarmee aan uw verzoek was voldaan. Op 9 september 2022 heeft u mij per e mail in gebreke gesteld wegens het niet-tijdig beslissen op uw verzoek.

Op 30 maart 2023 heeft er een gesprek met u plaats gevonden en is afgesproken de nadere precisering van 5 februari 2023 als uitgangspunt te nemen voor het vervolg. In dit gesprek is tevens aangegeven dat een besluit op uw verzoek niet eerder dan tegen het einde van 2023 te verwachten is. Op 20 juni 2023 heeft u bij uw rechtbank beroep ingesteld wegens het niet tijdig beslissen op uw verzoek. De rechtbank heeft op 27 juli 2023 uitspraak gedaan op uw beroep en heeft beslist dat ik op uiterlijk 1 december 2023 een besluit dien te nemen op straffe van een dwangsom.

Precisering Woo-verzoek

In uw mail van 5 februari 2023 heeft u uw verzoek nader gepreciseerd, en beperkt tot i) documenten die zien op – kort gezegd – de discussie of sprake is van Staatssteun ten aanzien van de maatregelen vanwege het fosfaatstelsel, ii) meer in het bijzonder (maar niet uitsluitend) documenten die zien op deze discussie gewisseld tussen Nederland en (organen) van de EU en iii) stukken die zien op de (mogelijkheden) om door het fosfaatstelsel getroffen veehouders te compenseren (financieel of anderszins).

In het gesprek dat plaatsvond op 30 maart 2023 heeft u aangegeven met name inzicht te willen krijgen in punt ii van uw precisering, maar dat ook punt iii van de precisering van belang is.

Directoraat-generaal Agro

Wettelijk kader

Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Wet open overheid (Woo). De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage 1 bij deze brief.

DGA / 38154630

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek heb ik gezocht in de digitale archiefsystemen/e-mail inboxen/WhatsApp-gesprekken van minister, directeur-generaal, secretaris-generaal en betrokken medewerkers.

Ik heb mij bij mijn inventarisatie beperkt tot de periode 01-01-2015 tot 28-3-2023 en gebruik gemaakt van de volgende (combinaties van) zoektermen:

- Staatssteun & Fosfaatrechten
- Staatssteun & Fosfaatrechtenstel
- Compensatie & Fosfaatrechten
- Compensatie & Fosfaatrechtenstelsel
- Knelgevallenregeling & Fosfaatrechten
- Knelgevallenregeling & Fosfaatrechtenstelsel
- Individuele & Disproportionele & Last & Fosfaatrechten
- Individuele & Disproportionele & Last & Fosfaatrechtenstelsel

Bij deze inventarisatie zijn 55 documenten aangetroffen.

Deze documenten zijn genoemd in de inventarislijst in bijlage 2 bij deze brief. In deze brief wordt vanaf nu verwezen naar de nummers op de inventarislijst, zodat voor u duidelijk is wat ik per document heb besloten en waarom ik dit heb besloten.

De Woo is niet van toepassing op documenten die al openbaar zijn. Een aantal documenten is reeds openbaar en staat op de inventarislijst als zodanig aangemerkt. Op de inventarislijst staat ook aangegeven waar u deze documenten kunt vinden.

Achtergrond van het dossier waar uw verzoek betrekking op heeft

Voordat ik toelicht op welke wijze ik op grond van de Woo de documenten heb beoordeeld, vind ik het van belang om de achtergrond en de rol van het Ministerie van LNV bij deze aangelegenheid uiteen te zetten. Het Ministerie overlegt in vertrouwen met de Europese Commissie (hierna: EC). Per brief van 2 juli 2015 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit van het kabinet om fosfaatrechten voor melkvee in te voeren (Kamerstuk 34532, nr. 3). Direct na dit besluit is de EC geïnformeerd over dit voornemen. Sindsdien heeft overleg plaatsgevonden met de EC over de invulling van dit besluit. De Tweede Kamer heeft mij bij meerdere gelegenheden verzocht de documenten die betrekking hebben op de gesprekken die door de regering en/of ambtenaren gehouden zijn met de EC en/of haar ambtenaren over fosfaatrechten, aan de Kamer te doen toekomen. In reactie op het verzoek van de Tweede Kamer heb ik, per brief van 19 december 2016 (Kamerstuk 34 532, nr. 97), uitvoerig het onderhandelingstraject met de EC beschreven en heb ik gemotiveerd waarom ik de gevraagde documenten niet aan de Tweede Kamer doe toekomen en derhalve niet openbaar zal maken.

In het licht van het bovenstaande heb ik, voor zover van belang op grond van de Woo, van de aangetroffen documenten beoordeeld of ik deze openbaar kan maken dan wel of er een belang is dat zich tegen openbaarmaking verzet. Voor de

besluitvorming en de motivering over de aangetroffen documenten verwijs ik naar de navolgende onderdelen Besluit en Overwegingen.

Informatie die valt buiten de reikwijdte van uw verzoek

Directoraat-generaal Agro

U heeft in uw verzoek aangegeven over welke aangelegenheid u informatie wilt ontvangen. Een aantal documenten gaat gedeeltelijk of in het geheel niet over de door u aangegeven aangelegenheid en staan op de inventarislijst als zodanig aangemerkt. Deze informatie heb ik daarom uit de documenten verwijderd.

DGA / 38154630

Voor zover het gaat om bijlagen bij documenten, geldt het volgende. Wanneer een begeleidend document zoals een e-mail of een nota wel informatie bevat die binnen de reikwijdte van uw verzoek valt, maar de bijlage in zijn geheel niet, geef ik de bijlage weer op de inventarislijst met vermelding 'buiten reikwijdte'. Op deze manier wordt inzichtelijk gemaakt dat de bijlage geen relevante informatie bevat.

Zienswijzen

Ik heb de betrokken derde-belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze te geven op de door mij voorgenomen openbaarmaking van de door u gevraagde informatie.

De belanghebbenden hebben geen bezwaren kenbaar gemaakt tegen de openbaarmaking van de informatie die met dit besluit openbaar wordt gemaakt.

Besluit

Ik besluit een deel van de door u gevraagde informatie openbaar te maken. Per document is op de inventarislijst aangegeven welke uitzonderingsgronden zijn toegepast. Ook in de documenten wordt aan de hand van een code duidelijk gemaakt op welke grond de informatie is geweigerd. Onder het kopje 'Overwegingen' licht ik dit nader toe.

Overwegingen

Als eerste wil ik u wijzen op het volgende.

Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in artikel 1.1 van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Ik moet hierbij het algemeen belang van openbaarheid afwegen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen. In het algemeen geldt hierbij de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, het openbaar is voor iedereen.

De toetsing aan de uitzonderingsgronden verloopt als volgt. Eerst kijk ik of een van de uitzonderingsgronden speelt. Dat doe ik meestal per alinea, soms per zin. Vervolgens kijk ik wat voor soort uitzonderingsgrond het is. Als het een absolute uitzonderingsgrond is, mag ik de informatie niet verstrekken. Als het een relatieve uitzonderingsgrond is, moet ik een afweging maken tussen het algemene belang van openbaarheid en het specifieke belang dat de uitzonderingsgrond beschermt. Daarbij weegt het belang van openbaarheid zwaar. Als ik informatie weiger, moet ik goed motiveren waarom ik dat doe. Dat geldt nog sterker als de informatie ouder dan vijf jaar is.

Wanneer het gaat om informatie waar belangen van anderen bij betrokken zijn, moet ik hen de mogelijkheid geven om een zienswijze in te dienen. Dit betekent dat zij hun mening kunnen geven over of de informatie wel of niet openbaar gemaakt moet worden. Het is uiteindelijk aan mij om te beslissen of ik de informatie openbaar maak.

In de inventarislijst en op de documenten heb ik opgenomen welke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

Directoraat-generaal Agro

Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de relatie van Nederland met andere landen, staten of internationale organisaties beschadigt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. In de documenten waarbij in de inventarislijst in de kolom "Woo" 5.1.2.a staat vermeld, staat informatie waarvan openbaarmaking de betrekkingen van Nederland met de EC zou schaden. Ik ben derhalve van oordeel dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid, aangezien er afbreuk wordt gedaan aan de belangen van Nederland, de EC en mogelijk ook aan de belangen van andere lidstaten, indien de informatie over de betrekkingen van Nederland met de EC openbaar wordt gemaakt. Dit kan schade toebrengen aan de onderhandelingspositie van (en de betrekkingen tussen) de EC en Nederland. Specifiek betreft het hier voorbereidende documenten voor overleggen, verslagen van overleggen en documenten die in het diplomatieke verkeer worden gewisseld of opvattingen bevatten van de EC die vertrouwelijk met ons gedeeld zijn.

DGA / 38154630

Voor de effectiviteit van de onderhandelingen en de gesprekken met de EC is het noodzakelijk en essentieel dat geen afbreuk wordt gedaan aan de vertrouwelijkheid waarbinnen de contacten plaatsvinden, juist om zowel de lidstaat als de diensten van de EC de mogelijkheid te geven om de economische en juridische aspecten van een voorgenomen steunmaatregel informeel en in wederzijds vertrouwen te bespreken. De uitkomst van de contacten en de beschikking van de EC is voor Nederland van groot belang en worden bovendien door andere lidstaten nauwgezet gevolgd.

Het is evident dat openbaarmaking van de documenten die zijn gewisseld tussen Nederland en de EC haar weerslag zou hebben op de verhouding tussen Nederland en de EC op dit dossier en ook andere (toekomstige) dossiers. Openbaarmaking kan het voeren van de noodzakelijke gesprekken en onderhandelingen over mogelijke staatssteungoedkeuring voor zowel Nederland als de EC op nadelige wijze beïnvloeden. In dit concrete geval zou openbaarmaking ertoe kunnen leiden dat voor andere landen inzichtelijk wordt hoe er overeenstemming over de staatssteunmaatregel met de EC is bereikt en welke compromissen er mogelijk aan de zijde van Nederland en de EC zijn gedaan.

Ik verwijs ook nog naar mijn brief van 19 december 2016 (Kamerstukken II 34 532, nr. 97, p. 20-21) waarin ik uitvoerig het onderhandelingstraject met de EC heb beschreven en daarnaast motiveer waarom ik de gevraagde informatie niet aan de Tweede Kamer verstrek en derhalve niet openbaar maak voor een ieder. Bovendien wordt dit ondersteund door de brief van de ministers van BZK en BZ aan de voorzitter van de Tweede Kamer van 10 april 2015 (Kamerstukken II 2014/15, 34 023, nr. 9), waarin als principieel en algemeen uitgangspunt wordt uitgelegd dat correspondentie tussen Nederland en de EC niet openbaar wordt gemaakt. Tevens weeg ik mee dat naar mijn oordeel aan het belang van openbaarheid in dit dossier al voldoende recht wordt gedaan doordat al veel informatie openbaar is, zoals de beschikking van de EC, de informatie uitwisseling met de Tweede Kamer en de al openbare informatie die onder de reikwijdte van uw verzoek valt.

Ook in het internationale contact is openbaarheid en transparantie steeds gebruikelijker en belangrijker voor het goede functioneren van de democratische rechtsorde. In dit geval echter kan worden aangenomen dat in de toekomst het overleg met die landen of internationale organisaties moeilijker gaat, wanneer ik deze informatie openbaar maak. Dit omdat met deze informatie zowel de Nederlandse tactiek bekend wordt als ook het oordeel van Nederland over de

opstelling van de internationale gesprekspartner. Het feit dat een aantal van deze documenten ouder dan vijf jaar zijn, betekent niet dat het openbaar maken van deze informatie de verhoudingen tussen Nederland en de EC niet kan schaden. De bovengenoemde argumenten zijn ook van toepassing op documenten die ouder zijn dan vijf jaar. Ik zal deze informatie daarom niet openbaar maken.

Directoraat-generaal Agro

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

DGA / 38154630

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. Bij bepaalde documenten is dit het geval. In de documenten, waarbij in de inventarislijst, in de kolom "Woo", 5.1.2.e staat vermeld, staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de identiteit van betrokkenen niet bekend worden, omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Dat vind ik niet wenselijk. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar.

Dit geldt ook voor de persoonsgegevens van ambtenaren. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van op grond van de Woo. Ook deze informatie maak ik niet openbaar.

Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Bij bepaalde informatie uit de documenten, waarbij in de inventarislijst, in de kolom "Woo", "5.2.1.i" staat vermeld, staat informatie die het functioneren van de Staat of andere overheden in gevaar zou kunnen brengen. Dat weegt in die gevallen zwaarder dan het belang van openbaarheid.

Document 26 en 28 betreffen een spreeklijn die is opgesteld voor de Minister om vragen in de Kamer te beantwoorden. Deze lijn is opgesteld met het idee dat deze intern blijft en komt niet gegarandeerd overeen met wat er daadwerkelijk in de Kamer is uitgesproken. Voor de definitieve versie verwijs ik u graag naar de verslagen van de Tweede Kamer. De inhoudsopgave van de spreeklijn in document 26 is wel openbaar gemaakt om het terugvinden makkelijker te maken.

Document 55 bevat passages over een voorstel wat verder nooit is uitgewerkt. Om het vrij uitwisselen van gedachten tussen ambtenaren te bevorderen en hiermee het functioneren van de staat te beschermen, wordt deze informatie niet openbaar gemaakt.

Concepten

Voor een ordentelijk verloop van het besluitvormingsproces, is het belangrijk dat dit gebeurt op basis van voldragen documenten. Wanneer communicatie over conceptteksten of de conceptteksten zelf openbaar worden gemaakt is dit schadelijk voor het goed functioneren van de Staat nu er een publiek debat kan ontstaan over documenten die nog niet rijp zijn voor besluitvorming en die in bepaalde mate kunnen afwijken van definitieve versies waar het proces verder mee is uitgewerkt. Daar is ook hier sprake van. Een aantal documenten betreft het opstellen van de antwoorden op Kamervragen. De definitieve versie van deze antwoorden zijn reeds openbaar. Document 59 betreft een conceptadvies aan de Minister over de inzet in Brussel. Deze documenten maak ik daarom niet openbaar.

met een beroep op het belang van het goed functioneren van de Staat. Op dezelfde informatie is ook het bepaalde in artikel 5.2, eerste lid, van de Woo van toepassing. Zie daartoe hieronder in het besluit.

Directoraat-generaal Agro

Persoonlijke beleidsopvattingen in een document voor intern beraad

Uitgangspunt van de Woo is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in principe ook voor documenten opgesteld voor intern beraad. Intern beraad is het overleg tussen ambtenaren binnen een bestuursorgaan, of binnen een kring van bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een bestuurlijke aangelegenheid. Documenten die bestemd zijn voor intern beraad kunnen persoonlijke beleidsopvattingen bevatten. Dat is hier ook het geval. Ten aanzien van de openbaarmaking van deze persoonlijke beleidsopvattingen geldt het volgende. Op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die bestemd zijn voor intern beraad niet openbaar gemaakt. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn ambtelijke adviezen, meningen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn niet: feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

DGA / 38154630

Het is van belang dat ambtenaren intern vrij met elkaar van gedachten moeten kunnen wisselen over beleidskeuzes. Een zekere mate van veiligheid is nodig om te kunnen komen tot een effectieve besluitvorming. Ik acht het in dit geval ook niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om met toepassing van artikel 5.2, tweede lid, de persoonlijke beleidsopvattingen toch openbaar te maken. Gelet hierop maak ik in dit dossier de persoonlijke beleidsopvattingen bestemd voor intern beraad niet openbaar.

Wijze van openbaarmaking en publicatie

De documenten die (gedeeltelijk) openbaar worden, worden samen met deze brief digitaal aan u toegezonden.

Dit besluit en de documenten die voor iedereen (gedeeltelijk) openbaar worden, worden op www.rijksoverheid.nl gepubliceerd.

Afschrift aan belanghebbenden

Een kopie van dit besluit verzend ik naar belanghebbenden.

Vragen

Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van uw verzoek. De contactgegevens vindt u rechtsboven op deze brief.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
namens deze:

5.1.2. e

5.1.2. e

waarnemend directeur-generaal Agro

Bezwaarclausule

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt en verzonden een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Directoraat-generaal Agro

DGA / 38154630

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Woo

Artikel 1.1 Recht op toegang

Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen.

Directoraat-generaal Agro

Artikel 2.1 Begripsbepalingen

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- document: een door een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, opgemaakt of ontvangen schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens dat naar zijn aard verband houdt met de publieke taak van dat orgaan, die persoon of dat college;
- milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- publieke informatie: informatie neergelegd in documenten die berusten bij een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, of informatie die krachtens artikel 2.3 door een bestuursorgaan kan worden gevorderd.

DGA / 38154630

Artikel 4.1 Verzoek

1. Eenieder kan een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. In het laatste geval beslist het verantwoordelijke bestuursorgaan op het verzoek.
2. Een verzoek kan mondeling of schriftelijk worden ingediend en kan elektronisch worden verzonden op de door het bestuursorgaan aangegeven wijze.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
5. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan binnen twee weken na ontvangst van het verzoek de verzoeker om het verzoek te preciseren en is het de verzoeker daarbij behulpzaam.
6. Het bestuursorgaan kan besluiten een verzoek niet te behandelen, indien de verzoeker niet meewerkt aan een verzoek tot precisering als bedoeld het vijfde lid. In afwijking van artikel 4:5, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt het besluit om het verzoek niet te behandelen aan de verzoeker bekendgemaakt binnen twee weken nadat het verzoek is gepreciseerd of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
7. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

Artikel 4.2 Doorverwijzing

1. Voor zover het verzoek betrekking heeft op informatie die berust bij een ander bestuursorgaan dan dat waarbij het verzoek is ingediend, wordt de verzoeker zo nodig naar dat bestuursorgaan verwezen. Is het verzoek schriftelijk gedaan, dan wordt het voor zover betrekking hebbend op informatie die bij een ander bestuursorgaan berust, onverwijld doorgezonden aan dat bestuursorgaan, onder mededeling van de doorzending aan de verzoeker.

2. Indien het verzoek betrekking heeft op informatie die op grond van enig wettelijk voorschrift bij het bestuursorgaan had behoren te berusten, vordert het bestuursorgaan de gevraagde informatie van degene die over de informatie beschikt. Degene die over de gevraagde informatie beschikt, verstrekt deze per omgaande aan het bestuursorgaan.
3. Voor zover een verzoek als bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, dat is gericht aan een der Kamers of de verenigde vergadering der Staten-Generaal, betrekking heeft op informatie die door de regering vertrouwelijk aan de Staten-Generaal is verstrekt, zendt de Kamer of de verenigde vergadering het verzoek ter behandeling door aan Onze Minister of Onze Ministers die deze informatie vertrouwelijk heeft of hebben verstrekt.

Directoraat-generaal Agro

DGA / 38154630

Artikel 5.1 Uitzonderingen

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a) de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b) de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c) bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d) persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
  - e) nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.
2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a) de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
  - b) de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
  - c) de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d) de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e) de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f) de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
  - g) de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
  - h) de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
  - i) het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan

de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.

5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden. Directoraat-generaal Agro
DGA / 38154630
6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 5.2 Persoonlijke beleidsopvattingen

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
2. Het bestuursorgaan kan over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Onverminderd het eerste en tweede lid wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming door een minister, een commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten, een gedeputeerde, het college van burgemeester en wethouders, een burgemeester en een wethouder, informatie verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm, tenzij het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

Inventarislijst

Document nummer	Bestandsnaam export	Weigeringsgrond	Tags	Document notitie
1	FW Fosfaatrechten - Staatssteun.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage betreft document 2, 40, 60 en 61
2	Fosfaatrechten - Staatssteun - 18-05-2016.docx	5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	
3	RE Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun.pdf	5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	
4	RE Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun.pdf	5.1.2.a, 5.1.2.e, Reeds beoordeeld	Document deels openbaar	
5	Fosfaatrechten - staatssteun.pdf	5.1.2.a, 5.1.2.e	Document deels openbaar	
6	Fosfaatrechten -staatssteun.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage is document 10
7	RE 17. Nota advies staatssteun.docx.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Nota betreft document DOMUS-#16078478-v2-Fosfaatrechten_-_Staatssteun.DOCX
8	FW stand van zaken overleg EC over staatssteun fosfaatrechten.pdf	5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	
9	RE stand van zaken overleg EC over staatssteun fosfaatrechten.pdf	5.1.2.e, 5.2.1, Reeds beoordeeld	Document deels openbaar	Bijlage is document 10. Nummer 16146106 betreft geen document, maar een verwijzing naar de map in het archief.
10	DOMUS-#16078478-v2-Fosfaatrechten_-_Staatssteun.DOCX	5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	
11	Notitie staatssteun - fosfaatrechten.pdf	5.1.2.a en 5.2.1, 5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage is document 41
12	FW 17015843 m.b.t. Bhm Staatssteun fosfaatrechtenstelsel in relatie tot stoppersregeling.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlagenummer 17015843 betreft geen document, maar een verwijzing naar de map in het archief.
13	Fosfaat notitie staatssteun en Engelse vertaling van de wet.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage is document 14, 15 en 41
14	Bill - phosphate production rights.doc		Document openbaar	
15	Consolidated version of the fertilizers act after entry into force of the bill concerning phosphate rights.doc		Document openbaar	
16	RE Fosfaat notitie staatssteun en Engelse vertaling van de wet.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	
17	Re Staatssteun fosfaatrechten.pdf	5.1.2.a en 5.2.1, 5.1.2.e	Document deels openbaar	
18	RE Fosfaatrechten - Staatssteun.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage is document 43
19	RE Fosfaatrechten - Staatssteun - notificatie - deel 2.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage 1 is document 67. Bijlage 2 en 3 zijn buiten reikwijdte. Bijlage 4 is document 68 en bijlage 5 is document 44.
20	Staatssteun fosfaatrechtenstelsel - peildatum.pdf	5.1.2.a, 5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage is document 45
21	Fwd Staatssteun fosfaatrechtenstelsel - peildatum.pdf	5.1.2.e, 5.2.1, Reeds beoordeeld	Document deels openbaar	Bijlage is document 45
22	Re DOMUS-#17165540-v1-Voorbereiding overleg DG COMP staatssteun fosfaatrechtenstelsel.docx.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlage is document 52
23	FW Verslag overleg DG COMP staatssteun fosfaatrechtenstelsel.pdf	5.1.2.a, 5.2.1, 5.1.2.e	Document deels openbaar	
24	FW Brief verzonden aan parlement over Stand van zaken fosfaatrechten.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	
25	FW Binnengekomen Kamervragen.pdf	5.1.2.e, 5.1.2.i en 5.2.1	Document deels openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-310.html Vanaf mail 7 augustus niet openbaar .
26	Dossier Commissiedebat Fosfaatrechtenstelsel 3 juni 2021.DOCX	5.1.2.i, Buiten reikwijdte	Document deels openbaar, deels buiten reikwijdte	
27	STUK RETOUR BEWINDSPERSOON NOTA Beantwoording Kamervragen over knelgevallen CBB.PDF	5.1.2.e	Document deels openbaar	
28	STUK RETOUR BEWINDSPERSOON TMD Fosfaatrechten 24 juni 2021.PDF	5.1.2.e, 5.2.1.i, Buiten reikwijdte	Document deels openbaar	
29	STUK RETOUR BEWINDSPERSOON Aanpak opdracht en samenstelling adviescommissie knelgevallenregeling bij invoering fosfaatrechtenstelsel.PDF	5.1.2.e	Document deels openbaar	
30	STUK RETOUR BEWINDSPERSOON Beantwoording vragen Kamercommissie over fosfaatrechtenstelsel en kritiek afhandeling bezwaren door RVO.PDF	5.1.2.e, 5.2.1.i	Document deels openbaar	Antwoord/reactie minister is in verband met latere wijzigingen een concept
31	STUK RETOUR BEWINDSPERSOON Tegemoetkoming individuele melkveehouders ihkv fosfaatrechtenstelsel_fosfaatreductieplan.PDF	5.1.2.e	Document deels openbaar	
32	Fwd knelgevallen.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bijlagen 57, 58 en 59
33	Fwd terugkoppeling gesprekken Brussel fosfaatrechtenstelsel.pdf	5.1.2.a, 5.1.2.e	Document niet openbaar	
34	Email - knelgevallen fosfaatrechten tbv bespreking MLNV 208.pdf	5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	Bijlage 18218145 is document 76 Bijlage 18218359 is Buiten Reikwijdte
35	Re actualiteit 18 augustus.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	Bladzijde 2 is i.v.m. persoonsgegevens geheel verwijderd.
36	Re Brief LTO Implementatie Fosfaatrechten.pdf	5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	
37	RE Vooroverleg Fosfaat Terugkoppeling Fosfaat.pdf	5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	
38	Fwd Terugkoppeling zitting Cbb fosfaatrechtenstelsel.pdf	5.1.2.e, 5.2.1	Document deels openbaar	
39	RE gesprek met banken, NZO, zuivelNL.pdf	5.1.2.e	Document deels openbaar	
40	Template to guide early engagement with COM - Fosfaatrechten - 17-05-2016.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
41	Europese Commissie - Legal analysis staatssteun - 09-12-2016.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
42	ELEMENTS OF SYSTEM OF TRADABLE PHOSPHATE RIGHTS PROVIDED FOR IN THE DUTCH LEGISLATION 29-06-2017.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
43	0. Notitie voor COMP 01-09-2017 (versie EK 4 sept).docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
44	Annex 5 - State Aid.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
45	171014 Notitie DGAN expected needs.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
46	(16148231) STUK RETOUR BEWINDSPERSOON - Nota - 2-pager fosfaatrechten - staatssteun (1).PDF	5.1.2.a	Document niet openbaar	
47	Brief NL aan DG COMP over fosfaatrechten en staatssteun.PDF	5.1.2.a	Document niet openbaar	
48	Fosfaatrechten - Staatssteun - Strategie.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
49	Nota Brief aan DG COMP en DG ENVI over het stelsel van fosfaatrechten en staatssteun.DOCX	5.1.2.a	Document niet openbaar	
50	Notitie DG COMP expected needs.DOCX	5.1.2.a	Document niet openbaar	
51	STUK RETOUR BEWINDSPERSOON Fosfaatrechten - Staatssteun.PDF	5.1.2.a	Document niet openbaar	
52	17165540 - Voorbereiding overleg DG COMP staatssteun fosfaatrechtenstelsel DG competition policy Europese Unie.DOCX	5.1.2.a	Document niet openbaar	
53	Fwd Terugkoppeling - Overleg Europese Commissie Fosfaatrechten - Staatssteun - Uitsluitend voor intern gebruik -_.pdf	5.1.2.a	Document niet openbaar	
54	Terugkoppeling - Overleg Europese Commissie Fosfaatrechten - Staatssteun - Uitsluitend voor intern gebruik -_.pdf	5.1.2.a	Document niet openbaar	
55	RE annotatie voor gesprek.pdf	5.1.2.a en 5.1.2.i	Document niet openbaar	
56	Email - verslag ENVI.pdf	5.1.2.a	Document niet openbaar	
57	Bijlage 1 - 18156056 - Redeneerlijn fosfaatrechten voor EC.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
58	Bijlage 2 - 18156058 - Notitie inzet Brussel 280618.docx	5.1.2.a	Document niet openbaar	
59	Bijlage 3 - NOTA 18155968 Inzet Brussel fosfaatrechten.docx	5.1.2.a, 5.1.2.i en 5.2.1	Document niet openbaar	
60	WETSVOORSTEL stelsel van fosfaatrechten.docx		Document reeds openbaar	
61	MEMORIE VAN TOELICHTING wetsvoorstel fosfaatrechten.docx		Document reeds openbaar	https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A34532#wetgevingsproces

62	Kamerbrief 12 juli 2017 (kortingspercentage).docx		Document reeds openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-813975.pdf
63	Kamerbrief 18 augustus 2017 (resultaten tweede kwartaal).pdf		Document reeds openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33037-221.pdf
64	Advies Knelgevallencommissie fosfaatrechten.pdf		Document reeds openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-813975.pdf
65	Advies Commissie van Deskundigen Meststoffenwet over kortingspercentage.pdf		Document reeds openbaar	edce55f0-ffec-4a25-988b-c0582086a138_1715646 Oene Oenema bijlage.pdf (wur.nl)
66	advies Knelgevallencommissie fosfaatrechten.pdf		Document reeds openbaar	https://www.eerstekamer.nl/overig/20170712/achtergrond_voor/meta
67	Annex 1 - Brief 2 juli 2015_ENGELS.DOCX - 15087640		Document reeds openbaar	
68	Annex 4 - Letter to Parliament 12 July 2017.DOCX - 17107958+[@[Bestandsnaam export]]		Document reeds openbaar	
69	Wijziging van de Meststoffenwet in verband met de invoering van een stelsel van fosfaatrechten - Tweede Kamer		Document reeds openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34532-3.pdf
70	Beantwoording vragen lid Bisschop (SGP), kenmerk 2021Z03974, afromingspercentage fosfaatrechten.PDF		Document reeds openbaar	
71	Beantwoording vragen met betrekking tot knelgevallen Fosfaatrechtenstelsel.PDF		Document reeds openbaar	
72	Beantwoording vragen over het bericht _CBb ruimte voor positieve uitspraak knelgevallen klein_.PDF		Document reeds openbaar	
73	Kamerbrief informeren adviescommissie knelgevallenregeling invoer stelsel fosfaatrechten.PDF		Document reeds openbaar	https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/kamerbrief-over-knelgevallenregeling-invoering-een-stelsel-fosfaatrechten/
74	18040468 - Brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer 29 maart 2018 - stand van zaken fosfaatrechten		Document reeds openbaar	
75	Kamerstuk over verzoek kamer te informeren over uitvoering amendement lid Geurts c.s. over de knelgevallenregeling, onderdeel Wijziging van Meststoffenwet ivm.PDF		Document reeds openbaar	https://www.eerstekamer.nl/overig/20180420/brief_regering_stand_van_zaken
76	DOMUS 18218145 v1 Notitie tbv overleg fosfaatrechten 20 augustus	5.1.2.a en 5.1.2.i	Document niet openbaar	

From: "5.12e"
Sent: Mon, 23 May 2016 17:06:38 +0200
To: "WJZ Staatssteun" <5.12e@minez.nl>
Subject: FW: Fosfaatrechten - Staatssteun
Attachments: Template to guide early engagement with COM - Fosfaatrechten - 17-05-2016.docx, Fosfaatrechten - Staatssteun - 18-05-2016.docx, WETSVoorstel stelsel van fosfaatrechten_5.12e.docx, MEMORIE VAN TOELICHTING wetsvoorstel fosfaatrechten_5.12e.docx

Graag plaatsen onder dossier fosfaatrechten (DG A&N) ; trekker 5.12e 5.12e

5.12e
5.12e 5.12e

directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73/2594 AC/Den Haag
Postbus 20401/2500 EK/Den Haag

Tel: + 5.12e
Fax: + 5.12e
E mail: 5.12e@minez.nl
Afwezig: vrijdag

Van: 5.12e
Verzonden: vrijdag 20 mei 2016 9:27
Aan: 5.12e
Onderwerp: Fosfaatrechten - Staatssteun

Hallo 5.12e

In de bijlage de analyse en een eerste poging voor het formulier voor "early engagement". Ik zou deze stukken graag naar de PV sturen om e.e.a. op te starten.

Wil jij er nog naar kijken of kan ik contact opnemen met 5.12e en/of 5.12e? Je vertelde gister dat er ook nog een naam was van een mevrouw, als je op de achternaam kan komen, zal ik de mail ook op haar richten.

Groet,

5.12e

Fosfaatrechten

Onderwerp: Staatssteun (18-05-2016)

Aanleiding

- Nederland produceerde in 2015 meer fosfaat dan de derogatiebeschikking toestaat. Ook voor 2016 en 2017 wordt een overschrijding van dit plafond verwacht.
- Het voornemen bestaat om fosfaatrechten voor melkvee te introduceren om de fosfaatproductie met ingang van 2018 weer onder het voorgeschreven niveau te brengen.
- Fosfaatrechten worden schaars en verhandelbaar. Fosfaatrechten krijgen hierdoor een (markt)waarde. De bedoeling is om de fosfaatrechten kosteloos te verstrekken aan bedrijven die op 2 juli 2015 over melkvee beschikten. Een generieke korting van tussen de 4% en 8% wordt voorzien om de productie in 2018 weer terug te brengen onder het voorgeschreven productieplafond. De bedoeling is om bedrijven met latente ruimte (onbenutte grond) bij de generieke korting te ontzien.
- Deze notitie gaat in op de inhoudelijke en procesmatige staatssteunvragen die spelen bij de introductie van fosfaatrechten.

Deel I – Staatssteun – inhoudelijk

1. Staatssteun – kader

In artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: Verdrag) is bepaald dat behoudens de afwijkingen waarin de Verdragen voorzien, steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar zijn met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.

In artikel 42 van het Verdrag is vanwege de specifieke kenmerken van de landbouwsector bepaald dat de mededingingsregels, waar de staatssteunregels onderdeel van uitmaken, slechts in zoverre op de productie van en de handel in landbouwproducten van toepassing zijn als door het Europees Parlement en de Raad wordt bepaald. In artikel 211 van de GMO-verordening (2013/1308) wordt evenwel bepaald dat de artikelen 107, 108 en 109 van toepassing zijn op de productie en de verhandeling van landbouwproducten. Dit is slechts anders indien het gaat om betalingen die krachtens de GMO-verordening worden gedaan of uitzonderingen die in de artikelen 213 tot en met 218 van die verordening worden beschreven. Van deze uitzonderingen is bij de introductie van fosfaatrechten geen sprake. Er zal dus moeten worden gezien of van staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag sprake is.

2. Staatssteun – de criteria

Van staatssteun is sprake wanneer aan de volgende cumulatieve criteria wordt voldaan:

a. Er moet sprake zijn van een steunmaatregel; van een voordeel

Veel bedrijven in Nederland zullen betogen die hiervan bij de introductie van fosfaatrechten geen sprake is. Immers, de introductie beperkt bedrijven in ontwikkelingsmogelijkheden. Na de introductie van fosfaatrechten kan een melkveebedrijf enkel nog uitbreiden indien het hiervoor (dure) fosfaatrechten verwerft. Vooral bedrijven die nog vele jaren door willen gaan met produceren, en dat mogelijk vanwege investeringen in stallen, grond en apparatuur, ook moeten, zullen aanvoeren dat het kunnen verhandelen van de rechten voor hen een fictie is. Ook voor bedrijven die nog plannen hadden om uit te breiden zal dit zo voelen. Deze bedrijven ervaren de introductie van fosfaatrechten

niet als steun, maar als een last. De introductie van fosfaatrechten staat haaks op "bevrijdingsdag" die werd voorzien bij het beëindigen van de melkquotering met ingang van 1 april 2015. Sterker nog, de betrokken bedrijven zullen betogen dat ze schade leiden door de introductie van fosfaatrechten. De introductie gaat immers gepaard met een generieke korting die een onmiddellijke schadepost oplevert (ofwel door verminderde productie, ofwel door de gedwongen aankoop van extra rechten). Het idee dat "Brussel" ons zou dwingen geld te vragen voor al het leed dat de melkveehouderij via fosfaatrechten wordt aangedaan zal voor de betrokken bedrijven onbegrijpelijk en absurd zijn.

De Europese Commissie zal zakelijk kijken naar het instrument en context en gevoelens zoveel mogelijk negeren. Het is waarschijnlijk dat de Europese Commissie constateert dat het gratis vergeven van schaarse rechten (op termijn) een financieel voordeel oplevert voor de betrokken bedrijven. Bedrijven kunnen de rechten immers verkopen en besluiten andere dieren te gaan houden met de productiemiddelen waarover ze beschikken. Een betoog van melkveehouders dat de waarde van de fosfaatrechten ten koste gaat van de waardering van de andere productiemiddelen die noodzakelijk zijn voor het houden van melkvee gaat daarom waarschijnlijk ook maar beperkt op. De waarde van de fosfaatrechten zal vooral samenhangen met de omzet die met het exploiteren van melkvee kan worden gerealiseerd. Naarmate de omzet hoger is, zal de waarde van het fosfaatrecht stijgen. Op nationaal niveau worden bedrijven die de rechten gratis hebben verkregen ook beter beschermd tegen de komst van nieuwkomers die voor de rechten dienen te betalen. De introductie van fosfaatrechten resulteert daarom onmiskenbaar in een beperking van de mededinging.

Kortom: Het lijkt zeer aannemelijk 5.21

5.21

b. De steun moet worden bekostigd met overheidsmiddelen. Het kan hier bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend gaan om subsidies, rentekortingen, garanties op leningen, kapitaalinjecties of belastingvrijstellingen.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft in 2011 bij hogere voorziening uitspraak gedaan in een Nederlandse zaak die draaide om het (schaarse) recht om Nox uit te kunnen stoten (C-279/08). Kernvraag van de voorziening was of sprake is van bekostiging met overheidsmiddelen wanneer de rechten gratis worden verstrekt. Het hof wijkt in deze uitspraak uitdrukkelijk af van PreussenElektra en geeft het antwoord dat het bij gratis verstrekken van verhandelbare rechten (met een marktwaarde) om steun gaat. Het hof benadrukt enkele malen in het arrest dat Nederland bij de Nox-zaak de rechten had kunnen verkopen of veilen. Indien de rechten zouden worden verkocht of geveild, zou geen sprake zijn van steun / een voordeel en zou dus van staatssteun geen sprake zijn. De steun is overigens door de Commissie in deze zaak onder voorwaarden wel verenigbaar verklaard.

c. De steun gaat naar een onderneming. Hieronder kunnen ook vallen: gezondheidsinstellingen, stichtingen, profclubs, woningcorporaties of onderdelen van de overheid voor zover deze economische activiteiten verrichten.

In dit geval gaat de steun naar melkveebedrijven en dat zijn zonder twijfel ondernemingen.

d. De onderneming heeft door de steun een voordeel die de onderneming niet langs commerciële weg zou hebben verkregen.

Enkel de overheid kan fosfaatrechten dwingend voorschrijven. Het is dus evident dat dit voordeel niet langs de commerciële weg kan worden verkregen.

e. Het voordeel is selectief: alleen bepaalde ondernemingen profiteren van de steun.

De steun gaat slechts naar bedrijven die op een gegeven moment over melkvee in Nederland beschikten. Het voordeel is dus zeker selectief waardoor aan dit criterium is voldaan.

f. Het voordeel vervalst (potentieel) de concurrentie en heeft mogelijk invloed op de handel tussen landen in de interne (Europese) markt.

Dit wordt al erg snel aangenomen. Indien bijvoorbeeld Duitse ondernemingen na 2 juli 2015 besloten of besluiten zich in Nederland te gaan produceren dan worden deze partijen geconfronteerd met een achterstand, omdat ze rechten moeten kopen die eerder gratis ter beschikking zijn gesteld aan hier reeds gevestigde ondernemingen.

CONCLUSIE: HET LIJKT ZEER AANNEMELIJK DAT 5.2.1

5.2.1

2. Geoorloofde staatssteun

Van geoorloofde steun is sprake indien:

- a. zich één van de situaties voordoet, zoals beschreven in artikel 107, tweede lid, van het Verdrag.
- b. de steun kan worden verstrekt op grond van de groepsvrijstellingsverordening
- c. de steun kan worden geplaatst onder de de-minimisverordening
- d. de steun krachtens artikel 107, derde lid, van het Verdrag door de Europese Commissie als verenigbaar met het verdrag kan worden verklaard (op basis van richtsnoeren of andere kaders)
- e. we kunnen betogen dat artikel 219 en verder GMO-Verordening (1308/2013) van toepassing is. Zie ook overwegingen 188 – 190 van de GMO-verordening.

a. Situaties zoals beschreven in artikel 107, tweede lid, van het Verdrag

Het gaat hierbij om:

- steunmaatregelen van sociale aard aan individuele verbruikers op voorwaarde dat deze toegepast worden zonder onderscheid naar de oorsprong van de producten;
- steunmaatregelen tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen;
- steunmaatregelen aan Oost-Duitsland.

CONCLUSIE: 5.2.1

b. Steun die op grond van de groepsvrijstellingsverordening kan worden verstrekt

Dit kader geeft de mogelijkheid om steun voor milieubescherming te verstrekken (deel 7)

Het moet hierbij onder andere gaan om:

- Steun die minder bedraagt dan 150 mln (artikel 1, tweede lid) [zeer twijfelachtig]
- investeringssteun die ondernemingen in staat stelt verder te gaan dan de geldende unienormen (artikel 36) [zeer twijfelachtig]
- De steunintensiteit is ten hoogste 40% (artikel 36) [onwenselijk]

CONCLUSIE: 5.2.1

5.2.1

c. de steun kan worden geplaatst onder de de-minimisverordening

Aan een landbouwer kan gedurende drie jaar € 15.000,- worden toegekend. De verwachting is dat het recht om een melkkoe te kunnen houden straks +- € 5.500 waard zal zijn, oplopend tot maximaal € 16.000. Gegeven het feit dat een gemiddeld melkveebedrijf 85 koeien houdt mag duidelijk zijn dat de steun per bedrijf een veelvoud is van drempel.

CONCLUSIE: NIET TOEPASBAAR

d. Situaties die door de Europese Commissie krachtens artikel 107, derde lid, van het Verdrag verenigbaar kan worden verklaard (op basis van richtsnoeren of andere kaders)

Het gaat hierbij om:

- steunmaatregelen ter bevordering van de economische ontwikkeling van streken waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst en van de in artikel 349 bedoelde regio's, rekening houdend met hun structurele, economische en sociale situatie;
- steunmaatregelen om de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang te bevorderen of een ernstige verstoring in de economie van een lidstaat op te heffen;
- steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad;
- steunmaatregelen om de cultuur en de instandhouding van het culturele erfgoed te bevorderen, wanneer door deze maatregelen de voorwaarden inzake het handelsverkeer en de mededingingsvoorwaarden in de Unie niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad;
- andere soorten van steunmaatregelen aangewezen bij besluit van de Raad, op voorstel van de Commissie.

Commented [5.2.1]: 5.2.1

In richtsnoeren is nadere invulling gegeven aan de voorwaarden waaronder een steunmaatregel verenigbaar kan worden verklaard. Alleen de richtsnoeren ten behoeve van milieubescherming en energie (2014 – 2020) lijken voldoende houvast te bieden. Secundair zou nog kunnen worden gekeken naar de landbouwrichtsnoeren.

Als gebruik wordt gemaakt van de **richtsnoeren ten behoeve van milieubescherming en energie** (2014 – 2020) gelden in het algemeen de volgende voorwaarden:

- De steunmaatregel moet een bijdrage leveren aan een duidelijk omschreven doelstelling van gemeenschappelijk belang, in overeenstemming met artikel 107, derde lid, van het Verdrag.
5.2.1
- De steunmaatregel moet noodzakelijk zijn, gericht op situaties waar steun kan zorgen voor een wezenlijke verbetering die de markt niet alleen tot stand kan brengen, door bijvoorbeeld een oplossing te bieden voor duidelijk omschreven marktfalen.
5.2.1
- De steunmaatregel moet geschikt zijn om de doelstelling van gemeenschappelijk belang te helpen bereiken.
5.2.1
- De steun moet het gedrag van de betrokken onderneming of ondernemingen zodanig veranderen dat deze bijkomende activiteiten onderneemt of ondernemen die deze zonder de steun niet zou of zouden uitvoeren, dan wel in beperktere mate zou of zouden uitvoeren

521

- Het steunbedrag moet beperkt blijven tot het minimum dat nodig is om aan te zetten tot de bijkomende investering of activiteit in het betrokken gebied.

521

- Ongewenste negatieve effecten op de mededinging en het handelsverkeer tussen lidstaten moeten worden vermeden de negatieve effecten van de steun moeten voldoende beperkt zijn, zodat de maatregel per saldo positief is

521

- Transparantie van de steun: de lidstaten, de Commissie, marktdeelnemers en het publiek moeten gemakkelijk toegang kunnen krijgen tot alle betreffende besluiten en relevante informatie over de op grond van die besluiten toegekende steun (onderdeel 3.2.7)

De besluiten zijn openbaar, geen probleem

Algemene aandachtspunten richtsnoeren ten behoeve van de milieubescherming en energie (2014 – 2020):

- Er kan een evaluatie of looptijd worden gekoppeld aan de goedkeuring.
- De steun mag niet worden verleend aan ondernemingen in moeilijkheden of ondernemingen waartegen de Europese Commissie nog een vordering heeft openstaan.

Het bijzondere kader dat het beste aansluit wordt beschreven in 3.10 "Steun in de vorm van regelingen met verhandelbare vergunningen" Vanwege het belang van deze paragraaf neem ik die hierna integraal op:

(234) Regelingen met verhandelbare vergunningen kunnen worden opgezet om de emissie van vervuilende stoffen te verminderen, bijvoorbeeld om NO_x-emissies te verminderen. Met die regelingen kan staatssteun gemoeid zijn, met name wanneer lidstaten vergunningen en rechten onder de marktwaarde toewijzen. Indien het totale aantal door de lidstaat toegekende vergunningen lager is dan de totale verwachte behoeften van ondernemingen, zal het algemene effect voor het niveau van milieubescherming positief zijn. Op het niveau van elke individuele onderneming moet een onderneming, indien de toegewezen rechten de totaliteit van haar verwachte behoeften niet dekken, haar vervuiling verminderen (en zodoende tot de verbetering van het niveau van milieubescherming bijdragen) of op de markt extra rechten kopen (en dus een vergoeding voor haar vervuiling betalen).

(235) Regelingen met verhandelbare rechten worden als verenigbaar met de interne markt beschouwd indien elk van de volgende voorwaarden is vervuld:

a) de regelingen inzake verhandelbare vergunningen moeten zodanig zijn opgezet dat milieudoelstellingen worden bereikt die verder gaan dan die welke op grond van de voor de betrokken ondernemingen verplichte Unienormen zouden zijn bereikt;

521

b) de toekenning moet op een transparante wijze plaatsvinden, op basis van objectieve criteria en gegevens uit bronnen van de best beschikbare kwaliteit, en het totale aantal verhandelbare vergunningen of rechten dat aan elke onderneming wordt toegekend tegen een prijs onder hun marktwaarde, mag niet méér bedragen dan haar verwachte behoeften, zoals geraamd voor een situatie zonder de handelsregeling;

5.2.1

c) de toekenningsmethode mag bepaalde ondernemingen of sectoren niet begunstigen, tenzij dit gerechtvaardigd is door de milieuargumenten van de regeling zelf of wanneer dergelijke regels noodzakelijk zijn voor de coherentie met andere milieubeleidslijnen;

5.2.1

d) nieuwkomers mogen in beginsel geen vergunningen of rechten krijgen tegen gunstigere voorwaarden dan bestaande ondernemingen die op dezelfde markten actief zijn. Wanneer aan bestaande installaties meer rechten worden toegekend dan aan nieuwkomers, mag een en ander niet resulteren in het opwerpen van ontoelaatbare toegangsbelemmeringen.

5.2.1

236) De Commissie zal de noodzaak en de evenredigheid van met een regeling inzake verhandelbare vergunningen gemoeide staatssteun onderzoeken aan de hand van de volgende criteria:

a) de keuze van de begunstigden moet zijn gebaseerd op objectieve en transparante criteria en de steun moet in beginsel op dezelfde wijze worden toegekend aan alle concurrenten in dezelfde sector wanneer zij zich in dezelfde feitelijke situatie bevinden;

5.2.1

b) de volledige veiling moet leiden tot een aanzienlijke toename van de productiekosten voor elke sector of categorie van individuele begunstigden;

5.2.1

c) de aanzienlijke toename van de productiekosten kan niet aan klanten worden doorberekend zonder dat dit leidt tot aanzienlijk omzetverlies. Het onderzoek kan worden gevoerd op basis van ramingen van diverse factoren zoals de elasticiteit van productprijzen in de betrokken sector. Om na te gaan of de door de regeling inzake verhandelbare vergunningen veroorzaakte kostenstijging niet aan klanten kan worden doorberekend, kunnen ramingen van het omzetverlies en van de gevolgen daarvan voor de winstgevendheid van de onderneming worden gebruikt;

5.2.1

d) individuele ondernemingen in de betrokken sector dienen niet de mogelijkheid te hebben om de emissieniveaus te verlagen, zodat de prijs van de certificaten draaglijk wordt. Niet-samendrukbaar

verbruik kan worden aangetoond door de emissieniveaus te verschaffen die zijn afgeleid uit de best presterende techniek in de Europese Economische Ruimte (EER), en die als benchmark te gebruiken. Een onderneming die de best presterende techniek bereikt, kan maximaal voordeel halen uit de toegekende rechten waarvan de waarde overeenstemt met de toename van de productiekosten als gevolg van de regeling inzake verhandelbare vergunningen, onder gebruikmaking van de best presterende techniek, en die niet aan klanten kan worden doorberekend. Een onderneming met een slechtere milieuprestatie krijgt minder rechten, in verhouding tot haar milieuprestatie.

Koeien produceren mest. De rechten zullen forfaitair worden uitgedeeld. De forfaits benaderen de hoeveelheid mest die een melkkoe volgens onderzoek gemiddeld produceert. Beleidsmatig wordt in het Nederlandse mestbeleid op onderdelen ruimte gelaten om bedrijven te laten aantonen dat het melkvee op de betrokken bedrijven door betere voeding minder meststoffen produceren. Deze gegevens zijn echter niet van alle bedrijven beschikbaar (is ook niet verplicht), waardoor met deze voorwaarde verder geen rekening gehouden kan worden.

Bij de landbouwrichtsnoeren gelden in grote vergelijkbare algemene eisen. Verzwarende aandachtspunten zijn de relatie met het GLB en het principe "de vervuiler betaald". Binnen deze richtsnoeren lijken de onderdelen 1.2.2.1 (steun voor sluiting van capaciteit om dier-, plant- of volksgezondheidsredenen, sanitaire of milieuredenen) en 1.2.2.2 (Steun voor sluiting van capaciteit om andere redenen) het meest, maar toch onvoldoende, aan te sluiten op het introduceren van fosfaatrechten.

CONCLUSIE ^{5.2.1}

5.2.1

Deel II – Staatssteun – procedureel

5.1.2.a

5.1.2.b

5.1.2.c

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minez.nl>
Sent: Wed, 8 Jun 2016 12:31:18 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minez.nl>
Cc: "WJZ Staatssteun" <5.1.2.e@minez.nl>
Subject: RE: Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun

Hi 5.1.2.e

Het gaat hier om het milieu- en energiesteunkader als rechtvaardiging voor de move dit wij in het wetsvoorstel hebben zitten.

Het lijkt mij niet handig om tegelijk met drie units te gaan praten. Laten we maar beginnen met de unit van state aid I (5.1.2.e) daar zitten ook een paar NL taligen case handlers in.

Als het goed is, stemmen zij dit onderling binnen COMP af hoewel ik moet toegeven dat 5.2.1

5.2.1

We kunnen hierover evt ook even contact met de NL country coördinator opnemen, 5.1.2.e kan de PV ook doen (misschien heeft de PV dat al gedaan).

Oh, en zou je mailtjes met de EC of PV hierover svp voortaan ook naar WJZ staatssteun willen sturen?

Thanks,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

-----
directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73/2594 AC/Den Haag
Postbus 20401/2500 EK/Den Haag

Tel: + 5.1.2.e

Fax: + 5.1.2.e

E-mail: 5.1.2.e@minez.nl

Afwezig: vrijdag

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 8 juni 2016 12:01

Aan: 5.1.2.e

Onderwerp: FW: Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun

Hallo 5.1.2.e

In de bijlage krijg ik een reactie van 5.1.2.e Omdat 5.1.2.e vertrekt heeft hij dit bij haar belegd. Ik kan de inhoud van haar mail niet goed op waarde schatten, ik ben onbekend met de verschillende units van DG COMP, of de mensen die daarbinnen functioneren. Roept dit bij jou nog aandachtspunten op?

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e [5.1.2.e@minbuza.nl]

Verzonden: woensdag 8 juni 2016 11:47

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e ; 5.1.2.e (MinBuza); 5.1.2.e

Onderwerp: RE: Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun

Hallo 5.1.2.e

Ik heb contact opgenomen met mijn collega die contacten heeft bij DG COMP. Hij gaf aan dat de volgende units betrokken kunnen worden:

- Directorate B – Energy and Environment:
  - o Unit B2 – State Aid I – 5.1.2.e
  - o Unit B3 – State Aid II – 5.1.2.e
- Directorate E – Basic Industries, Manufacturing and Agriculture
  - o Unit E3 – State Aid and Industrial Restructuring – 5.1.2.e

Mijn voorstel is dat jij een paar data doorgeeft waarop jullie naar Brussel kunnen komen om met DG COMP te spreken. Wij zullen dan een afspraak voor jullie maken en een van ons kan met jullie mee. Ik denk dat het verstandig is om eerst met DG COMP te spreken en daarna pas met DG AGRI en DG ENVI. 5.2.1

5.2.1 We kunnen die informatie dan gebruiken in onze gesprekken met de andere DG's.

Past dit bij jullie ideeën over de aanpak van dit dossier?

Mvg,

5.1.2.e

From: 5.1.2.e (5.1.2.e) [5.1.2.e @minez.nl]

Sent: donderdag 2 juni 2016 14:27

To: 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e

Subject: FW: Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun

Hallo 5.1.2.e

Bedankt voor de reactie, ik wist overigens niet dat je binnenkort vertrekt. 5.1.2.e zou je ons misschien kunnen laten weten hoe we dit het beste verder kunnen brengen? Ik heb voor de zekerheid ook de bijlage opgenomen die ik eerder naar 5.1.2.e stuurde.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e)

Verzonden: dinsdag 31 mei 2016 13:01

Aan: 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e)

Onderwerp: Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun

Hallo 5.1.2.e

Aanleiding

Momenteel wordt gewerkt aan een wetsvoorstel ter introductie van fosfaatrechten in de melkveehouderij. Dit wetsvoorstel, opgenomen in de bijlage, staat komende vrijdag geagendeerd in de ministerraad. Het gaat om een gevoelig wetsvoorstel, het diep ingrijpt in de sector en is nodig om de derogatie in het kader van de nitraatrichtlijn veilig te stellen.

In de gekozen opzet zal het wetsvoorstel, 5.2.1 Het is deze constatering die aanleiding is voor deze email. We willen graag op korte termijn in contact treden met de Europese Commissie om ervoor te zorgen dat het wetsvoorstel met ingang van 1 januari 2017 in werking kan treden.

Kern

Graag zou ik van je horen wie bij de PV betrokken kan worden bij dit dossier.

Toelichting

In de bijlage heb ik extra informatie opgenomen. 5.2.1 welk kader voor een melding geschikt kan zijn alsmede een voorzet voor een gespreksnotitie met de Europese Commissie. Er is ook een nota aan 5.1.2e voorafgegaan aan deze email, die nota heb ik ook opgenomen. Voor de context is denk ik ook goed om te melden dat de Staatssecretaris de introductie van fosfaatrechten beschouwt als zijn meest prangende dossier.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken

Bezuidenhoutseweg 78 | 2594 AN | Den Haag |
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T + 5.1.2e

F + 5.1.2e

E 5.1.2e @mínez.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>
Sent: Fri, 10 Jun 2016 12:09:39 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>; "WJZ Staatssteun" <5.12.e@minez.nl>
Subject: RE: Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun

Hallo 5.12.e

Bedankt voor de informatie, de aanpak lijkt me prima. Voor wat betreft DG Comp zou ik in eerste instantie 5.12.a

Wat ons betreft is vanaf nu elke dinsdag of donderdag een optie.

Met vriendelijke groet,

5.12.e

Van: 5.12.a [5.12.e@minbuza.nl]
Verzonden: woensdag 8 juni 2016 11:47
Aan: 5.12.e <5.12.e@minbuza.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minez.nl>; 5.12.e (MinBuza); 5.12.e
Onderwerp: RE: Fosfaatrechten melkveehouderij - staatssteun

From: "512e"
Sent: Mon, 19 Sep 2016 16:39:08 +0200
To: "512e" <512e@minez.nl>
Cc: "512e" <512e@minlnv.nl>; "512e" <512e@minezk.nl>
Subject: Fosfaatrechten - staatssteun

Hallo 512e

Hierbij een aantal punten die in de mail aan 512e kunnen worden opgenomen.

Groet,

512e

N.a.v. het gesprek op 14 september 2016

512a

512a

512a

Proces

512a

From: "5.12.6" "
Sent: Wed, 21 Sep 2016 13:30:50 +0200
To: "5.12.6" "<5.12.6@minezk.nl>
Subject: Fosfaatrechten -staatssteun
Attachments: DOMUS-#16078478-Fosfaatrechten_-_Staatssteun.DOCX.DRF

Ha 5.12.6

In de bijlage een nota van mei dit jaar waarin 5.12.6 door WJZ voorafgaande de behandeling in de ministerraad expliciet is geïnformeerd over de steunperikelen die we voorzagen.

Het waren 5.12.6 en 5.12.6 die contact met de Europese Commissie hebben afgehouden tot na de ministerraad. Ik stuur de nota vooral om duidelijk te maken dat de huidige discussie niet echt een verrassing hoeft te zijn.

Groet,

5.12.6

From: "5.12.e (5.12.e)"
Sent: Wed, 28 Sep 2016 17:07:58 +0200
To: 5.12.e (5.12.e) " <5.12.e@minez.nl>
Subject: RE: 17. Nota advies staatssteun.docx

5.12.e wat mij betreft gaat de nota zo de lijn in. Morgen is overleg bij de stas en het lijkt me belangrijk dat 5.12.e de nota vooraf gezien heeft.

Van: 5.12.e (5.12.e)
Verzonden: woensdag 28 september 2016 16:36
Aan: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e
CC: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e (5.12.e)
Onderwerp: 17. Nota advies staatssteun.docx

Hallo 5.12.e en 5.12.e

Ik heb opmerkingen van 5.12.e en net 5.12.e samengenomen in de versie in de bijlage (jullie waren het aardig met elkaar eens).

Groet,

5.12.e

From: "512e (512e)"
Sent: Wed, 28 Sep 2016 18:41:17 +0200
To: 512e 512e " <512e @minez.nl>; "512e"
<512e @minez.nl>
Subject: FW: stand van zaken overleg EC over staatssteun fosfaatrechten

t.i.

Van: Dam, M.H.P. van (Martijn)
Verzonden: woensdag 28 september 2016 18:34
Aan: 512e 512e (512e)
CC: Dam, M.H.P. van (Martijn); 512e 512e (512e); 512e (512e); 512e 512e (512e); 512e (512e); 512e (512e); 512e (512e); 512e (512e); 512e (512e)
Onderwerp: Re: stand van zaken overleg EC over staatssteun fosfaatrechten

521
Tot dan!
Martijn

Op 29 sep. 2016 om 01:02 heeft 512e (512e) <512e @minez.nl> het volgende geschreven:

Dag Martijn,

Technisch overleg met de Europese Commissie heeft plaatsgehad. Naast DGCOMP en DGENVI waren ook de staatssteun mensen van DGAGRI aanwezig.

512a

Hieronder tref je de hoofdpunten uit het overleg.

512a

512a

Morgen spreken we elkaar even over deze stand van zaken en de verdere strategie.

Groet!!

1/2+

Notificatie van staatssteun

Het notificeren van staatssteun is een strategische keuze. Indien we menen dat van staatssteun geen sprake is hoeven we dat (uiteraard) niet te melden. 5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

Voorgenomen staatssteun dienen we te notificeren. Deze procedure duurt minimaal twee maanden en start doorgaans pas zodra er voldoende signalen zijn dat de inhoud niet (langer) op bezwaren stuit. In dit geval zal echter mogelijk genotificeerd moeten worden ondanks dat de Europese Commissie daar nog serieuze bezwaren tegen heeft. Steun mag ook niet worden verstrekt voordat de Europese Commissie daarmee heeft ingestemd.

5.1.2a

Het

notificeren van staatssteun kent daarmee het risico dat het wetsvoorstel niet met ingang van [1 januari 2017](#) in werking kan treden. Indien de uitkomst van het besluit negatief is kan Nederland het aanvechten bij het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Verlenen van ongeoorloofde staatssteun

5.2.1

5.2.1

Het is vervolgens via de nationale rechter dat het voordeel, dat de betrokken bedrijven via fosfaatrechten is gegund, moet worden teruggehaald. Gegeven de aard van de betrokken steunmaatregel (het gaat niet om een traditionele subsidie), het aantal betrokkenen en de omvang van de steun (het kan gaan om miljarden) zal dat een zeer onwenselijk scenario zijn.

Verlies van de derogatie, een ingebrekestelling onder de Nitraatrichtlijn

5.1.2a

De pilotprocedure is een informele werkmethode die niet per definitie tot intrekken van de derogatie of de start van een inbreukprocedure hoeft te leiden. Gegeven dat de huidige derogatie afloopt in 2017 ligt het niet voor de hand dat een inbreukprocedure wordt gestart op basis van de overtreding van de derogatie. Het lijkt in dat geval waarschijnlijker dat de Europese Commissie de derogatie intrekt en van Nederland verwacht dat het de gebruiksnormen in lijn brengt met de standaardwaarden die zijn opgenomen in de Nitraatrichtlijn. Indien Nederland daar niet op korte termijn aan voldoet kan het vervolgens een inbreukprocedure starten op overtreding van de Nitraatrichtlijn. Een inbreukprocedure kent een (A) administratieve fase waarin de Commissie Nederland (1) schriftelijk om duidelijkheid vraagt, (2) aanmaant om de situatie te herstellen en vervolgens (3) een met redenen omkleed advies uitbrengt, en (B) een contentieuze fase waarin de Commissie het Hof van Justitie van de Europese Unie verzoekt Nederland te veroordelen wegens het niet nakomen van zijn verplichtingen. Bij niet naleving van de uitspraak van het Hof kan in een tweede procedure, op verzoek van de Commissie, Nederland een dwangsom en/of boete opleggen. Het is de Europese Commissie die de hoogte van de dwangsom of boete aan het Hof kan voorstellen, maar het hof kan hiervan afwijken. De boete werkt terug ter bestraffing van de overtreding in het verleden, de dwangsom is verschuldigd voor de termijn waarin de overtreding na vaststelling van de dwangsom voortduurt. De omvang van de boete of dwangsom laat zich moeilijk voorspellen nu die in overeenstemming moet zijn met "de omstandigheden" en "evenredig is aan de vastgestelde inbreuk en de draagkracht van de lidstaat". Ter indicatie kan de boete voor Nederland bij de zwaarste inbreuk oplopen tot ruim € 22 miljoen bij een overtreding van twee jaar. Dwangsommen kunnen variëren tussen de € 4.500 en € 273.000 euro per dag.

Afweging tussen het verstrekken van ongeoorloofde staatssteun en een ingebrekestelling onder de Nitraatrichtlijn

Ongeoorloofde staatssteun moet met rente worden teruggehaald bij de ontvanger. In dit geval zou het daarbij in potentie om miljarden gaan die met rente moet worden teruggevorderd bij ruim 18.000 melkveehouders. Dat is een veel onwenselijkere situatie dan een ingebrekestelling onder de Nitraatrichtlijn. De termijn waarbinnen een ingebrekestelling onder de Nitraatrichtlijn daadwerkelijk leidt tot boetes of dwangsommen is ook langer. Boetes of dwangsommen komen pas in beeld nadat het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft geconstateerd dat Nederland in gebreke is. Voordat het Hof van Justitie tot deze conclusie kan komen wordt eerst een flinke procedure doorlopen.

From: 512e (512e)
Sent: Wed, 28 Sep 2016 20:37:42 +0200
To: "512e (512e)" <512e@minez.nl>; "512e" <512e@minez.nl>
Cc: "512e 512e" <512e@minez.nl>
Subject: RE: stand van zaken overleg EC over staatssteun fosfaatrechten
Attachments: DOMUS-#16078478-v2-Fosfaatrechten_-_Staatssteun.DOCX, DOMUS-#16146106-Bhm_Fosfaatrechten_-_Staatssteun.ZZZ.DRF

Hallo 512e

1. Tja. Dat staatssteun niet is toegestaan voor het realiseren van EU-regels is nu juist iets dat de Europese Commissie in dit geval markeert. 521

2. In de bijlage de behandelmap met de nota voor de STAS. Ik denk goed om de nota morgen zo snel mogelijk bij 512e te krijgen, hopelijk dat hij nog de STAS voor 15:00 kan bereiken. Gevoelsmatig is dit een toegankelijker document ten behoeve van het overleg dan de mail die vanavond is gestuurd. Ik zit er inmiddels natuurlijk wel zo diep in dat ik dat niet helemaal waardevrij meer kan beoordelen.

3. Toch ook maar alvast even kort, los van alle ambtelijke waarschuwingen van mijn kant richting 512e en 512e een feitenrelaas om te laten zien dat 512e een gewaarschuwd man was:

- Al in nota's uit 2013 wordt op staatssteun gewezen. We zitten dan nog voor de aankondiging van de Wet grondgebonden groei melkveehouderij die in december van dat jaar is aangekondigd.
- In de aanloop naar de aankondiging van fosfaatrechten op 2 juli 2015 is een informerende nota over de geldende kaders naar 512e gestuurd. Staatssteun was één van de vier onderwerpen die werd benoemd. Er werd geadviseerd het voornemen met de Europese Commissie te bespreken (15080972). De nota was een directe reactie op het gegeven dat de nota ter voorbereiding op het versturen van de brief op 2 juli 2015 tamelijk onnavolgbaar was (zie domus 15091317).
- Na aantreden van Martijn van Dam als nieuwe staatssecretaris is ter voorbereiding van de nadere invulling gewezen op aandachtspunten bij de introductie van fosfaatrechten. Staatssteun staat daarin expliciet benoemd (15166870).
- Bij het verzoek om de Kamerbrief van maart 2016 te ondertekenen wordt geopend met de perikelen die met staatssteun samenhangen. Ook wordt daarin expliciet gewezen op de noodzaak om met de Europese Commissie in werking te treden (16034906). In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel en in antwoorden op kamervragen is aangegeven dat staatssteun een aandachtspunt is.
- Gekozen is om eerst intern een voorstel uit te werken (521 521). Concreet betekende dit dat pas na instemming van de ministerraad (3 juni 2016) contact zou worden opgenomen met de Europese Commissie. Voorafgaande aan de behandeling in de Ministerraad is een nota aan 512e 512e gestuurd waarin expliciet wordt gewezen op de kwetsbaarheden die kleven aan het voorstel (16078478). Ik voeg deze nota bij om duidelijk te maken dat het ook geen loze waarschuwingen waren.

Groet,

512e

p.s. Ik stuur de behandelmap via 512e naar 512e 512e heeft eerder al meegesleuteld aan de nota.

Van: 512e (512e)
Verzonden: woensdag 28 september 2016 18:29
Aan: 512e 512e 512e 512e
Onderwerp: FW: stand van zaken overleg EC over staatssteun fosfaatrechten

T.i. Zie door mij gearceerde passage aan het slot van onderstaand bericht...

Groet,

512e

Van: 512e (512e)
Verzonden: woensdag 28 september 2016 18:03
Aan: Dam, M.H.P. van (Martijn)
CC: 512e 512e (512e); 512e (512e); 512e 512e (512e); 512e

TER ADVISERING

Aan

5.1.2.e

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Auteur

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minez.nl

Datum

26 mei 2016

Kenmerk

WJZ / 16078478

nota

Fosfaatrechten - Staatssteun

Kopie aan

Bijlage(n)

- 1) Template Early Engagement

Parafenroute

Digitaal acc. dd. 24-5

5.1.2.e

5.1.2.e WJZ

Medeparaaf

Digitaal acc. dd. 26-5

5.1.2.e

PAV

Medeparaaf

Paraaf

Medeparaaf

Aanleiding

- Op 24 mei 2016 wordt het wetsvoorstel voor de introductie van fosfaatrechten in de CEZIM behandeld. De verwachting is dat dit voorstel op korte termijn de zegen van het kabinet krijgt en voor advies aan de Raad van State wordt aangeboden.
- Nu de contouren van het nieuwe stelsel duidelijk zijn is het noodzakelijk om zo spoedig mogelijk het traject te starten voor de benodigde staatssteungoedkeuring om de kans op tijdige goedkeuring (voor 1 januari 2017) door de Europese Commissie te vergroten.

Advies

- U wordt geadviseerd WJZ en PAV goedkeuring te geven om via de PV in contact te treden met de Europese Commissie (AGRI, COMP, ENVI) over de staatssteun die het gevolg is van de introductie van fosfaatrechten.

Toelichting

Staatssteun

In artikel 107 VWEU is bepaald dat behoudens de afwijkingen waarin de Verdragen voorzien, steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar zijn met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt. Mede gelet op de eerdere ervaringen ^{5.2.1}

5.2.1

5.2.1

Staatssteun kan onder voorwaarden door de Europese Commissie verenigbaar worden verklaard met de interne markt. De richtsnoeren ten behoeve van milieubescherming en energie (2014 – 2020) bevatten een voorziening

Ontvangen BBR

voor de introductie van verhandelbare rechten teneinde uitstoot van gevaarlijke stoffen te beperken. Dit kader lijkt het meest kansrijk.

Kwetsbare punten

-	5.1.2a	
-		
-		

---

¹ Uitgaande van de € 100,- per kilogram fosfaat die we hebben gehanteerd voor de berekening van de regeldruk, zou je op 8,8 mrd. uitkomen (88,5 miljoen kilogram fosfaat). De werkelijke omvang is waarschijnlijk (aanzienlijk) lager, gegeven dat de prijs die voor de rechten kan worden betaald (en daarmee de steun die wordt verleend) zal afhangen van de draagkracht van de sector.

Proces

- Met uw goedkeuring wordt de PV verzocht een gesprek te organiseren met AGRI, COMP en ENVI. Dat gesprek kan worden gestart met behulp van het formulier voor "early engagement", opgenomen in de bijlage. Het contact zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een verzoek om aanvullende informatie en het invullen van een pre-notificatieformulier. Wanneer voldoende is gewisseld leidt e.e.a. als alles goed gaat tot het signaal van de Europese Commissie dat de maatregel genotificeerd kan worden. Dat proces kan dan uitmonden in een goedkeuring. Niet valt uit te sluiten dat de Europese Commissie Nederland zal vragen de voornemens op onderdelen bij te stellen.

5.1.2e 5.1.2e

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

From: "512e" "
Sent: Fri, 9 Dec 2016 17:52:16 +0200
To: "512e" "<512e @minez.nl>
Cc: "512e" "<512e @minez.nl>; "512e"
<512e @minez.nl>
Subject: Notitie staatssteun - fosfaatrechten
Attachments: 32. Europese Commissie - Legal - 09-12-2016.docx

Hallo 512e

In de bijlage de notitie die ingaat op onze positie in de staatssteundiscussie met de Europese Commissie.

512 g en 52.1

Met vriendelijke groet,

512e

From: "5.12.e" "
Sent: 1/26/2017 2:43:45 PM
To: "5.12.e" " <5.12.e@minez.nl>
CC: "5.12.e" " <5.12.e@minez.nl>
Subject: FW: 17015843 m.b.t. Bhm Staatssteun fosfaatrechtenstelsel in relatie tot stoppersregeling
Attachments: DOMUS-17015843-Bhm Staatssteun fosfaatrechtenstelsel in relatie tot stoppersregeling.UDM;

Heeft haast. Graag direct terugzetten naar beleid.

Net mp gegeven.

5.12.e

5.12.e

-----
directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73/2594 AC/Den Haag
Postbus 20401/2500 EK/Den Haag

Tel: + 5.12.e

Fax: +5.12.e

E-mail: 5.12.e@minez.nl

Afwezig: vrijdag

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.12.e@minez.nl [5.12.e@minez.nl]

Verzonden: donderdag 26 januari 2017 14:31

Aan: 5.12.e

Onderwerp: 17015843 m.b.t. Bhm Staatssteun fosfaatrechtenstelsel in relatie tot stoppersregeling

Er is een document ter behandeling aangeboden en toegevoegd aan uw werkvoorraad, met als onderwerp: Bhm Staatssteun fosfaatrechtenstelsel in relatie tot stoppersregeling

Via bovenstaande link kunt u de behandelmap direct openen.

In de route zijn de volgende notities opgenomen:

|>0<001=>Uitzetten route door Directie**DGAN-PAV**26-01-17**5.12.e

graag een mp van 5.12.e

|><

From: "5.12.e" "
Sent: Fri, 30 Jun 2017 11:41:17 +0200
To: "5.12.e" " <5.12.e @minbuza.nl>
Cc: "5.12.e" " <5.12.e @minbuza.nl>; "5.12.e" "
<5.12.e @minez.nl>; "5.12.e" " <5.12.e @minez.nl>; "5.12.e" "
<5.12.e @5.12.e >; "5.12.e" " <5.12.e @minez.nl>
Subject: Fosfaat: notitie staatssteun en Engelse vertaling van de wet
Attachments: ELEMENTS OF SYSTEM OF TRADABLE PHOSPHATE RIGHTS PROVIDED FOR IN THE DUTCH LEGISLATION
29-06-2017.docx, Bill - phosphate production rights.doc, Consolidated version of the fertilizers act after entry into force of the
bill concerning phosphate rights.doc

Ha 5.12.e

Bijgaand de definitieve versies van de notitie en de Engelse vertaling van de Meststoffenwet. Deze kunnen worden gestuurd naar DG COMP.

Als het nodig is kunnen we maandag – kan per mail – een wettechnische uitleg geven hoe de wijziging van de wet zelf (het amendement) gelezen moet worden in verhouding tot de geconsolideerde versie van de Meststoffenwet.

Maar dat kan ook a.s dinsdag tijdens het gesprek uitgelegd worden.

Ook in het Europese recht is het overigens gebruikelijk om te werken met een wijziging van de wet (richtlijn of verordening in het Europese recht) zelf en een geconsolideerde versie van de wet waarin de door het parlement aangenomen wijziging is opgenomen. Dat zou dus ook voor de mensen van DG COMP al duidelijk moeten zijn. Maar het is uiteraard geen probleem om dit toe te lichten. Dat gaat alleen vandaag niet meer lukken maar je zou in je begeleidende mail kunnen aanbieden dat wij dit maandag per mail nog even meer verduidelijken, mocht daar behoefte aan zijn.

Laat ik even aan jou.

Vast fijn weekend,

Met vr. groet,

5.12.e

First Chamber of the States General

I

Session 2016-2017

34 532 Amendment to the Dutch Fertilisers Act (*Meststoffenwet*) in connection with the introduction of a system of phosphate rights

C AMENDED BILL

6 December 2016

We, Willem-Alexander, by the grace of God, King of the Netherlands, Prince of Orange-Nassau, etc., etc., etc.

Greetings to all those who shall see or hear these presents! Be it known:
That we have taken into account that it is necessary, for the realisation of the objectives of the Council Directive 91/676/EEC of 12 December 1991 concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources (OJEU 1991, L 375) and for compliance with the Implementing Decision of the Commission of 16 May 2014 granting a derogation requested by the Netherlands pursuant to Council Directive 91/676/EEC concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources (OJEU 2014, L 148), taken pursuant to this directive, to prevent further growth of the national dairy herd and, to this end, to introduce a system of phosphate rights;
So it is that We, having heard the Advisory Department of the Council of State and following general consultation with the States General, having approved and understood, as We hereby also approve and understand:

SECTION I

The Dutch Fertilisers Act will be amended as follows:

A

Section 1, first subsection, will be amended as follows:

1. After section z, a section will be added, reading:
za. phosphate production rights: the maximum amount of animal manure, expressed in kilograms of phosphate, which may be produced with dairy cattle in a calendar year;
2. Section aa will read:
aa. production rights: pig production rights, poultry production rights, or phosphate production rights;.
3. In section kk, item 2°, the word “meat farming” will be replaced by: “livestock meat farming”.
4. The full stop at the end of part nn will be replaced by a semicolon, and a section will be added, reading:
oo. dairy cattle phosphate budget: the phosphate budget of the farm in 2015, minus the total production of animal manure determined as per Section 35 in that calendar

year for the dairy cattle kept at the farm on 2 July 2015 and registered as per the rules (ID and Registration (I&R)) given in sections 4, 96 and 111 of the Dutch Animal Health and Welfare Act (*GWDD: Gezondheids- en welzijnswet voor dieren*), where, contrary to Part II(2°), a figure of 70 kilograms of phosphate per hectare is applied for nature reserves referred to in that Part, i.e. grasslands, and a figure of 20 kg of phosphate per hectare is applied for other nature reserves.

B

In sections 19, first subsection, and 20, first subsection, the phrase “It is prohibited, at a farm” will each time be replaced by: “A farmer is not permitted, at their farm”.

C

In Section 21, second paragraph, preamble, “without prejudice to Section 33a” will be replaced by: “without prejudice to sections 21b and 33a”.

D

A section will be inserted after Section 21a, which will read:

Section 21b

1. It is prohibited for farmers, on their farms, to produce more animal manure with dairy cattle, expressed in kilograms of phosphate, than the phosphate rights of the farm, in a calendar year. The total production of animal manure by dairy cattle is determined according to the rules referred to in Section 35.
2. Contrary to subsection 1, the production of animal manure by dairy cattle can be determined by a method designated by Our Minister under conditions set out by ministerial order. Our Minister may designate this method if it can be assumed not to affect compliance with any obligations under treaties or decrees from an international organisation which are binding on the Netherlands.
3. Outside of a farm, it is prohibited to keep more dairy cattle, at any given time, than the amount corresponding to an annual production of 100 kilograms of phosphate by dairy cattle, calculated as a fixed sum according to the rules referred to in Section 35.
4. The draft for a ministerial regulation to be established as per subsection 2 shall be laid before both Houses of the States General. The ministerial regulation shall not be established earlier than four weeks after the submission of the draft.

E

In Section 22, first subsection, “the production rights” will be replaced by: “the pig production rights or the poultry production rights”.

F

A section will be inserted after Section 22, which will read:

Section 22a

1. Our Minister may stipulate that, at any given time, the numbers of dairy cattle kept by a farm that has exceeded its phosphate rights shall not exceed those set by Our Minister.
2. The numbers mentioned in subsection 1 correspond to the average number of dairy cattle that can be kept over the year in accordance with the phosphate rights, based on fixed production standards established according to Section 35.
3. Without prejudice to Section 21, it is prohibited for farmers, on their farms, to keep more dairy cattle than the number set by Our Minister, referred to in subsection 1.
4. Section 22, subsection 4, shall apply accordingly.

G

Seven subsections will be added to Section 23, which read:

3. The phosphate rights of the farm at the time of entry into force of the prohibition, referred to in Section 21b, subsection 1, shall be set by Our Minister and correspond to the total production of animal manure in a calendar year by dairy cattle kept on the farm on 2 July 2015 and registered as per the rules (ID and reg.) given in sections 4, 96 and 111 of the Dutch Animal Health and Welfare Act (*Gezondheids- en welzijnswet voor dieren*). Section 21a, subsection 4, shall apply accordingly.
4. If a farmer reports and submits proof before a date determined by ministerial regulation that a terminated farm was acquired between 2 July 2015 and 1 January 2018, the phosphate rights referred to in subsection 3 shall be increased by the phosphate rights that would have applied to the terminated farm by virtue of subsection 3 had it continued to operate. In cases of partial acquisitions, a prorated increase shall apply.
5. If a farmer reports and submits proof before a date determined by ministerial regulation that they had dairy cattle on agistment contracts on 2 July 2015, the phosphate production rights, referred to in subsection 3, are increased and the phosphate production rights of the farmer who was keeping the animals on agistment contracts on that date reduced, with their consent. This increase or reduction corresponds to the fixed amount of animal manure produced by the number of dairy cattle turned out or kept on agistment contracts.
6. If a farmer reports and submits proof before a date determined by ministerial regulation that the phosphate rights of the farm by virtue of subsection 3 are at least five per cent less due to construction work, animal health problems or illness, illness or death of a person from the same cooperative as the farmer or of a first-degree relative by blood or marriage, or destruction of dairy cattle barn(s), then Our Minister shall set the phosphate rights based on the dairy cattle which this farmer would have possessed in the absence of the extraordinary circumstances.
7. A report as referred to in subsections 4 and 5 shall be made using means provided by Our Minister.

8. Within six months of the phosphate rights that apply for the farm being determined, Our Minister of Economic Affairs will communicate the details as referred to in Section 5.2.7, part 104, of the Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy (PbEU 2014, C 200). This data shall remain publicly available for at least ten years.
9. In order to prevent exceptional case of extreme unfairness, Our Minister will increase the farm's phosphate production rights from the date of commencement of the prohibition, referred to in Section 21b, subsection 1, to a size determined by order in council, if it can be established that the farm belongs to a category of farms defined by order in council. By or pursuant to an order in council, further rules may be set for obtaining an increase as referred to in the first sentence.

H

Section 26 will be amended as follows:

1. In the first, second, fifth and seventh subsections, "productions right" will be replaced each time by: "pig production rights or poultry production rights".
2. In the fourth subsection, the phrase "production rights can" will be replaced by: "pig production rights or poultry production rights may".

I

Section 28 will be amended as follows:

1. In the first subsection, "the pig production rights or poultry production rights" will be replaced by "the pig production rights, poultry production rights, or phosphate production rights" and "the pig production rights, or the poultry production rights" by: "the pig production rights, the poultry production rights, or phosphate production rights".
2. In the second subsection, "the number of pig units or poultry units" will be replaced by: "the number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate".
3. In the third subsection, the phrase "for the keeping of animals" will be removed.

J

Section 29, first subsection, will be amended as follows:

1. In section b, "at a larger number of pig units or poultry units" will be replaced by: "at a larger number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate".
2. In section c, "the power referred to in Section 22" replaced by: "the power referred to in Section 22 or 22a".
3. In part c, "or" will be deleted.
4. The full stop at the end of part d. will be replaced by: , or .
5. A section will be added, which reads:
  - e. the notice concerning the transfer of phosphate rights or part thereof was sent before 1 January 2018.

K

In Section 31, second subsection, “the number of pig units or poultry units” will be replaced by: “the number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate”.

L

A section will be inserted after Section 32, which reads:

Section 32a

1. Contrary to Section 28, second subsection, the increase in the phosphate rights will be limited to 90 percent of the kilograms of phosphate to which the notice referred to in Section 27, first subsection, pertains.
2. The limitation referred to in the first subsection will not be applicable to a transfer of phosphate rights:
  - a. by inheritance,
  - b. to a first, second or third-degree relative by blood or marriage, or
  - c. to a farm from which these phosphate rights, expressed in the same number of kilograms of phosphate, were received earlier during the calendar year.

M

Two titles will be inserted after Section 33, which will read:

TITLE 5A. CONVERSION OF PRODUCTION RIGHTS

Section 33Aa

Rules may be established by order in council for Our Minister to convert production rights into pig production rights, poultry production rights, or phosphate production rights, provided that farmer whose farm holds the production rights being converted assents and the conversion does not increase the quantities of nitrogen compounds, phosphate or particulates produced.

TITLE 5B. REDUCTION OF PRODUCTION RIGHTS

Section 33Ab

1. If necessary in order to comply with an obligation under a treaty or decision of an international organisation that is binding on the Netherlands, an order in council may set a percentage by which the phosphate rights can be reduced at a time defined in said order in council.
2. The provisions of the first subsection shall not apply to a farm whose production of animal manure by dairy cattle in kilograms of phosphate is negative or zero, two calendar years prior to the time referred to in subsection 1, reduced by the phosphate budget in that calendar year.
3. In the application of the percentage referred to in subsection 1, a farm’s phosphate production rights shall be reduced only in so far as a total exercise of the phosphate production rights exceeds the phosphate budget of that farm, two calendar years prior to the time referred to in the subsection 1.

4. By way of derogation from subsection 2, a reduction of the phosphate production rights in the calendar year 2018 shall not apply to a farm whose production of animal manure by dairy cattle in kilograms of phosphate is negative or zero in the calendar year 2015, minus the phosphate budget in that calendar year. In the application of the percentage, referred to in subsection 1, by way of derogation from subsection 3, a farm's phosphate production rights shall be reduced only in so far as a total exercise of the phosphate production rights exceeds the phosphate budget in the calendar year 2015 of that farm.

N

A section will be inserted after Section 38, which will read:

Section 38a

1. If it does not affect compliance with any obligations by virtue of treaties or decisions from international organisations that are binding on the Netherlands, then under conditions to be set out by ministerial order, an exemption or derogation shall be granted for the prohibition referred to in Section 21b, subsection 1, to promote connection with the land or to incentivise young farmers in the Netherlands.
2. An exemption or waiver as referred to in the preceding subsection is only granted in respect of environmental objectives that go beyond those that would have been achieved on the basis of European Union standards that are mandatory for the undertakings concerned.
3. The ministerial regulation, referred to in subsection 1, shall not be established earlier than four weeks after the draft thereof has been laid before both Houses of the States General.

O

In Section 43, first subsection, section b, "sections 10, 11, fifth subsection, and 12, third subsection," will be replaced by: "sections 10, 11, fifth subsection, 12, third subsection and 21b, second subsection,".

P

In Section 59, fourth subsection, the phrase "In the event of a breach of Section 33a, seventh subsection," will be replaced by: "In the event of a breach of the provision pursuant to Section 33a, seventh subsection,".

Q

A section will be inserted after Section 77, which will read:

Section 77a

1. Sections 21b, 22a, 23, third through ninth subsections, 32a, 33Aa, 33Ab and 38a will expire at a moment to be decided by Royal Decree.
2. The proposal for the Royal Decree referred to in the first subsection will not be made until at least two weeks after submission of the draft thereof to both houses of the States General. If one of the houses of the States General decides not to approve the draft, no proposal will be made, and a new draft cannot be submitted to both houses of the States General until at least six weeks after the decision of the house of the States General in question.

SECTION II

In Section 1a, item 1° of the Economic Offences Act, in the phrase pertaining to the Dutch Fertilisers Act, “21, first subsection, 22, third subsection, 26, sixth subsection” will be replaced by: “21, first subsection, 21b, first subsection, 22, third subsection, 22a, third subsection, 26, sixth subsection”.

SECTION IIa

The Dutch Fertilisers Act will be amended as follows:

A

Section 1, first subsection, part aa will read:

aa. production rights: pig production rights or poultry production rights;.

B

In Section 26, “pig production rights or poultry production rights” will be replaced each time by: “production rights”.

C

Section 28 will be amended as follows:

1. In the first subsection, “the pig production rights, poultry production rights or phosphate production rights” will be replaced by “the pig production rights or poultry production rights, respectively” and “the pig production rights, the poultry production rights or phosphate production rights” by: “the pig production rights, or the poultry production rights, respectively”.
2. In the second subsection, “the number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate” will be replaced by: “the number of pig units or poultry units, respectively”.

D

Section 29, first subsection, will be amended as follows:

1. In section b, “to a larger number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate” will be replaced by: “to a larger number of pig units or poultry units”.
2. In section c: “or 22a” will be deleted.

E

In Section 31, second subsection, “the number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate” will be replaced by: “the number of pig units or poultry units”.

SECTION III

1. This act will come into effect at a moment to be determined by Royal Decree, which may be determined differently for different sections or parts thereof. If necessary, the decree can declare Section 12 of the Advisory Referendum Act applicable.

2. Contrary to the first subsection, Section IIa will come into effect at the moment the sections and subsections referred to in Section 77a of the Dutch Fertilisers Act expire.

3. A proposal for the Royal Decree to be adopted pursuant to the first subsection will not be made until at least two weeks after submission of the draft thereof to both Houses of the States General. A proposal as referred to in the previous sentence will only be made if it is likely that the European Commission will grant the Netherlands a derogation as referred to in Section 13 of the Dutch Fertilisers Act for the period 2018-2021.

We order and command that this shall be published in the Bulletin of Acts and Decrees, and that all ministries, authorities, bodies and officials whom it may concern shall diligently implement it.

Done

The Minister for Agriculture

Fertilisers Act (*Meststoffenwet*)

Chapter I. General

Section 1

1. In this Act, and the provisions based on it, the following terms have the following meanings:

- a. soil: that part of the ground that is used or intended to be used as a nutrient medium for plants;
- b. growing medium: material in solid or liquid form, not being soil, used or intended to be used as a nutrient medium for plants;
- c. animal manure: excrement from animals kept for use or profit, including the totally or partially digested gastric or intestinal contents of these animals and mixtures of litter with the excrement, as well as products thereof;
- d. manure: animal manure, regardless of its designated use, and products intended:
  - 1°. to be added to soil or to a growing medium and which consist wholly or partly of substances, including organisms, or mixtures of substances, which may serve as such to make soil or a growing medium suitable or better suited as a plant nutrient medium;
  - 2°. to be used as growing medium;
  - 3°. to be used as food for plants or parts of plants, insofar as these products are not already included under 1° or 2°;
- e. manure marketing: supplying manure to traders or manure users, as well as with a view thereto, disposing of or having in stock, offering or transporting of manure;
- f. Our Minister: Our Minister of Economic Affairs;
- g. agriculture: arable farming, livestock farming – including any commercial form of keeping animals for use or profit –, horticulture – including fruit growing and growing of trees, plants, flowers and bulbs – and forestry that complies with rules laid down by ministerial regulation;
- h. farmland: land which is actually used for any form of agriculture;
- i. farm: set of production units comprising one or more buildings or separated parts thereof and the associated farmland, intended solely or among other things for the performance of any form of agriculture, as judged by the actual circumstances;
- j. nitrogen: nitrogen, in any form or compound;
- k. phosphate: phosphorus, in any form or compound, multiplied by the factor 2.29;
- l. hectare(s): hectare(s) in measured size;
- m. farmland area belonging to the farm: area of farmland situated in the Netherlands, which is used by the farm in the course of normal operations;
- n. peaty soil: plot of which, according to representative soil samples, over half the thickness of the soil layer to a depth of 80 centimetres below ground level consists of peat for at least half the surface;
- o. sandy or loess soil: plot of which, according to representative soil samples, over half the thickness of the soil layer to a depth of 80 centimetres below ground level consists of sand or loess for at least half the surface;
- p. clay soil: soil not being peaty soil or sandy or loess soil;
- q. grassland: farmland on which grass is grown that is intended to be used as animal feed;
- r. arable land: farmland, other than grassland;
- s. Pw value: value for the phosphorus status of arable land, expressed in milligrams P_2O_5 per litre of soil;
- t. PAL value: value for the phosphorus status of grassland, expressed in milligrams P_2O_5 per 100 grams of soil;
- u. low phosphorus status soil: farmland, which, according to the data provided to Our Minister, has a soil phosphorus status value that is lower than the Pw value 36 or a corresponding indicator determined by ministerial regulation, if it concerns arable land, or is less than the PAL value 27 or a corresponding indicator determined by ministerial regulation, if it concerns grassland;
- v. neutral phosphorus status soil: farmland which, according to the data provided to Our Minister, has a soil phosphorus status value that is higher than or equal to the Pw value 36 or a

- corresponding indicator determined by ministerial regulation, and lower than or equal to the Pw value 55 or a corresponding indicator determined by ministerial regulation, if it concerns arable land, or higher than or equal to the PAL value 27 or a corresponding indicator determined by ministerial regulation, and is lower than or equal to the PAL value 50 or a corresponding indicator determined by ministerial regulation, if it concerns grassland;
- w. high phosphorus status soil: farmland, not being low phosphorus status soil or neutral phosphorus status soil;
  - x. manure surplus: the quantity of animal manure produced, supplied or taken out of storage in a given calendar year, which must be disposed of from a farm to meet the conditions referred to in Section 8, and to comply with Section 14;
  - y. pig production rights: average number of pigs, expressed in pig units, which may be kept at the most in a calendar year based on Chapter V;
  - z. poultry production rights: average number of chickens and turkeys, expressed in poultry units, which may be kept at the most in a calendar year based on Chapter V;
  - za. phosphate production rights: the maximum amount of animal manure, expressed in kilograms of phosphate, which may be produced with dairy cattle in a calendar year;
  - aa. production rights: pig production rights, poultry production rights, or phosphate production rights;
  - bb. concentration area: South concentration area or East concentration area as indicated in Appendix I;
  - cc. farm surplus: amount of animal manure, expressed in kilograms of phosphate, produced on a farm in a calendar year over the phosphate budget;
  - dd. processing animal manure:
    - 1°. processing animal manure into a final product that meets the specifications to be determined by order of Our Minister, or
    - 2°. export of animal manure;
  - ee. manure processing agreement:
    - 1°. a fully completed article of evidence pursuant to Section 34, subsection b, associated with a case of transfer of animal manure by a farmer producing animal manure on their farm to a manure processor, insofar as the information specified therein has been submitted in good time to Our Minister in accordance with the rules applicable thereto pursuant to Section 34, subsection b, or
    - 2°. agreement between a farmer producing animal manure on their farm, another economic operator, other than a processor, and a processor;
  - ff. producing animal manure: producing animal manure by keeping animals on a farm, or having them present otherwise;
  - gg. farmer: natural or legal person or any cooperative of natural or legal persons engaged in any form of agricultural activity on a farm;
  - hh. processor: natural or legal person or cooperative of natural or legal persons running a processing enterprise;
  - ii. processing enterprise: undertaking, not being a farm, in the context of which animal manure is processed;
  - jj. housing system: part of an animal accommodation in which animals of a single animal category are kept in the same way;
  - kk. dairy cattle:
    - 1°. mature dairy cattle, namely cows (*Bos taurus*) that have calved at least once and are kept for milk production or breeding, including cows that have been dried-off, as well as cows that are fattened and milked during the manure collection period;
    - 2°. young cattle younger than 1 year of age for the dairy farming sector, and female breeding calves for livestock meat farming up to 1 year of age and
    - 3°. young cattle over 1 year of age, namely all 1-year-old and older cattle including other beef cattle, with the exception of red meat bulls and breeding bulls;
  - ll. phosphate budget: amount of animal manure, expressed in kilograms of phosphate, which in a calendar year
    - 1°. may be brought onto or into the area of farmland belonging to the farm concerned under Section 8, subsection c, and
    - 2°. in accordance with the provisions of sections 7 and 15 of the Soil Protection Act (*Wbb: Wet bodembescherming*), may be brought onto a nature reserve primarily used for nature situated in the Netherlands, and which is in use by the farm in the relevant calendar year on a date to be determined by order in council;

- mm. dairy cattle phosphate reference: an order as referred to in Section 21a, first subsection;
- nn. dairy cattle phosphate surplus: the production of animal manure by dairy cattle on the farm in kilograms of phosphate, less the phosphate budget, the number of kilograms of phosphate, mentioned in the dairy cattle phosphate reference of that farm and the number of kilograms of phosphate, mentioned in the agreements as referred to in Section 21, subsection 11;
- oo. dairy cattle phosphate budget: the phosphate budget of the farm in 2015, minus the total production of animal manure determined as per Section 35 in that calendar year for the dairy cattle kept at the farm on 2 July 2015 and registered as per the rules (ID and Registration (I&R)) given in sections 4, 96 and 111 of the Dutch Animal Health and Welfare Act (GWDD: *Gezondheids- en welzijnswet voor dieren*), where, contrary to Part II(2°), a figure of 70 kilograms of phosphate per hectare is applied for nature reserves referred to in that Part, i.e. grasslands, and a figure of 20 kg of phosphate per hectare is applied for other nature reserves.

Section 2

Section 3

Chapter II. Manure marketing rules

Section 4

Section 5

Section 6

Chapter III. Application standards

Section 7

Section 8

Section 9

Section 10

Section 11

Section 12

Section 13

Chapter IV. Rules in the interests of efficient disposal of manure surpluses

Section 14

Section 15

Section 16

Section 17

Chapter V. Rules on the production of animal manure

Title 1. General

Section 18

For the purposes of this chapter:

- a. the numbers of pigs, broken down by animal category, are expressed in pig units in accordance with the standards set out to this end in Appendix II;
- b. the numbers of chickens, broken down by animal category, are expressed in poultry units in accordance with the standards set out to this end in Appendix II.

Title 2. Expansion prohibitions

Section 19

1. A farmer is not permitted to keep a larger average number of pigs in a calendar year than the farm's pig production rights on their farm.
2. It is forbidden to at any time keep a larger number of pigs than corresponding to 3 pig units, other than on a farm.

Section 20

1. A farmer is not permitted to keep a larger average number of chickens and turkeys in a calendar year than the farm's poultry production rights.
2. The first subsection shall only apply if a larger number of chickens and turkeys is at any time kept on the farm than 250 poultry units.
3. It is forbidden to at any time keep a larger number of chickens and turkeys than corresponding to 250 poultry units, other than on a farm.

Section 21

1. A farmer is not permitted to produce phosphate with dairy cattle on their farm in any calendar year.
2. Without prejudice to articles 21b and 33a, the first subsection shall not apply to a farmer who, in the respective calendar year:
  - a. produces less than 250 kg of phosphate with dairy cattle on their farm,
  - b. does not produce a farm surplus at their farm,
  - c. does not produce a dairy cattle phosphate surplus at their farm,
  - d. takes any of the following actions with respect to at least 100 %, minus the percentage as referred to in Section 33a(2)(b), of their dairy cattle phosphate surplus:
    - 1°. has it processed,
    - 2°. to the extent that the farmer belongs to a category of farmers as designated by regulation of Our Minister, transfers it or causes its transfer to a buyer who belongs to a category of buyers as designated by regulation of Our Minister,
    - 3°. introduces it onto or into farmland in use, located in Germany or Belgium, at a distance from the Dutch border as determined by regulation of Our Minister, provided that the conditions defined by regulation of Our Minister have been met,
    - 4°. entirely and directly, as evidenced by a written contract concluded in advance, and upon conditions as defined by regulation of Our Minister, transfers it or causes it to be transferred to a site of farms located at a geographical distance of no more than 20 km from the production site, provided that the animal manure so transferred are used on farmland, or
    - 5°. produces it with animals of which at least 90% belongs to an animal category that may be designated by ministerial regulation or that is housed in a housing system that may be designated by such regulation, because they produce mostly manure with a high proportion of organic substances in the form of straw, and that comply with rules that may be defined by or pursuant to a ministerial regulation.
3. The dairy cattle phosphate surplus which is eligible for manure processing as referred to in subsection 2(d) is the dairy cattle phosphate surplus produced in the year 2014, plus:

- a. up to 100% of the additional kilograms of phosphate produced in that year compared to the year 2014 with dairy cattle if the surplus per hectare is less than 20 kg/ha;
  - b. up to 75% of the additional kilograms of phosphate produced in that year compared to the year 2014 with dairy cattle if the surplus per hectare is equal to or higher than 20 kg/ha and equal to or lower than 50 kg/ha;
  - c. up to 50% of the additional kilograms of phosphate produced in that year compared to the year 2014 with dairy cattle if the surplus per hectare is more than 50 kg/ha.
4. The surplus per hectare, referred to in subsection 3, shall be calculated by dividing the amount of animal manure produced by dairy cattle on a farm in kilograms of phosphate in the previous calendar year, minus the farm's phosphate budget in the previous calendar year, by the number of hectares farmland belonging to the farm in the previous calendar year.
If a farmer reports and demonstrates that part of the land in the previous calendar year could temporarily not be used as farmland due to the construction or maintenance of public infrastructure, for the purposes of this subsection, said land shall be deemed to belong to the farmland area belonging to the farm.
5. The third subsection shall not apply to a farm that:
  - a. has demonstrated before 1 February 2016 it entered into financial obligations before 30 March 2015 for the purpose of having the entire dairy cattle phosphate surplus processed, as a result of which compliance with the first subsection led to a disproportionate financial burden, and
  - b. within three months after the end of each calendar year, the company shows that the dairy cattle phosphate surplus has been processed by the party with whom the financial obligations referred to under subsection 5(a) were entered into.
6. Section 33a, subsection 3 shall apply accordingly to the subsection 2(d) under 1.
7. When applying subsection 2(d), no account shall be taken of those kilograms of phosphate that have already been counted for the purposes of Section 33a, subsection 2, parts b–e.
8. If a farmer reports and demonstrates before 1 April 2017 that the dairy cattle phosphate surplus produced in 2014, referred to in subsection 3, is lower due to exceptional circumstances, the dairy cattle phosphate surplus that this farmer would have had without these exceptional circumstances will be taken into account in the calculations for the calendar year 2014.
9. Exceptional circumstances as referred to in subsection 8 shall be deemed to exist only if:
  - a. the dairy cattle phosphate surplus that arose in 2014 is lower due to the realisation of a nature reserve or the construction or maintenance of public infrastructure;
  - b. the production of animal manure by dairy cattle on the farm in kilograms of phosphate in 2014 is at least five per cent lower due to:
    - 1°. animal diseases or serious animal health problems,
    - 2°. illness or death of a person from the same cooperative as the farmer or a first-degree relative by blood or marriage, or
    - 3°. destruction of the barn(s) where the dairy cattle was held.
10. A report as referred to in subsections 4 and 8 shall be made using a means provided by Our Minister.
11. Further rules shall be laid down, by or pursuant to a general administrative order regarding the conditions under which the production of animal manure by dairy cattle, and the use of such manure, expressed in kilograms of phosphate, shall be counted in the calculation of the dairy cattle phosphate surplus, on the basis of a written agreement between a farmer producing the manure, on the one hand, and a farmer with a farm within a radius of the producer's farm determined by that measure, on the other hand.
12. The draft for an order in council to be established as per subsection 11 shall be laid before both Houses of the States General. The proposal for the order in council to be established may be made after four weeks have elapsed since the submission, unless within that period by or on behalf of one of the Houses or by at least one fifth of the constitutionally established membership of one of

the Houses, the wish is communicated that the subject of the order in council is governed by law. In that case, a legislative proposal to that effect shall be introduced as soon as possible.

Section 21a

1. Our Minister shall issue each farmer who kept dairy cattle during the calendar year 2013 with a dairy cattle phosphate reference expressed in kilograms of phosphate. The dairy cattle phosphate reference shall specify the farm for which the dairy cattle phosphate reference was issued.
2. The dairy cattle phosphate reference shall be calculated by taking the standard production of animal manure by dairy cattle during the calendar year 2013 at the farm and subtracting from it the phosphate budget of that farm in 2013. In the calculation in accordance with the first sentence, any negative result is assumed to be zero.
3. If a farmer demonstrates that due to business transfers between 1 January 2013 and 1 November 2014, a lower dairy cattle phosphate reference is issued than if these business transfers would have been included in the calculation, referred to in subsection 1, the dairy cattle phosphate reference shall be determined in accordance with these business transfers.
4. The standard production of animal manure by dairy cattle shall be defined in accordance with the rules, as referred to in Section 35.
5. A dairy cattle phosphate reference may be transferred to a farmer with whom there is a first-degree, second-degree or third-degree relationship by consanguinity or affinity with respect to the farm for which the dairy cattle phosphate reference was issued.
6. The dairy cattle phosphate reference shall pass to a person who acquires the farm for which the dairy cattle phosphate reference was issued by inheritance.

Section 21b

1. It is prohibited for farmers, on their farms, to produce more animal manure with dairy cattle, expressed in kilograms of phosphate, than the phosphate rights of the farm, in a calendar year. The total production of animal manure by dairy cattle is determined according to the rules referred to in Section 35.
2. Contrary to subsection 1, the production of animal manure by dairy cattle can be determined by a method designated by Our Minister under conditions set out by ministerial order. Our Minister may designate this method if it can be assumed not to affect compliance with any obligations under treaties or decrees from an international organisation which are binding on the Netherlands.
3. Outside of a farm, it is prohibited to keep more dairy cattle, at any given time, than the amount corresponding to an annual production of 100 kilograms of phosphate by dairy cattle, calculated as a fixed sum according to the rules referred to in Section 35.
4. The draft for a ministerial regulation to be established as per subsection 2 shall be laid before both Houses of the States General. The ministerial regulation shall not be established earlier than four weeks after the submission of the draft.

Section 22

1. In respect of a farm whose pig production rights or poultry production rights has been exceeded, Our Minister may stipulate that the number of pigs kept at any given moment and the number of chickens and turkeys kept at any given moment, must not exceed the quantities they have determined.
2. The numbers referred to in subsection 1 correspond to the average number of pigs, and the average number of chickens and turkeys, respectively, which may be kept during the year in accordance with the pig production rights and the poultry production rights, plus 15%.

3. Without prejudice to sections 19 and 20, it is forbidden to at any time keep a larger number of pigs or a larger number of chickens and turkeys, than the number determined by Our Minister.
4. The authority referred to in subsection 1 may be exercised in respect of a farm for a continuous period of not more than three years. The period may each time be extended by three years, calculated from the date on which an infringement of the prohibition, referred to in subsection 3, is established.

Section 22a

1. Our Minister may stipulate that, at any given time, the numbers of dairy cattle kept by a farm that has exceeded its phosphate rights shall not exceed those set by Our Minister.
2. The numbers mentioned in subsection 1 correspond to the average number of dairy cattle that can be kept over the year in accordance with the phosphate rights, based on fixed production standards established according to Section 35.
3. Without prejudice to Section 21, it is prohibited for farmers, on their farms, to keep more dairy cattle than the number set by Our Minister, referred to in subsection 1.
4. Section 22, subsection 4, shall apply accordingly.

Title 3. Size of production rights at the start

Section 23

1. The farm's pig production rights at the time of entry into force of the prohibition, referred to in Section 19, correspond to the pig production rights as applied to that farm immediately before that date under the Dutch Pig Production Restructuring Act (*Wet herstructureren varkenshouderij*)
2. The farm's poultry production rights at the time of entry into force of the prohibition, referred to in Section 20, subsection 1, correspond to the poultry production rights, as applied to that farm immediately before that date under this act, provided that the kilograms of phosphate are converted to poultry units. For this conversion, 0.5 kilograms of phosphate corresponds to 1 poultry unit.
3. The phosphate rights of the farm at the time of entry into force of the prohibition, referred to in Section 21b, subsection 1, shall be set by Our Minister and correspond to the total production of animal manure in a calendar year by dairy cattle kept on the farm on 2 July 2015 and registered as per the rules (ID and reg.) given in sections 4, 96 and 111 of the Dutch Animal Health and Welfare Act (*Gezondheids- en welzijnswet voor dieren*). Section 21a, subsection 4, shall apply accordingly.
4. If a farmer reports and submits proof before a date determined by ministerial regulation that a terminated farm was acquired between 2 July 2015 and 1 January 2018, the phosphate rights referred to in subsection 3 shall be increased by the phosphate rights that would have applied to the terminated farm by virtue of subsection 3 had it continued to operate. In cases of partial acquisitions, a prorated increase shall apply.
5. If a farmer reports and submits proof before a date determined by ministerial regulation that they had dairy cattle on agistment contracts on 2 July 2015, the phosphate production rights, referred to in subsection 3, are increased and the phosphate production rights of the farmer who was keeping the animals on agistment contracts on that date reduced, with their consent. This increase or reduction corresponds to the fixed amount of animal manure produced by the number of dairy cattle turned out or kept on agistment contracts.
6. If a farmer reports and submits proof before a date determined by ministerial regulation that the phosphate rights of the farm by virtue of subsection 3 are at least five per cent less due to construction work, animal health problems or illness, illness or death of a person from the same cooperative as the farmer or of a first-degree relative by blood or marriage, or destruction of dairy

cattle barn(s), then Our Minister shall set the phosphate rights based on the dairy cattle which this farmer would have possessed in the absence of the extraordinary circumstances.

7. A report as referred to in subsections 4 and 5 shall be made using means provided by Our Minister.
8. Within six months of the phosphate rights that apply for the farm being determined, Our Minister of Economic Affairs will communicate the details as referred to in Section 5.2.7, part 104, of the Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy (PbEU 2014, C 200). This data shall remain publicly available for at least ten years.
9. In order to prevent exceptional case of extreme unfairness, Our Minister will increase the farm's phosphate production rights from the date of commencement of the prohibition, referred to in Section 21b, subsection 1, to a size determined by order in council, if it can be established that the farm belongs to a category of farms defined by order in council. By or pursuant to an order in council, further rules may be set for obtaining an increase as referred to in the first sentence.

Section 24

1. The production rights determined in accordance with Section 23 shall be corrected if, before the date referred to in that section, in the same calendar year, a registration has been made of a notice of a transfer of the pig production rights or poultry production rights, or a part thereof, but the extent of the reduction or increase of the relevant production rights were limited in accordance with Section 18, subsection 6, of the Dutch Pig Production Restructuring Act (*Wet herstructurering varkenshouderij*), or Section 58q, subsection 4, of the Fertiliser Act (*Meststoffenwet*), respectively, as these sections are at the time of registration.
2. The correction shall be made by law at the commencement of the calendar year following the calendar year in which the registration of the notice of transfer took place and leads to a reduction or increase of the relevant production rights with the number of pig units or poultry units covered by the restriction.
3. For the purposes of subsection 2 with regard to the poultry production rights, 0.5 kilograms of phosphate corresponds to 1 poultry unit.

Title 4. Transfer of production rights

Section 25

Production rights may, on whatever ground , be transferred to another farm in accordance with the provisions of this subsection and Section 32.

Section 26

1. Pig production rights or poultry production rights, or a part thereof, of a farm which is wholly or partially located in one concentration area, cannot be transferred to a farm which is wholly or partly located in another concentration area.
2. Pig production rights or poultry production rights, or a part thereof, of a farm which is wholly or partially located outside the concentration areas, cannot be transferred to a farm which is wholly or partly located in a concentration area.
3. A farm is partly located in a concentration area if one or more barns intended for the pig, chicken or turkey farm are located in that area.
4. To the extent contrary to the first subsection, pig production rights or poultry production rights, or a part thereof, of a farm wholly located in one of the concentration areas may be transferred to a farm located in both concentration areas, provided that the production rights, or a part thereof, after the transfer, are used solely for the purpose of the pig, chicken or turkey farm at a location located in the same concentration area as the farm from which it originates.
5. The first and second subsections shall not apply in the event of a transfer of pig production rights or poultry production rights in a merger of farms.
6. It is prohibited to move the pig, chicken or turkey farming operation within a farm:
  - a. from a location located outside the concentration areas to a location located in a concentration area, or
  - b. from a location located in one concentration area to a location located in the other concentration area.
7. The first, second and sixth subsections shall not apply in so far as a farm which is wholly or partly located in a concentration area, itself processes the quantity of animal manure produced in connection with the pig production rights or poultry production rights or part thereof that is being transferred, or the pig, chicken, or turkey farming operation that is being moved, by means of manure processing or manure fermentation and this quantity is kept outside the animal manure market.
8. Our Minister may lay down further rules to implement subsection 7.

Section 27

1. The interested party to whose farm the production rights, or part thereof, must pass, and the interested party from whose farm the production rights, or part thereof, derives, shall notify Our Minister of the transfer.
2. The production rights originating from the other farm, or part thereof, can be claimed only from the date of registration of the notice by Our Minister.
3. Rules shall be laid down by ministerial regulation on how the notice is to be given.

Section 28

1. At the time of registration of the notice referred to in Section 27, subsection 2, a reduction will take

place of the pig production rights, poultry production rights, or phosphate production rights of the farm from which the relevant production rights, or part thereof, are derived, and an increase will take place of the pig production rights, poultry production rights, or phosphate production rights of the farm to which the relevant production rights, or part thereof, are being transferred.

2. The reduction and increase correspond to the number of pig units or poultry units per kilogram of phosphate to which the notice relates.
3. For the year in which the notice is registered, the reduction and increase are limited to the part of the relevant production rights that are not being used in that year on the farm from which it originated as indicated by the parties concerned at the time of the notice.

Section 29

1. The registration referred to in Section 27, subsection 2, shall not take place if:
  - a. the notice has not been made in accordance with the rules referred to in Section 27, subsection 3,
  - b. the notice relates to a larger number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate than corresponds to the relevant production rights of the farm from which they originated,
  - c. the notice relates to the production rights from a farm with respect to which Our Minister makes use of the power referred to in Section 22 or 22a, or
  - d. the transfer of the production rights is in violation of Section 26, or
  - e. the notice concerning the transfer of phosphate rights or part thereof was sent before 1 January 2018.
2. If it only becomes clear after registration that the conditions mentioned in subsection 1 have not been met, the registration by Our Minister will be undone. The legal consequences of that registration shall then expire with retroactive effect until the date of registration.

Section 30

1. By way of derogation from Section 228 of Book 3 of the Dutch Civil Code, no right of pledge can be established on the production rights.
2. By ministerial regulation, it may be stipulated that before Our Minister takes the notice referred to in Section 27, subsection 1, into consideration, this notice shall be communicated to certain interested third parties referred to in that regulation.
3. Further rules shall be laid down by the ministerial regulation for the implementation of the second subsection, including about:
  - a. the manner in which and the time limit within which the third parties must present themselves to Our Minister,
  - b. the information that Our Minister makes known to the interested third parties, and
  - c. the period during which Our Minister shall not process the notice.

Section 31

1. The interested party may notify Our Minister of the expiration or partial expiry of the production rights.
2. After registration of the notification by Our Minister, the relevant production rights are null and void, or a reduction of that right shall take place by the number of pig units, poultry units or kilograms of phosphate to which the notice relates.
3. Rules shall be laid down by ministerial regulation on how the notice is to be given.

Title 5. Reduction of the production rights in the event of transfer

Section 32

1. If, at national level, the amount of animal manure produced, expressed in kilograms of nitrogen or phosphate, from pigs or poultry, exceeds the amount produced in 2002, and, if this also applies to the total amount of animal manure produced, it may be determined by order in council, to the extent by way of derogation from Section 28, subsection 2, depending on whether the overrun relates to pig manure, or poultry manure, that the increase in the pig production rights, or the increase in the poultry production rights, respectively, shall be limited to a percentage determined by the order in council, of the number of pig units, or poultry units, respectively, to which the notice, referred to in Section 27, subsection 1, relates.
2. The percentage referred to in subsection 1 is at least 75%.
3. For different groups of cases, the percentage can be determined differently.
4. The proposal for an order in council, as referred to in subsection 1, shall not be submitted earlier than four weeks after the draft has been laid before both Houses of the States General.

Section 32a

1. Contrary to Section 28, subsection 2, the increase in phosphate rights is limited to 90 per cent of the kilograms of phosphate to which the notice referred to in Section 27, subsection 1 pertained.
2. The limit referred to in subsection 1 shall not apply to the transfer of phosphate rights:
  - a. by inheritance,
  - b. to a first, second or third-degree relative by blood or marriage, or
  - c. to a farm from which these phosphate rights, expressed in the same number of kilograms of phosphate, were received earlier during the calendar year.

Section 33

1. It can be determined by means of an order in council that in the event of a business transfer, the production rights of the farm are reduced by a percentage determined by the order in council.
2. The percentage referred to in subsection 1 is at highest 25%.
3. For different groups of cases, the percentage can be determined differently.
4. 'Business transfer' shall be taken to mean the transfer of a farm into a cooperative and the acquisition of a majority of the shares in a company.
5. This section does not apply to a transfer to relations by blood or affinity in the first degree, or to the transfer into a cooperative of such a person, or to the acquisition of ownership of a farm by universal title.

TITLE 5A. CONVERSION OF PRODUCTION RIGHTS

Section 33Aa

Rules may be established by order in council for Our Minister to convert production rights into pig production rights, poultry production rights, or phosphate production rights, provided that farmer whose farm holds the production rights being converted assents and the conversion does not increase the quantities of nitrogen compounds, phosphate or particulates produced.

TITLE 5B. REDUCTION OF PRODUCTION RIGHTS

Section 33Ab

1. If necessary in order to comply with an obligation under a treaty or decision of an international organisation that is binding on the Netherlands, an order in council may set a percentage by which the phosphate rights can be reduced at a time defined in said order in council.
2. The provisions of the first subsection shall not apply to a farm whose production of animal manure by dairy cattle in kilograms of phosphate is negative or zero, two calendar years prior to the time referred to in subsection 1, reduced by the phosphate budget in that calendar year.
3. In the application of the percentage referred to in subsection 1, a farm's phosphate production rights shall be reduced only in so far as a total exercise of the phosphate production rights exceeds the phosphate budget of that farm, two calendar years prior to the time referred to in the subsection 1.
4. By way of derogation from subsection 2, a reduction of the phosphate production rights in the calendar year 2018 shall not apply to a farm whose production of animal manure by dairy cattle in kilograms of phosphate is negative or zero in the calendar year 2015, minus the phosphate budget in that calendar year. In the application of the percentage, referred to in subsection 1, by way of derogation from subsection 3, a farm's phosphate production rights shall be reduced only in so far as a total exercise of the phosphate production rights exceeds the phosphate budget in the calendar year 2015 of that farm.

Title 6. Manure processing

Section 33a

Section 33b

Section 33c

Section 33d

Chapter VI. Accountability and quantity determination

Section 34

Section 35

Section 36

Section 37

Chapter VII. Remaining provisions

Section 37a

Section 38

Section 38a

1. If it does not affect compliance with any obligations by virtue of treaties or decisions from international organisations that are binding on the Netherlands, then under conditions to be set out by ministerial order, an exemption or derogation shall be granted for the prohibition referred to in Section 21b, subsection 1, to promote connection with the land or to incentivise young farmers in the Netherlands.
2. An exemption or waiver as referred to in the preceding subsection is only granted in respect of environmental objectives that go beyond those that would have been achieved on the basis of European Union standards that are mandatory for the undertakings concerned.
3. The ministerial regulation, referred to in subsection 1, shall not be established earlier than four weeks after the draft thereof has been laid before both Houses of the States General.

Section 39

Section 40

Section 41 [expired on 1 January 2015]

Section 42 [expired on 1 January 2015]

Section 43

Section 44

Section 45

Section 46

Chapter VIII. Enforcement

Section 47

Section 48

Section 49

Section 50 [expired on 1 July 2009]

Section 51

Section 52 [expired on 1 July 2009]

Section 53 [expired on 1 July 2009]

Section 54 [expired on 1 July 2009]

Section 55

Section 56 [expired on 1 July 2009]

Section 57

Section 58

Section 58a

Section 59

Section 60

Section 61 [expired on 1 July 2009]

Section 62

Section 63 [expired on 1 July 2009]

Section 64 [expired on 1 July 2009]

Section 65 [expired on 1 July 2009]

Section 66 [expired on 1 July 2009]

Section 67 [expired on 1 July 2009]

Section 68 [expired on 1 July 2009]

Section 69

Section 70 [expired on 1 July 2009]

Section 71 [expired on 1 July 2009]

Section 72 [expired on 1 July 2009]

Section 73 [expired on 1 July 2009]

Chapter IX. Transitional and final provisions

Section 74

Section 75

Section 76

Section 77

Section 77a

1. Sections 21b, 22a, 23, third to ninth subsections, 32a, 33Aa, 33Ab and 38a shall expire at a time to be determined by Royal Decree.
2. The proposal for the Royal Decree, referred to in subsection 1, shall not be submitted earlier than two weeks after the draft thereof has been laid before both Houses of the States General. If one of the Houses of the States General decides not to approve the draft, no proposal will be made, and a new draft may not be submitted to both Houses of the States General until six weeks after the decision of that House of the States General.

Section 78

This Act is to be referred to as the Fertiliser Act (*Meststoffenwet*).

From: "512e" <512e@minbuza.nl>
Sent: Fri, 30 Jun 2017 12:59:28 +0200
To: "512e" <512e@minez.nl>
Cc: "512e" <512e@minbuza.nl>; "512e" <512e@minez.nl>; "512e" <512e@minez.nl>; "512e" <512e@minez.nl>; "512e" <512e@minez.nl>
Subject: RE: Fosfaat: notitie staatssteun en Engelse vertaling van de wet

Dank je, verstuurd

512e

512e 512e
512e

.....
Permanent Representation of the Netherlands to the EU
Kortenberglaan 4 | 1040 Brussels

T + 512e
M + 512e
E 512e@minbuza.nl
W <http://eu.nlvertegenwoordiging.org/>
.....

From: 512e 512e@minez.nl]
Sent: vrijdag 30 juni 2017 11:41
To: 512e
Cc: 512e ; 512e ; 512e ; 512e ; 512e
Subject: Fosfaat: notitie staatssteun en Engelse vertaling van de wet

Ha 512e

Bijgaand de definitieve versies van de notitie en de Engelse vertaling van de Meststoffenwet. Deze kunnen worden gestuurd naar DG COMP.

Als het nodig is kunnen we maandag – kan per mail – een wettechnische uitleg geven hoe de wijziging van de wet zelf (het amendement) gelezen moet worden in verhouding tot de geconsolideerde versie van de Meststoffenwet.

Maar dat kan ook a.s dinsdag tijdens het gesprek uitgelegd worden.

Ook in het Europese recht is het overigens gebruikelijk om te werken met een wijziging van de wet (richtlijn of verordening in het Europese recht) zelf en een geconsolideerde versie van de wet waarin de door het parlement aangenomen wijziging is opgenomen. Dat zou dus ook voor de mensen van DG COMP al duidelijk moeten zijn. Maar het is uiteraard geen probleem om dit toe te lichten. Dat gaat alleen vandaag niet meer lukken maar je zou in je begeleidende mail kunnen aanbieden dat wij dit maandag per mail nog even meer verduidelijken, mocht daar behoefte aan zijn.

Laat ik even aan jou.

Vast fijn weekend,

Met vr. groet,

512e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De

Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>
Sent: Fri, 1 Sep 2017 08:44:38 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>
Subject: Re: Staatssteun fosfaatrechten

Ik loop zo langs, 5.12.e werkt op vrijdag geloof ik niet.

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 1 sep. 2017 om 08:24 heeft 5.12.e <5.12.e@minez.nl> het volgende geschreven:

Straks even bespreken? Ik ben om 8.45 op kantoor

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>
Datum: 31 augustus 2017 17:50:17 CEST
Aan: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>, "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>, "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>, "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>, "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>
Kopie: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>, "5.12.e" <5.12.e@minbuza.nl>
Onderwerp: Antw.: Staatssteun fosfaatrechten

Beste collega's, zoals afgesproken ook van mijn kant een aantal opmerkingen, met dank voor al het harde werk.

5.12.e en 5.2.1

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Permanent Representation of the Netherlands to the EU
Kortenberglaan 4 | 1040 Brussels

T + 5.1.2.e

M + 5.1.2.e

E 5.1.2.e @minbuza.nl

W <http://eu.nlvertegenwoordiging.org/>
.....

From: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e [5.1.2.e @minez.nl]

Sent: donderdag 31 augustus 2017 16:45

To: 5.1.2.e <5.1.2.e @minez.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e 5.1.2.e @minez.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e

5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

<5.1.2.e @minez.nl>

Cc: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minez.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e @minez.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e @minbuza.nl>

Subject: RE: Staatssteun fosfaatrechten

5.1.2.e

Mooi stuk werk! Zie bijgaand een aantal opmerkingen in de door 5.1.2.e bewerkte versie.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 30 augustus 2017 18:51

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e ; ' 5.1.2.e ' ; 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e 5.1.2.e ; 5.1.2.e

5.1.2.e ; 5.1.2.e

Onderwerp: RE: Staatssteun fosfaatrechten

Ha ieder, 5.1.2.e

Ik kom nu even tot de volgende revisies in de notitie.

Eigenlijk moeten we COMP ook even in een bijlage of iets helpen bij het doornemen van de concept fosfaat bank regeling; daar staat dit en daar staat dat etc.

5.1.2.e anders even bellen nog. Ik ben morgen toch op kantoor ondanks ons uitje omdat we hier nog met een monitorings deadline zitten (andere zaak).

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 30 augustus 2017 17:49

Aan: ' 5.1.2.e ' ; 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e 5.1.2.e); 5.1.2.e ; 5.1.2.e

(5.1.2.e); 5.1.2.e ; 5.1.2.e

Onderwerp: RE: Staatssteun fosfaatrechten

Hallo 5.1.2.e

Ik ga liever vandaag dan morgen naar COMP. 5.2.1

5.2.1
5.2.1 Laten we vrijdag in ieder geval de stukken vertalen die niet enorm wijzigen (notitie (na opmerkingen 5.1.2.e en anderen), Kamerbrieven+adviezen). De conceptregeling over de fosfaatbank moet dan begin volgende week naar het vertaalbureau.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e [5.1.2.e @minbuza.nl]

Verzonden: woensdag 30 augustus 2017 17:13

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e ; 5.1.2.e 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e ; 5.1.2.e MA
(5.1.2.e); 5.1.2.e ; 5.1.2.e

Onderwerp: RE: Staatssteun fosfaatrechten

5.1.2.e

5.1.2.e

Graag 5.1.2.e even in de cc houden. Hij heeft COMP op zijn bordje.

Alvast dank, 5.1.2.e

From: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e [5.1.2.e @minez.nl]

Sent: woensdag 30 augustus 2017 17:10

To: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e < 5.1.2.e @minez.nl >

Cc: 5.1.2.e (5.1.2.e) < 5.1.2.e @minez.nl >; 5.1.2.e

5.1.2.e 5.1.2.e < 5.1.2.e @minbuza.nl >; 5.1.2.e

< 5.1.2.e @minez.nl >; 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e < 5.1.2.e @minez.nl >;

5.1.2.e < 5.1.2.e @minez.nl >

Subject: RE: Staatssteun fosfaatrechten

Ha 5.1.2.e

Dank,

- Brief kwartaalrapportage is nog 'onder constructie' kunnen we eenvoudig aanpassen.
- Intrekken POR voorlopig even niet benoemen lijkt me logisch, aangezien we daar nog besluit op voorbereiden. Ik begrijp dat 5.2.1
5.2.1 Bij varkens speelt natuurlijk het voerspoor mee dat in 2017 naar verwachting 0,8 miljoen kilogram oplevert. Overigens hanteert CBS in de kwartaalrapportage nog een fosfaatproductie van 38,9 (schatting 1 juli), oftewel onder het plafond.
Voor pluimvee is het lastig dat ook intrekken POR (gerelateerd aan definitieve cijfer van 2016) nog onvoldoende is, ook gerelateerd aan kwartaalrapportage inschatting is het nog niet genoeg.
- Inderdaad is verlenen ontheffingen vanaf oktober 2017 nog een belangrijk openstaand punt, maar ook de toedeling staat nog open. Evenredigheid die er nu nog in staat, wordt wellicht loting. We spreken hier maandag met RVO over. In hoeverre is het handig om een document dat nog behoorlijk wijzigt voor te leggen?

Wat is verder de planning? We kunnen vrijdagmiddag/maandag de stukken naar vertaalbureau sturen. Komt dan naar ik aanneem eind volgende week terug. Dan moeten we zelf nog controle daarover uitvoeren. En kunnen we nog aanpassingen invoeren.

Wanneer verwacht je naar COMP te gaan?

Groeten 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 30 augustus 2017 13:06

Aan: 5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e

CC: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e ; 5.12.e
5.12.e 5.12.e 5.12.e

Onderwerp: Staatssteun fosfaatrechten

Hallo 5.12.e

In de bijlage tref je de stukken voor het volgende overleg van COMP. Ik heb hierbij nog de volgende aandachtspunten:

- De brief met de kwartaalrapportage tot 1 augustus ontbreekt nog, omdat ik nog niet weet hoe die er definitief uit komt te zien, die moet dus nog worden toegevoegd.
- In de notitie heb ik intrekken POR eruit gehaald, maar wel aangegeven dat we verwachten dat de varkens- en pluimvee volgend jaar onder de sectorplafonds blijven. Ik kan dat echter niet hard maken, dus misschien dat je op dat punt nog wat kan toevoegen. Voor varkens weet ik dat er iets speelt, is dat bij pluimveehouders ook het geval?
- De fosfaatbank is voldoende uitgewerkt om COMP een beeld te kunnen geven hoe het eruit zou kunnen komen te zien, 5.12.e zal vrijdag de algemene toelichting aanvullen. Wat opvalt is dat het erop lijkt dat we pas voor het jaar 2019 effectief ontheffingen willen gaan verlenen. Dat lijkt me nog een belangrijk openstaand beslispunt.

Commentaar van een ieder is natuurlijk welkom, maar gegeven dat ik zelf van 4 t/m 19 september afwezig ben lijkt het me verstandig om de Nederlandse stukken, na ontvangst van de input van 5.12.e over de fosfaatbank, in ieder geval komende vrijdag naar het vertaalbureau te sturen. Concreet gaat het dan om:

- De notitie voor COMP
- De Kamerbrief van 18 augustus
- De Kamerbrief van 12 juli (+ bijlagen, advies knelgevallencommissie en advies CDM)
- Conceptregeling fosfaatbank.

Tijdens het overleg met 5.12.e en 5.12.e is afgesproken dat het overleg met COMP zou worden opgestart zodra duidelijk is dat we op de agenda staan van het nitraatcomité. Die agenda zou rond 1 september verschijnen.

Groet,

5.12.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.12.e 5.12.e "
Sent: Tue, 5 Sep 2017 15:33:16 +0200
To: "5.12.e " <5.12.e @minez.nl>; "5.12.e)"
 <5.12.e @minez.nl>; "5.12.e 5.12.e 5.12.e " <5.12.e @minez.nl>; "5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e "
 <5.12.e @minez.nl>
Cc: "5.12.e 5.12.e 5.12.e " <5.12.e @minez.nl>
Subject: RE: Fosfaatrechten - Staatssteun
Attachments: 0. Notitie voor COMP 01-09-2017 (versie EK 4 sept).docx

Allen,

Bij wege van service heb ik in de versie van 5.12.e de toevoegingen t.o.v. de versie van 5.12.e (als later nog weer door diversen van jullie en door mij op kleine onderdelen gewijzigd) rood gemaakt. Dat maakt het wellicht eenvoudiger om deze terug te vinden. Ik weet niet of de andere versie al bij de vertaler ligt, maar dit is op zich desgewenst nog eenvoudig toe te voegen denk ik.

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e
Verzonden: maandag 4 september 2017 18:23
Aan: 5.12.e); 5.12.e); 5.12.e
CC: 5.12.e ; 5.12.e
Onderwerp: RE: Fosfaatrechten - Staatssteun

Ha allen,

Toch nog een (beperkte) slag gedaan op de notitie van 5.12.e van afgelopen vrijdag.

Kijk even of dit helpt of dat we terug moeten naar de notitie van 5.12.e afgelopen vrijdag.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e 5.12.e
Verzonden: vrijdag 1 september 2017 16:32
Aan: 5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e ; 5.12.e
CC: 5.12.e 5.12.e 5.12.e ; 5.12.e 5.12.e
Onderwerp: Fosfaatrechten - Staatssteun

Goedemiddag,

In de bijlage wat ik ervan kan maken met de opmerkingen van 5.12.e en 5.12.e Ik laat 5.12.e er even buiten om zijn caps lock heel te houden.

Wellicht dat 5.12.e er ook nog een keer goed naar kan kijken. Ik kan weinig anders meer dan benadrukken dat het goed is de stukken volgende week af te ronden. Het gaat dan dus om de notitie en het concept voor de fosfaatbank.

Groet,

5.12.e

From: "512e- 512e" "
Sent: Fri, 13 Oct 2017 23:35:21 +0200
To: "512e" "<512e @minez.nl>; "512e- 512e- 512e" "
<512e @minez.nl>; "512e- 512e 512e" "<512e @minez.nl>; "512e
<512e @minbuza.nl>
Cc: "512e 512e" "<512e @minez.nl>
Subject: RE: Fosfaatrechten - Staatssteun - notificatie - deel 2
Attachments: Annex 1 - Brief 2 juli 2015_ENGELS.DOCX, Annex 2 - Act - phosphate production rights.doc, Annex 3 - Consolidated version of the fertilizers act after entry into force of the bill concerning phosphate rights.doc, Annex 4 - Letter to Parliament 12 July 2017.DOCX, Annex 5 - State Aid.docx

Deel 2

Van: 512e 512e
Verzonden: vrijdag 13 oktober 2017 23:35
Aan: 512e ; 512e- 512e 512e ; 512e- 512e ; 512e
CC: 512e 512e
Onderwerp: Fosfaatrechten - Staatssteun - notificatie - deel 1

Tot zover voor vandaag. Inmiddels op 15 bijlagen, ze vragen er natuurlijk ook een beetje om. Er komt dus zo nog een tweede mail met de rest.

Groet,

512e

From: "512 e"
Sent: Sat, 14 Oct 2017 13:56:05 +0200
To: "512 e" <512 e@minez.nl>
Cc: "512 e" <512 e@minez.nl>; "512 e"
<512 e@minez.nl>; "512 e" <512 e@minez.nl>; "512 e"
<512 e@minez.nl>; "512 e" <512 e@minez.nl>; "512 e"
<512 e@minbuza.nl>
Subject: Staatssteun fosfaatrechtenstelsel - peildatum
Attachments: 171014 Notitie DGAN expected needs.docx

Hoi 512 e

Zoals we donderdag al wisselden zijn we er t.a.v. staatssteun fosfaatrechtenstelsel uit voor wat betreft het milieueffect van het stelsel (we gaan verder dan de EU norm), maar blijft de peildatum van 2 juli 2015 een hard punt op basis waarvan de Commissie naar de huidige stand van zaken geen goedkeuring zal geven. De Commissie heeft aangegeven 512 a

512 a

We kunnen de peildatum en de wijze waarop rechten worden toegekend niet veranderen, die liggen vast in de wet. 512 a

512 a

512 a Zie in bijgaande notitie een toelichting op wat we zouden kunnen voorstellen aan de Commissie.

512 a

512 a Afhankelijk van de reactie kunnen we komende week (bijv dinsdag) nog een keer naar Brussel gaan om het in detail door te spreken.

Ik ben dit weekend vrij goed bereikbaar, indien je het nog even telefonisch wilt bespreken.

Groeten,

512 e

From: "5.12e"
Sent: Sun, 15 Oct 2017 22:02:23 +0200
To: "5.12e" <5.12e@minez.nl>; "5.12e" <5.12e@minez.nl>;
 "5.12e" <5.12e@minez.nl>; "5.12e" <5.12e@minez.nl>
Cc: "5.12e" <5.12e@minez.nl>; "5.12e" <5.12e@minez.nl>
Subject: Fwd: Staatssteun fosfaatrechtenstelsel - peildatum
Attachments: 171014 Notitie DGAN expected needs.docx, ATT00001.htm

Allen,

5.12e wil morgen graag de notitie met handreiking aan COMP bespreken, ergens tussen 12u en 13u. Ze zit in Italie dus moet telefonisch. Ik stel voor dat we met degenen die op EZ zijn bij elkaar gaan zitten op de kamer van 5.12e en van daaruit bellen. Ok?

Groeten,

5.12e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.12e" <5.12e@minez.nl>
Datum: 15 oktober 2017 18:44:01 CEST
Aan: "5.12e" (5.12e) <5.12e@minez.nl>
Onderwerp: Doorst.:FSI Staatssteun fosfaatrechtenstelsel - peildatum[PDI]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.12e" <5.12e@minez.nl>
Datum: 15 oktober 2017 18:42:43 CEST
Aan: "5.12e" (5.12e) <5.12e@minez.nl>
Onderwerp: Doorst.:FSI Staatssteun fosfaatrechtenstelsel - peildatum[PDI]

Dag 5.12e 5.12e

Zie bijgaand de gedachten van onze mensen over volgende stap met comp.

Ik vind 5.2.1

5.2.1

Alternatief zou zijn dat we nu eerst met 5.12e gaan spreken.

Wat is wijsheid.....

Ben jij beschikbaar voor telefonische bijeenkomst morgenochtend? Of ben je vrij vanwege herfstvakantie?

5.12e gaat iets proberen te regelen!

Groet!

5.12e

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1.2e" <5.1.2e@minez.nl>

Datum: 14 oktober 2017 13:56:05 CEST

Aan: "5.1.2e" <5.1.2e@minez.nl>

Kopie: "5.1.2e"

<5.1.2e@minez.nl>, "5.1.2e"

<5.1.2e@minez.nl>, "5.1.2e"

<5.1.2e@minez.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@minez.nl>,"

"5.1.2e" <5.1.2e@minez.nl>, 5.1.2e

<5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: Staatssteun fosfaatrechtenstelsel - peildatum

Reeds beoordeeld

From: "5.12.e" "
Sent: Thu, 19 Oct 2017 17:37:13 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>
Subject: Re: DOMUS-#17165540-v1-Voorbereiding_overleg_DG_COMP_staatssteun_fosfaatrechtenstelsel.docx

Ok

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 19 okt. 2017 om 17:17 heeft 5.12.e 5.12.e 5.12.e <5.12.e@minez.nl> het volgende geschreven:

Dank! neem ik over.
Ik zet jouw medeparaaf erop, ok?

Van: 5.12.e
Verzonden: donderdag 19 oktober 2017 17:15
Aan: 5.12.e
Onderwerp: DOMUS-#17165540-v1-Voorbereiding_overleg_DG_COMP_staatssteun_fosfaatrechtenstelsel.docx

Lijkt me een volledig verhaal, zie nog wat redactionele suggesties.

Groet,

5.12.e

From: 5.12.e 5.12.e "
Sent: Fri, 20 Oct 2017 14:07:58 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minez.nl>
Subject: FW: Verslag overleg DG COMP staatssteun fosfaatrechtenstelsel

t.i.

Van: 5.12.e 5.12.e
Verzonden: vrijdag 20 oktober 2017 14:05
Aan: 5.12.e 5.12.e 5.12.e ; 5.12.e 5.12.e 5.12.e
Onderwerp: FW: Verslag overleg DG COMP staatssteun fosfaatrechtenstelsel

Hallo 5.12.e / 5.12.e

Naar aanleiding van het overleg van vandaag.

Als ik het samenvat vindt COMP 5.12.a en 5.2.1

5.12.a en 5.2.1

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e 5.12.e 5.12.e
Verzonden: vrijdag 20 oktober 2017 11:33
Aan: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e; 5.12.e 5.12.e 5.12.e; 5.12.e; 5.12.e 5.12.e
5.12.e (5.12.e); 5.12.e 5.12.e 5.12.e (5.12.e); 5.12.e (5.12.e); 5.12.e
(5.12.e)
Onderwerp: Verslag overleg DG COMP staatssteun fosfaatrechtenstelsel

Allen,

Zie hieronder een verslag van de bespreking met DG COMP vanochtend. We zijn weer een stap verder! Ik heb al met 5.12.e gebeld over het bijwerken van de notificatietekst. Ik probeer nog contact te hebben met RVO over het snel aanleveren van hoe zij de individuele beoordeling van bedrijven gaan doen.

Groeten,

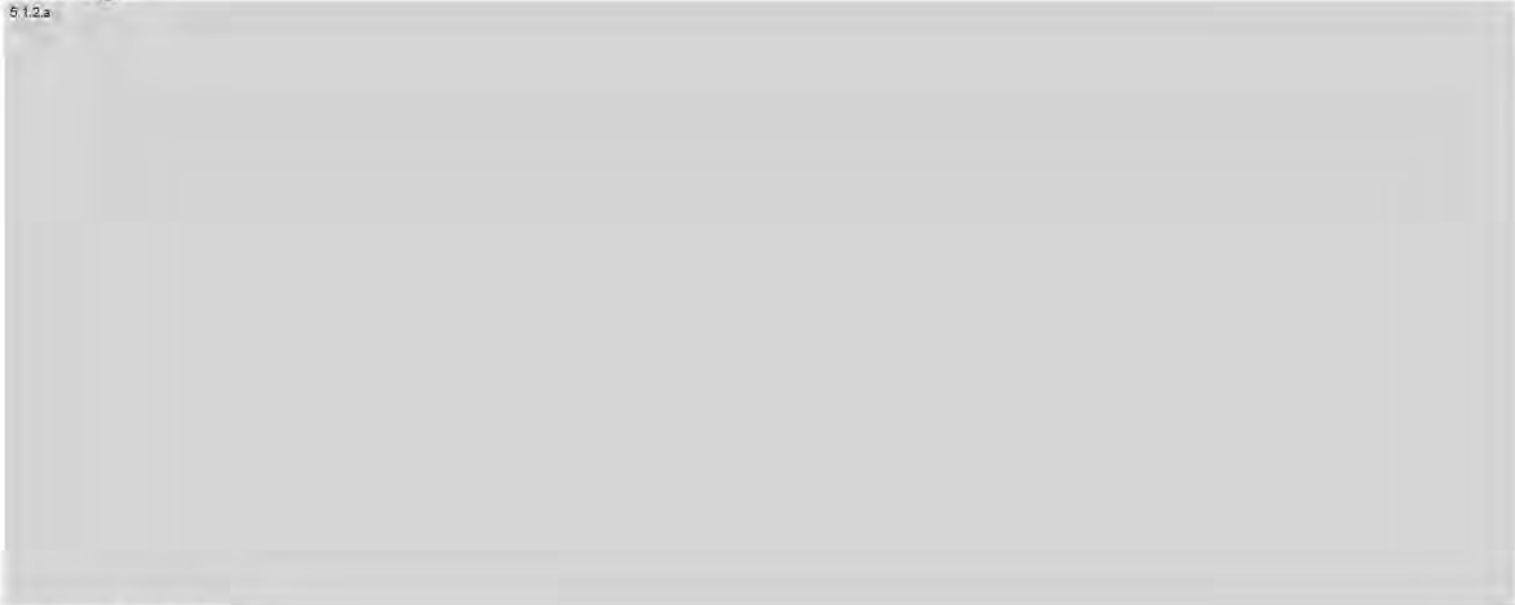
5.12.e

Overleg DG COMP staatssteun fosfaatrechtenstelsel
20 oktober 2017

COMP: 5.12.e 5.12.e 5.12.e
NL: 5.12.e 5.12.e

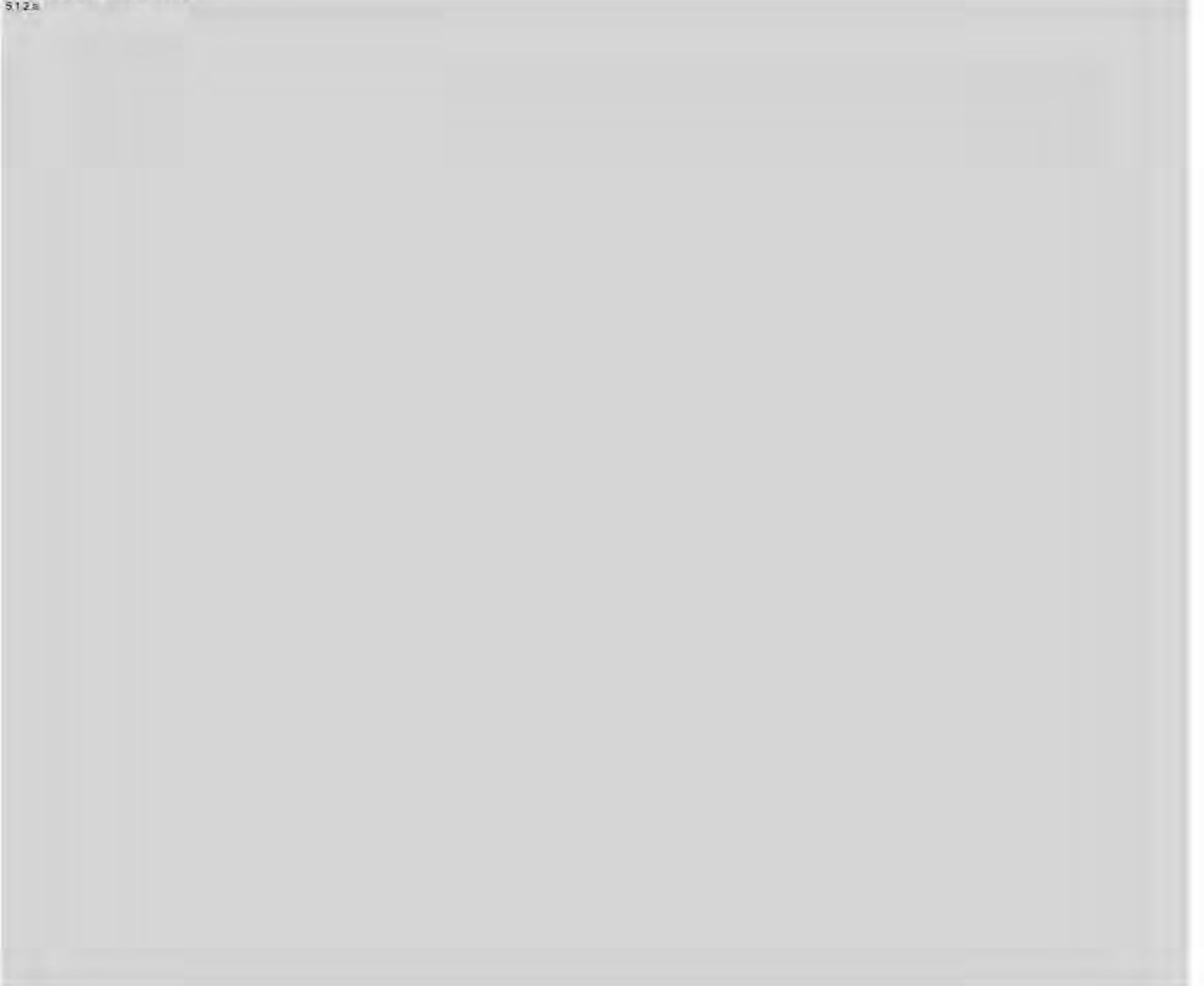
Inleiding

5.1.2a

Expected needs

5.1.2a

512a

Vervolg

512a

Verstuurd vanaf mijn iPad

From: "5.1.2.e"
Sent: Tue, 3 Apr 2018 09:33:34 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minez.nl>
Subject: FW: Brief verzonden aan parlement over "Stand van zaken fosfaatrechten"

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AN | Den Haag |
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T + 5.1.2.e
F + 5.1.2.e
E: 5.1.2.e @minez.nl

Van: 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 3 april 2018 9:33
Aan: 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Brief verzonden aan parlement over "Stand van zaken fosfaatrechten"

Hi 5.1.2.e

Ik wilde vandaag de brief doorzenden aan unit van 5.1.2.e (via 5.1.2.e).

Dit betekent dus dat we dit met COMP gaan bespreken.

Dit is toch akkoord vanuit leiding LNV, neem ik aan?

Groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AN | Den Haag |
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T + 5.1.2.e
F + 5.1.2.e
E: 5.1.2.e @minez.nl

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 29 maart 2018 17:14
Aan: 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: Fwd: Brief verzonden aan parlement over "Stand van zaken fosfaatrechten"

Brief is uit!

5.1.2.e jij wilde direct na verzending toch CIE informeren?

Groet 5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1.2.e @minez.nl" <5.1.2.e @minez.nl>

Datum: 29 maart 2018 om 16:27:52 CEST

Aan: "5.1.2.e" <5.1.2.e @minez.nl>

Kopie: "5.1.2.e" <5.1.2.e @minez.nl>, "5.1.2.e"

5.1.2.e" <5.1.2.e @minez.nl>, "5.1.2.e"

5.1.2.e" <5.1.2.e @minez.nl>, "5.1.2.e"

<5.1.2.e @MINEZ.NL>

Onderwerp: Brief verzonden aan parlement over "Stand van zaken fosfaatrechten"

Geachte mevrouw/heer,

Delphi heeft uw brief met als onderwerp "Stand van zaken fosfaatrechten" naar het parlement verzonden.

U kunt deze brief in Delphi bekijken door op onderstaande link te klikken.

[link naar detailrapport.](#)

Met vriendelijke groet,
Delphi

Dit is een automatisch aangemaakt en verstuurd bericht. Het afzenderadres kan niet worden gebruikt voor verdere mailwisseling.

Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met uw secretariaat.

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Tue, 20 Aug 2019 11:19:23 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: FW: Binnengekomen Kamervragen

Hierbij de mail!

Van: 5.12.e
Verzonden: woensdag 14 augustus 2019 08:45
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>
Onderwerp: FW: Binnengekomen Kamervragen

Hoi 5.12.e

Hierbij het akkoord van RVO.

Groeten

5.12.e

Van: 5.12.e
Verzonden: woensdag 14 augustus 2019 08:11
Aan: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e
(Remco) <5.12.e@rvo.nl>
Onderwerp: RE: Binnengekomen Kamervragen

Hoi 5.12.e
Hierbij mijn akkoord.

5.12.e

Van: 5.12.e
Verzonden: dinsdag 13 augustus 2019 10:59
Aan: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e
5.12.e <5.12.e@rvo.nl>
Onderwerp: FW: Binnengekomen Kamervragen

Hoi 5.12.e

Graag je akkoord.

Het zijn 2 Kamervragen, de eerste over zelfzuivelaars en de tweede over bezwaar en beroep. De laatste heb je al gezien.

Groeten

5.12.e

Van: 5.12.e
Verzonden: dinsdag 13 augustus 2019 09:44
Aan: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e
<5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>
Onderwerp: RE: Binnengekomen Kamervragen

Hallo 5.12.e

Ik heb in overleg met 5.12.e en WJZ een paar wijzigingen doorgevoerd. De vragen zijn samen met een aantal vragen over zelfzuivelaars beantwoord. Deze heb ik in overleg met 5.12.e en 5.12.v beantwoord.

Is de beantwoording zo voor jullie akkoord?

Groeten 5.12.e

Van: 5.12.e

Verzonden: woensdag 7 augustus 2019 15:55

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>

Onderwerp: FW: Binnengekomen Kamervragen

Hoi 5.12.e

Hierbij alvast de antwoorden. Zie hieronder.

Ze liggen nog bij 5.12.e voor akkoord. Hij zal uiterlijk morgenvroeg reageren.

Groeten

5.12.e

Van: 5.12.e

Verzonden: woensdag 7 augustus 2019 15:25

Aan: 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>

Onderwerp: Re: Binnengekomen Kamervragen

Hoi 5.12.e

Is al breed afgestemd neem ik aan?

Mag ik morgenvroeg reageren?

5.12.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 7 aug. 2019 om 15:12 heeft 5.12.e (5.12.e@rvo.nl) het volgende geschreven:

Hoi 5.12.e

Graag je akkoord op onderstaande antwoorden.

Groeten

5.12.e

1. Bent u bekend met het bericht 'Duizenden veehouders nog in ongewis over fosfaatrechten'? 1)

Ja, ik ben bekend met het artikel.

5.12.1 en 5.2.1

Dossier Commissiedebat Fosfaatrechtenstelsel

Donderdag 3 juni

10.00-12.00 uur

Inhoud

Algemene Redeneerlijn Commissiedebat fosfaatrechtenstelsel, 3 juni 2021	3
Redeneerlijn: Aanpassen afromingspercentage	10
Redeneerlijn: Stand van zaken fosfaatbank	11
Redeneerlijn: stand van zaken wetsvoorstel afromingsvrije lease	12
Redeneerlijn: Loonmelkconcept	13
Redeneerlijn: CBS monitor fosfaat- en stikstofexcretie eerste kwartaal 2021 ...	14
Redeneerlijn: Stand van zaken actualisatie excretieforfaits	15
Redeneerlijn: 7e actieprogramma en derogatie	16
Factsheet: Stand van zaken Fosfaatrechtenstelsel en Fosfaatreductieplan	19
Factsheet: CBS monitor fosfaat- en stikstofexcretie eerste kwartaal 2021	23
Factsheet: Stand van zaken actualisatie excretieforfaits	24
Factsheet: 7^e en 8^e Actieprogramma en derogatie	26

Aangepaste brief kan
verstuurd worden

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

Datum

5 maart 2020

Kenmerk

DGA-PAV / 20066561

Bhm: 20074338

Kopie aan

Bijlage(n)

1

nota

5.1.2.e

in opbrengst op beantwoording -

5-5

Beantwoording Kamervragen over knelgevallen CBb

Parafenroute

DG Agro

5.1.2.e

PAV, 5.1.2.e

5.1.2.e

PAV, 5.1.2.e

5.1.2.e

WJZ

5.1.2.e

RVO

5.1.2.e

BPZ

5.1.2.e

Aanleiding

Naar aanleiding van het bericht "CBb: ruimte voor positieve uitspraak knelgevallen klein" d.d. 27 februari jl. in de Boerderij heeft het lid Bromet (GroenLinks) op 4 maart Kamervragen gesteld (kenmerk 2020Z04224). Met bijgevoegde brief geeft u antwoord op deze vragen.

Advies

U kunt de brief ondertekenen.

Kernpunten

- In de brief gaat u uitgebreid in op de achtergrond en context van de Individuele Disproportionele Last (IDL), omdat het artikel uit de Boerderij dat nadrukkelijk nalaat. Zo gaat het stuk volledig voorbij aan het feit dat er naast de 7 gegronde beroepszaken op basis van IDL, nog 85 andere beroepszaken gegrond zijn verklaard. Vaak gaat het bij deze uitspraken overigens om een kleine hoeveelheid extra toe te kennen fosfaatrechten.
- Lid Bromet legt de link met biologische en duurzame melkveehouders die door het fosfaatrechtenstelsel in de knel komen en benadrukt hun belang voor de omslag naar kringlooptlandbouw en de aanpak van de stikstofproblematiek.
- U onderschrijft de belangrijke rol van deze groep melkveehouders, maar geeft ook aan dat u in het kader van het fosfaatrechtenstelsel geen afwijkende koers kan varen voor deze groep. Dit is in lijn met de beantwoording van eerdere vragen hierover.

Ontvangen BPZ

21168667

Dag Carola,

Vlak voor het sluiten van de tas kwamen ook onderstaande moties binnen uit de sonderin. Er wordt nog werkt aan een appreciatie door beleid.

Groet,

51.2a

SGP

Motie: 20% naar 10% afoming fosfaat afoming

Motie: Wetsvoorstel afomingsvrijelease z.s.m. indienen

Motie: Knelgevallen, route ontheffing of route financiële compensatie (er is in ogen SGP nu sprake van onrecht).

BBB

Motie: Rechten uit de vleesveesector kunnen in potentie verhandeld worden. Willen oormerken dat ze niet naar de melkvee gaan, zodat ze niet gereduceerd worden (en daar dus blijven).
700.000 rechten zitten daar.

24/06 11:05

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

5.1.2.e 5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

Datum

23 juni 2021

Kenmerk

DGA-PAV / 21168667

BHM: 21168808

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

TMD Fosfaatrechten 24 juni 2021

Parafenroute

DGA

5.1.2.e

Parrallel

BPZ

5.1.2.e

WJZ

5.1.2.e

PAV, Directeur

5.1.2.e

PAV, 5.1.2.e

5.1.2.e

Aanleiding

Op 24 juni a.s. staat een tweeminuten debat naar aanleiding van het commissiedebat fosfaatrechten ingepland. Dit start om 11.05u. U wordt hierbij ambtelijk ondersteund door 5.1.2.e en 5.1.2.e (beiden PAV).

Advies

U kunt kennismaken van de nota.

Kernpunten

- In het debat is gesproken over de impact die het fosfaatrechtenstelsel heeft gehad en welke mogelijkheden er nog binnen dit stelsel liggen.
- Gezien de toon van het debat worden moties verwacht gericht op:
  - o Verlenen ontheffingen knelgevallen
  - o Verdere traject wijziging meststoffenwet tbv afrotingsvrije lease en vleesvee-definitie
  - o Openen fosfaatbank
  - o Verlagen afroting van 20 naar 10%

Toelichting

Bedrijven die niet onder knelgevallenregeling vallen

- In het debat is veel aandacht geweest voor de situatie die het fosfaatrechtenstelsel heeft gecreëerd bij (groepen) bedrijven die niet onder de knelgevallenregeling van het fosfaatrechtenstelsel vallen maar wel financieel zijn geraakt door de invoering. Een belangrijke groep betreft bedrijven die op de peildatum een nieuwe stal aan het realiseren waren.
- Mogelijk zullen moties worden ingediend gericht op het alsnog verstrekken van ontheffingen voor deze groep ondernemers. Zoals u ook heeft aangegeven zijn de afgelopen jaren vele opties verkend om binnen en buiten het fosfaatrechtenstelsel extra groepen tegemoet te komen maar is hieruit helaas geen acceptabele optie gekomen. De knelgevallenregeling is destijds

Ontvangen BPZ

beperkt ingevuld om een grotere generieke korting bij andere ondernemers te voorkomen. U wordt geadviseerd om moties die verzoeken opnieuw te kijken naar het verstrekken van ontheffingen of extra rechten te ontraden.

- Daarbij weegt ook mee dat hoewel er momenteel sprake is van een excretie onder het fosfaatplafond, de prognose is dat de stikstofproductie in 2020 wel boven het plafond uitkomt voor de melkveehouderij. Dat betekent dat er een opgave ligt voor de melkveehouderij om de excretie te reduceren en dit is een extra reden waarom er geen ruimte is om extra rechten of ontheffingen te verstrekken.
- Mogelijk zullen CDA en SGP u verzoeken om in beeld te brengen hoeveel ondernemers in financiële problemen verkeren ten gevolge van de invoering van het fosfaatrechtenstelsel. U wordt geadviseerd dit te ontraden, omdat dit een grote en uitvoeringstechnisch ingewikkelde exercitie zou vergen, terwijl hieraan geen consequenties voor betreffende ondernemers ontleend kunnen worden. Dit zou ook valse hoop kunnen bieden aan mensen waarvan reeds is geoordeeld dat zij niet onder de knelgevallenregeling vallen.

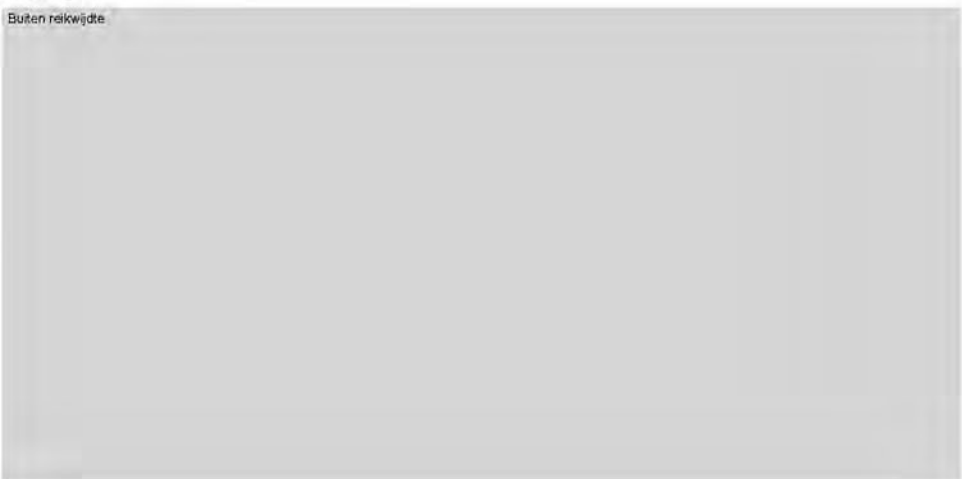
Wetsvoorstel vleesvee, afromingsvrije lease, loonmelkconcept

- Buiten reikwijdte

Fosfaatbank

- Buiten reikwijdte

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Kenmerk
DGA-PAV / 21168667

Buiten reikwijdte

Verlagen afromingspercentage

-

Buiten reikwijdte

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de overheid een aantal boeren in het gelijk heeft gesteld in hun bezwaren tegen het fosfaatrechtenstelsel en heeft erkend dat zij schade hebben geleden;

constaterende dat de betrokken boeren met extern onderzoek hun schade hebben kunnen onderbouwen, maar dat de overheid daarvan slechts een fractie vergoedt;

van mening dat dit bijdraagt aan het gevoel van onrecht in de sector, waar ook de Raad van State op heeft gewezen;

verzoekt de regering boeren waarvan overheid schade heeft erkend en die dit objectief hebben weten te onderbouwen tegemoet te komen tot het bedrag van deze onderbouwing;

en gaat over tot de orde van de dag.

Tjeerd de Groot

Advies:

5.1.2.i

Reactie:

• 5.1.2.i

• 5.1.2.i

•

•

•

•

•

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat bij proefstallen een volledige bezetting als voorwaarde geldt om uitspraken te kunnen doen over de duurzaamheid ervan;

overwegende dat het voor de oplossing van de stikstofproblematiek van groot belang is dat nieuwe proefstallen getest kunnen worden;

constaterende dat door het invoeren van het fosfaatrechtenstelsel proefstallen soms half leeg staan, waardoor kansrijke concepten verdwijnen;

verzoekt de regering voor het eind van de zomer de kamer te informeren hoe tot een volledige bezetting van proefstallen gekomen kan worden voor boeren die in de knel zijn gekomen door het fosfaatrechtenstelsel,

en gaat over tot de orde van de dag.

Tjeerd de Groot

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de uitvoeringsregeling voor de fosfaatbank ruimte biedt voor ondernemers die onevenredig zwaar zijn getroffen door de fosfaatmaatregelen

constaterende dat met artikel 38A, lid 1 van de meststoffenwet een vrijstelling of ontheffing wordt verleend ter bevordering van de grondgebondenheid of het stimuleren van jonge landbouwers in Nederland;

overwegende dat artikel 38a, lid 2 van de meststoffenwet aangeeft dat deze regeling uitsluitend is voor milieudoelstellingen die verder gaan dan die welke op grond van de voor de betrokken ondernemingen verplichte Unie-normen zouden zijn bereikt en door de Unie wordt aangegeven dat biologische landbouw deze extra bijdrage levert;

overwegende dat er veel biologische melkveehouders zijn gekort op hun rechten zonder dat zij zelf gebruik maken van de derogatie en dat dit een sterk gevoel van onrecht heeft veroorzaakt;

verzoekt de regering aan 38A, lid 1 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet een extra categorie toe te voegen voor ondernemers die een aantoonbare bijdrage aan bovenwettelijke milieudoelstellingen leveren, zoals biologische boeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Tjeerd de Groot

d.d. : 20/2/2017

Ministerie van Economische Zaken

TER ADVISERING

Aan de Staatssecretaris

512e

17-2

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit

Auteur

512e

T 512e

5.12.g @minez.nl

Datum

30 januari 2017

Kenmerk

DGAN-PAV / 17017257

Bhm: 17017363

nota

Aanpak opdracht en samenstelling adviescommissie
knelgevallenregeling bij invoering fosfaatrechtenstelsel

Parafenroute

DG AN

512e

14-02-2017

PAV, directeur

512e

10-02-2017

PAV, 512e

512e

SG

512e

15-02-2017

BBR

512e

13-02-2017

Aanleiding

In uw brief aan de Tweede Kamer geeft u aan hoe u uitvoering geeft aan het amendement Geurts (Kamerstuk 34 532, nr. 85.) over de instelling van een adviescommissie volgens de Kaderwet Adviescolleges die u adviseert over de knelgevallenregeling bij invoering van fosfaatrechten. Met onderhavige nota informeer ik u over de aanpak om te komen tot een gedragen opdracht en samenstelling van de adviescommissie.

Advies

Het voorstel is om de opdracht en samenstelling van de adviescommissie knelgevallen in overleg met vertegenwoordigers uit de sector te bepalen.

- Stemt u in met afstemming met LTO, NAJK en NMV en deze partijen te vragen een lid voor de commissie voor te dragen?
- Wilt u dit groepje uitbreiden met Netwerk Grondig, Natuurweide en Bionext?
- Stemt u ermee in dat we 512e benaderen om namens EZ in de commissie zitting te nemen?

Kernpunten

De voorgestelde aanpak wordt geschetst door eerst in te zoomen op de opdracht in hoofdlijnen, vervolgens op de samenstelling van de adviescommissie en tenslotte op het proces om te komen tot een adviescommissie.

De opdracht op hoofdlijnen

- Kern van de opdracht aan de adviescommissie is het uitbrengen van een advies over verruiming van de knelgevallenregeling voor groepen bedrijven die disproportioneel worden geraakt door de invoering van het stelsel van fosfaatrechten.

Wat is jullie advies? Helpt dat draagvlak versterken of maakt het een juist bodger?

Ontvangen BBR

15/2

28 FEB. 2017

- De commissie dient in haar afweging:
  - de consequenties van verruiming van de knelgevallenvoorziening voor andere melkveehouders expliciet mee te wegen.
  - te bezien of de groepen melkveehouders die onevenredig worden geraakt voldoende duidelijk af te bakenen zijn.
  - ook het risico op oneigenlijk gebruik te wegen en te bezien hoe dit risico kan worden beperkt.
- In haar eindadvies dient de commissie daartoe:
  - heldere criteria te formuleren waaraan melkveehouders moeten voldoen om als knelgeval te worden aangemerkt.
  - aan te geven in welke mate een groep melkveehouders dat voldoet aan de beschreven criteria wordt gecompenseerd.
  - een indicatie te geven van de totale omvang van de verruiming en de consequenties voor de hoogte van de generieke afroaming voor alle melkveehouders.
  - aan te geven voor welke groepen melkveehouders de commissie adviseert af te zien van verruiming van de knelgevalenregeling vanwege afbakeningsproblemen of risico van oneigenlijk gebruik.

eerst advies of uitbreiding nodig is en vervolgens is.

Samenstelling van de adviescommissie

- voorgesteld wordt om de adviescommissie te laten bestaan uit drie personen, ondersteund door een ambtelijk secretaris (of in het geval daartoe behoefte bestaat vanuit de sector een secretariaat bestaande uit een medewerker van EZ en een medewerker uit één van de sectororganisaties).
  - De opdracht en samenstelling van de commissie wordt ambtelijk afgestemd met de sector.
  - Als het gaat om de samenstelling is het voorstel is om zelf één commissielid aan te dragen, één commissielid aan te laten dragen door de sector en deze twee leden vervolgens een derde commissielid aan te laten dragen. Voorgesteld wordt LTO, NAIK en NMV te vragen één commissielid voor te dragen. Wij vragen u of u Netwerk Grondig en vertegenwoordigers van de biologische sector (Natuurweide en Bionext) aan dit groepje wilt toevoegen.
  - Als aan te dragen commissielid vanuit EZ wordt ambtelijk aan de volgende personen gedacht:
    - 5.1.2.e als 5.1.2.e bekend met de melkveehouderij inclusief de dilemma's rond draagvlak, beleidsontwikkeling en uitvoering.
    - 5.1.2.e als 5.1.2.e zeer bekend met de melkveehouderij en problematiek. Huidige functie: 5.1.2.e
    - 5.1.2.e als 5.1.2.e bekend met melkveehouderij inclusief de dilemma's waar de adviescommissie voor komt te staan. Huidige functies: o.a. 5.1.2.e
- 5.1.2.e heeft hierin de voorkeur.

Directoraat-generaal Agro en Natuur
 Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit

Kenmerk
 DGAN-PAV / 17017257

Proces richting adviescommissie

- Allereerst gaan we op ambtelijk niveau met de sector om tafel om tot een gedragen opdracht voor de adviescommissie te komen. In dit overleg komt ook de samenstelling van de adviescommissie aan de orde. Voor dit overleg willen we LTO, de NAJK en de NMV uitnodigen.
- De volgende stap is om ambtelijk te polsen of de personen die op het lijstje voor de adviescommissie staan daar belangstelling voor hebben.
- Vervolgens wordt een Instellingsbesluit Knelgevallencommissie ter ondertekening aan u voorgelegd. Dit besluit gaat vervolgens na medeondertekening van de Minister van BZK ter besluitvorming naar de Ministerraad.
- Conform uw toezegging informeert u de Tweede Kamer per brief over uw voornemen het besluit te tekenen.
- Tenslotte kunt u het besluit ondertekenen.

2103-2-82

retour van STAATSSECRETARIS

d.d. : 28/2/17

23/2

Dag 5.12e

Je hebt twee vragen gesteld bij bijgaande nota over de adviescommissie knelgevallenregeling. Onderstaand een antwoord op de vragen.

Groet, 5.12e

1. "wat is jullie advies? Helpt dat draagvlak versterken of maakt het een en ander juist lastiger".

Deze vraag is gesteld bij de volgende tekst in de nota "stemt u in met afstemming met LTO, NAJK, en NMV en deze partijen te vragen een lid voor de commissie voor te dragen? Wilt u dit groepje uitbreiden met Netwerk Grondig, Natuurweide en Bionext?"

Antwoord

Netwerk Grondig heeft zich al gemeld en vindt dat ze een stem moet hebben in de samenstelling van en de opdracht aan de commissie. Indien Netwerk Grondig, Natuurweide en/of Bonext deelnemen aan de gesprekken, bestaat de reële mogelijkheid dat de partijen niet eensgezind zullen blijken in hun opstelling over de samenstelling van en de opdracht aan de commissie. We zullen bij een patstelling niet kunnen spreken van een 'lid in de commissie namens de sectorpartijen'. Maar het alternatief, deze partijen niet uitnodigen voor een gesprek, lijkt publicitair onwenselijk. Daarom adviseren we u de partijen waarmee wordt afgestemd te verbreden. *afgehoord!*

2. "eerst advies óf uitbreiding nodig en wenselijk is".

Antwoord

Dat zullen we doen.

5.12e

25.2

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
 Directie Plantaardige Agroketens
 en Voedselkwaliteit
Auteur
 512 e
 T 512 e
 5 2 e @minlnv.nl
Datum

16 december 2020

Kenmerk

DGA-PAV / 20316718

BHM: 20316719**Bijlage(n)**

1

nota

*een aantal telstudies wijzigingen
 vroeg daarvoor. Daarmee
 allerlei.*

 Beantwoording vragen Kamercommissie over
 fosfaatrechtenstelsel en 512 e door RVO
Parafenroute**DG A**

512 e

PAV, 512 e

512 e

WJZ

512 e

BPZ

512 e

Aanleiding

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft een aantal fracties vragen gesteld naar aanleiding van de derde kwartaalrapportage van het CBS inzake de stikstof- en fosfaatexcretie (Kamerstuk 35 334, nr. 125). Bijgevoegd bij deze nota vindt u de voorgestelde antwoorden.

Eén van de vragen van de VVD-fractie gaat in op een artikel dat onlangs is verschenen in de Boerderij¹ naar aanleiding van drie zaken die betrekking hadden op het fosfaatreductieplan en waarvan het CBb recentelijk heeft geoordeeld dat RVO de hardheidsclausule had moeten toepassen. U wordt in deze nota geïnformeerd over de door RVO gehanteerde lijn en gevraagd deze lijn te bevestigen.

Advies

- Er wordt gevraagd naar een aantal onderwerpen waarop u onlangs een lijn heeft bepaald:
  - Het al dan niet terugzetten van het afomingspercentage naar 10 procent zodra het aantal fosfaatrechten onder het productieplafond zit;
  - Uw handelingsopties op het moment dat de melkveehouderij in 2020 het sectorale stikstofplafond overschrijdt;
  - Het al dan niet starten met de openstelling van de fosfaatbank
  - Het moment waarop de Kamer het wetsvoorstel vleesvee en afomingsvrije lease tegemoet kan zien.
- In de beantwoording van de vragen geeft u aan dat:
  - Het afomingspercentage op 20 procent blijft;
  - de huidige stikstofaanpak, in het bijzonder de voermaatregelen, voldoende zijn om de overschrijding van het stikstofplafond door de melkveehouderij terug te dringen;
  - U de openstelling van de fosfaatbank aan uw opvolger laat;
  - dat het wetsvoorstel voor de zomer naar de Kamer wordt toegezonden. Omdat het hier gaat om de uitvoering van een motie en

Ontvangen BPZ

¹ "CBb: RVO te streng bij uitspraken fosfaatreductie" d.d. 1 december 2020

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Kenmerk
DGA-PAV / 20316718

het vastleggen van staand beleid lijkt hier ondanks de demissionaire status van het kabinet geen bezwaar tegen.

- Wat betreft de vragen over de toepassing van de hardheidsclausule door RVO geeft u aan dat u de suggestie uit het artikel dat RVO onvoldoende oog zou hebben voor bijzondere omstandigheden van landbouwers niet deelt. RVO is bij de toepassing van de hardheidsclausule steeds nagegaan of er sprake was van een individuele disproportionele last en zal dit onverminderd blijven doen, waarbij ook uitspraken van het CBb in acht worden genomen.

35 334   **Verslag van een schriftelijk overleg**

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de derde kwartaalrapportage CBS- stikstof- en fosfaatexcretie (Kamerstuk 35 334, nr. 125).

De op 3 december 2020 toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bij brief van ... toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Kuiken

Adjunct-griffier van de commissie,
Verhoev

Inhoudsopgave

I	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	
	Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	3
	Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie	3
	Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie	4
II	Antwoord/ Reactie van de minister	4

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vraag:

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de derde kwartaalrapportage en hebben daarover nog enkele vragen en opmerkingen. Deze leden zien een positieve ontwikkeling van de fosfaatexcretie. De derde kwartaalrapportage laat zien dat de fosfaatproductie verder gedaald is en daarmee kunnen de aanvullende maatregelen die de regering getroffen heeft om onder het fosfaatplafond uit te komen vervallen.

De leden van de VVD-fractie vragen wat de minister bedoelt met de opmerking dat de 'melkveehouderij wat betreft de stikstofexcretie scherp aan de wind zeilt'. Deze leden lezen dat de stijging van de stikstofexcretie in vergelijking met vorig jaar wordt veroorzaakt doordat er meer jongvee wordt gehouden. Zij spreken de verwachting uit dat melkveehouders meer jongvee houden vanwege de huidige coronacrisis en het wegvallen van een deel van de markt (horeca). Kan de minister daarop reflecteren en hoe wordt hiermee rekening gehouden? Welke andere (markt)factoren spelen een rol bij het langer aanhouden van het jongvee?

Antwoord/reactie minister:

De oorzaak van de hogere stikstofexcretie zit vooral in het houden van meer dieren in de melkveehouderij. De kwartaalrapportage is onlangs in een bestuurlijk overleg ook met sectorpartijen besproken. Hierin werd aangegeven dat het aanhouden van meer jongvee niet te maken heeft met de corona-crisis, maar een meer structurele correctie op de situatie van de afgelopen jaren is, waarin boeren onder het fosfaatreductieplan en na de introductie van het fosfaatrechtenstelsel zeer selectief waren bij het aanhouden van jongvee. Deze verklaring duidt erop dat deze hogere dieraantallen en de bijbehorende hogere stikstofexcretie niet vanzelf zullen verdwijnen.

Vraag:

De leden van de VVD-fractie vragen de minister om een reactie op het artikel 'CBb: RVO beslist te veel volgens de letter van de wet'.¹ Wat betekent deze recente uitspraak voor andere nog lopende zaken bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb)? Deze leden weten dat er op 28 oktober 2020 nog 750 beroepsprocedures bij de CBb liepen (Kamerstuk 31490, nr.287), hoeveel beroepsprocedures lopen er op dit moment nog? Zij vragen tevens hoeveel bezwaren er nog niet zijn afgehandeld. Waarom zijn deze bezwaren nog niet afgehandeld en wanneer verwacht de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) de bezwaren wel volledig te hebben afgehandeld? Kan de minister uitgebreid reflecteren op de afwikkeling van de bezwaar- en beroepsprocedures? Deelt de minister de mening van deze leden dat de afhandeling traag gaat en dit tot veel onduidelijkheid, onzekerheid en ongenoegen in de sector leidt? Kan de minister een datum noemen waarop deze zaak afgehandeld zou moeten zijn? Wat is ervoor nodig om deze deadline te halen? Deelt de minister de mening dat extra inzet op afhandeling noodzakelijk is omdat de opening van de fosfaatbank gekoppeld is aan de afwikkeling van de bezwaren door RVO?

Antwoord/reactie minister:

---

¹De Boerderij, 2 december 2020, 'CBb: RVO beslist te veel volgens de letter van de wet'.

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

*Heel veel dank voor deze nota en voor
het nadenken in opties.
Ik ben alleen met de voorgestelde
advies - zie nota -*

nota

Tegemoetkoming individuele melkveehouders in het
kader van fosfaatrechtenstelsel/fosfaatreductieplan

Directoraat generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

512e
T 512e
512e @minlnv.nl

Datum

2 juli 2020

Kenmerk

DGA PAV / 20066699

BHM: 20148864

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

DG Agro

512e

PAV, directeur

512e

PAV, 512e

512e

WJZ

512e

RVO

512e

NVWA

512e

BPZ paraaf

Aanleiding

De invoering van het fosfaatrechtenstelsel heeft tot een groot aantal bezwaar en beroepszaken geleid. Nu steeds meer zaken zijn afgehandeld¹ hebben de meeste veehouders duidelijkheid over hun situatie. Dat neemt niet weg dat er nog een aantal specifieke gevallen is, waaronder enkele veehouders die voorop lopen in de omschakeling naar kringlooptlandbouw. Deze zijn ook via de politieke lijn aan ons voorgelegd. In deze nota wordt een aantal van die gevallen toegelicht en wordt u geadviseerd hoe hiermee om te gaan. Hierbij wordt ook aangegeven hoe de oplossing zich verhoudt tot de tot nu toe gehanteerde lijn (en de zoektocht naar oplossingen voor specifieke gevallen in 2018).

Advies

U wordt geadviseerd een keuze te maken over hoe u om wilt gaan met genoemde gevallen. U wordt geadviseerd om geen extra fosfaatrechten uit te geven, geen uitzonderingen te maken om dieren te houden zonder fosfaatrechten en/of geen maatregelen/constructies toe te staan die een precedentwerking voor de handhaving opleveren.

Kernpunten

Casus 1: Biologische starters

- Een tweetal biologische starters is door Stichting de Natuurweide naar voren gedragen, 512e en 512e. Het gaat om twee kleine melkveehouders die voor de peildatum een bedrijf hebben gekocht, maar door de omschakeling naar een biologische bedrijfsvoering (dit duurt doorgaans 2 jaar) pas na de peildatum dieren zijn gaan houden.

Ontvangen BPZ

¹ Van de 1948 beroepszaken zijn er per 1 mei jl. 1062 afgehandeld.

- Door deze omstandigheden hebben zij hoge heffingen (ieder ca. 2 ton) in het kader van het fosfaatreductieplan opgelegd gekregen en geen fosfaatrechten toegewezen gekregen. Zij vallen buiten de knelgevallenregeling en de voorziening voor startende bedrijven.

Advies:

- De basis om deze melkveehouders individueel tegemoet te komen is zeer beperkt. Qua bedrijfsvoering onderscheiden deze bedrijven zich hoofdzakelijk op het feit dat zij op de peildatum in een omschakelingsproces zaten. De Commissie Kalden heeft al eerder geconcludeerd dat dit gegeven te beperkt is om deze groep te onderscheiden van andere melkveehouders.
- Breder bezien is er een groep van enkele tientallen boeren die te maken heeft met een bijzonder hoge heffing vanuit het fosfaatrechtenstelsel (100.000 euro of meer), waaronder ook deze genoemde boeren.
- Het innen van deze heffing is vaak een lang traject. RVO biedt hierbij jaarlijks een betalingsregeling aan, gebaseerd op hun draagkracht. Na een langere periode (bv. 10 jaar) kan RVO besluiten te stoppen met innen.
- Het koppelen van een einddatum aan de uitvoering van de regeling is sowieso wenselijk omdat het voorkomt dat RVO tot in de lengte van jaren bezig is met de afhandeling van het fosfaatreductieplan.
- Het probleem met de bestaande betalingsregeling die RVO aanbiedt is dat dit veel onzekerheid met zich meebrengt en een bedrijf voor lange tijd op slot wordt gezet (geen uitzicht op financiering).
- U zou deze bedrijven weer economisch perspectief kunnen bieden wanneer zij vooraf duidelijkheid krijgen over de hoogte van de afbetaling en de kwijtschelding van het openstaande bedrag na 10 jaar. Hierbij zou dan rekening moeten worden gehouden met de omstandigheid dat deze melkveehouders fosfaatrechten moeten (kunnen) kopen en een inkomen overhouden om van te kunnen leven. Het bedrag dat overblijft wordt dan discretionair kwijtgescholden.
- Juridisch gezien is deze optie niet zonder risico. Er is bij gedeeltelijke kwijtschelding immers sprake van ongelijkheid ten opzichte van de melkveehouders die wel netjes hebben geanticipeerd op of meegewerkt aan het fosfaatreductieplan en daarbij soms financieel pijnlijke beslissingen hebben moeten nemen. Het is dus mogelijk dat de rechter bepaalt dat de kwijtschelding in strijd is met het gelijkheidsbeginsel en deze moet worden teruggedraaid.
- Anderzijds is er, hoewel dit de ongelijkheid niet opheft, nog altijd gedurende tien jaar sprake van betaling naar maximale draagkracht en valt er vanuit de uitvoering veel voor te zeggen om voor het fosfaatreductieplan een einddatum vast te stellen.
- Financieel is de consequentie van deze oplossing verwachting beperkt, omdat deze lijkt op het bestaande inningsbeleid van RVO, met het verschil dat nu vooraf duidelijkheid wordt verschaft aan de betreffende melkveehouders.

Casus II: Samenwerking melkveehouders: loonmelkconcept

- Een tweetal melkveehouders (512a en 512a) heeft een nieuw soort vrijlooptal met een lage emissie ontwikkeld (proefstalstatus) en besloten hun bedrijf tegelijkertijd uit te breiden om dit nieuwe systeem te

financiering. Doordat de stallen pas net na de peildatum in gebruik zijn genomen hebben zij te weinig fosfaatrechten om hun stal vol te zetten. Zij kunnen hun stal hierdoor niet rendabel exploiteren.

- Er is veel contact geweest tussen LNV en deze melkveehouders. Naast verschillende bedrijfsbezoeken op ambtelijk niveau, is de stal ook bezocht door staatssecretaris Van Dam. LNV heeft hierbij toegezegd mee te willen denken/werken aan een oplossing, zolang het niet gaat om het toekennen van extra fosfaatrechten. Voor dit laatste is geen basis in het stelsel.
- Zij hebben nu het idee opgevat om een samenwerking met andere melkveehouders aan te gaan. Zij nemen hierbij tijdelijk de dieren over van de andere veehouders en ontvangen een vergoeding voor het verzorgen/melken van deze dieren. De andere melkveehouders hebben dan hun handen vrij om toekomstplannen voor hun boerderij uit te werken en te verwezenlijken, terwijl § 12e hun stalcapaciteit voorlopig toch te gelde kunnen maken. Op basis van het aantal aan hen toegekende fosfaatrechten was dit niet mogelijk.
- Vee van twee eigenaren mag echter onder de geldende regelgeving niet zomaar in één stal staan. Er moet een gescheiden mestboekhouding worden gevoerd. Dit is lastig uitvoerbaar en in het geval van § 12e zelfs onmogelijk omdat in hun stallen alle dieren door elkaar lopen en zelfstandig naar binnen en buiten kunnen.
- De Provincie Noord-Brabant heeft LNV nadrukkelijk verzocht mee te werken aan het mogelijk maken van dit loonmelkconcept, omdat zij dit zien als een kansrijke optie om bedrijven meer perspectief te bieden.
- Ook § 12e (zie de volgende casus) zoekt een deel van de oplossing in een dergelijk loonmelkconcept.

Advies:

- Het struikelblok bij het aangaan van een dergelijke samenwerking is dat naast de dieren ook de fosfaatrechten over moeten naar de loonmelker (in dit geval § 12e). Dit betekent dat 20 procent van de fosfaatrechten wordt afgeroomd, wat deze samenwerking voor de vervreemder (de boer van wie de dieren en fosfaatrechten afkomstig zijn) erg onaantrekkelijk maakt.
- Dit probleem zou kunnen worden weggenomen door voor deze vorm van samenwerking afromingsvrije lease mogelijk te maken. Als dit mogelijk wordt gemaakt zal dit wel aan strenge voorwaarden moeten voldoen om misbruik te voorkomen.
- Dit vergt een wetswijziging. Deze zou kunnen meelopen met het wetsvoorstel voor afromingsvrije lease (n.a.v. motie Lodders/Geurts) dat momenteel ter consultatie ligt.
- Net als bij het wetsvoorstel afromingsvrije lease bestaat hier het risico dat de Europese Commissie het nodig acht om opnieuw de goedkeuringsprocedure voor staatssteun te doorlopen. Die goedkeuring zal geen gegeven zijn. Ook deze maatregel gaat immers ten koste van afroming en daarmee de fosfaatbank, wat de belangrijkste reden was voor de Europese Commissie om akkoord te gaan met de invoering van het fosfaatrechtenstelsel.
- Ten principale geldt hier dat een wetswijziging een zwaar middel is om een kleine groep melkveehouders tegemoet te komen. Anderzijds is dit wel een

- manier om het stelsel in te zetten om iets positiefs te doen voor melkveehouders die een oplossing voor hun moeilijke situatie vinden
- Indien u via voorgestelde wetswijziging deze melkveehouders tegemoet wilt komen dan betekent dat overigens dat zij op zijn vroegst volgend jaar een dergelijke samenwerking aan kunnen gaan, zonder dat er sprake is van afroming. Het is mogelijk dat dit voor hen te laat komt. Er is uitgebreid gekeken naar mogelijkheden om deze melkveehouders al vooruitlopend op een eventuele wetswijziging te faciliteren, maar die lijkt niet voorhanden (zie ook toelichting).
  - Het is in dit geval aan de melkveehouders zelf om deze periode te overbruggen of om, indien zij toch al op korte termijn een samenwerking aangaan, een manier te vinden om de financiële derving als gevolg van de afroming van fosfaatrechten te financieren. De Provincie Brabant heeft nog in overweging om deze melkveehouders hierbij financieel te ondersteunen.

vroeg idd aan
de provincie of
ze hier kunnen
helpen.

Casus III: Handhaving

- Alle hierboven genoemde melkveehouders hebben een tekort aan of helemaal geen fosfaatrechten. Allen zijn in beroep gegaan tegen hun oorspronkelijke beschikking. De verwachting is dat zij door de rechter niet in het gelijk zullen worden gesteld.
- Het risico bestaat dus dat de bedrijven via de ene weg tegemoet worden gekomen (via betalingsregeling/mogelijk maken loonmelkconcept) en via de andere weg alsnog omvallen als gevolg van een mogelijk zeer forse boete in het kader van het fosfaatrechtenstelsel.
- Daarnaast heeft de Provincie Gelderland u per brief verzocht om coulance te tonen bij de handhaving in het geval van de 5.12e 5.12e heeft zijn bedrijf verplaatst om natuurontwikkeling mogelijk te maken en deze verplaatsing gecombineerd met een uitbreiding. Deze uitbreiding was echter nog niet gerealiseerd op de peildatum, als gevolg waarvan hij met zijn exploitatie in de knel komt.
- 5.12e heeft beroep aangetekend tegen zijn beschikking. Deze zaak is in november 2019 behandeld en LNV is daarbij in het gelijk gesteld. De Provincie is daarop met de melkveehouder, banken en terreinbeheerders op zoek gegaan naar een manier waarop 5.12e zijn bedrijf kan voortzetten (zie achtergrondinformatie in de bijlage) en verzoekt LNV daarbij om mild om te gaan met het feit dat deze melkveehouder in 2018 en 2019 niet over de benodigde fosfaatrechten beschikte.
- De NVWA controleert risicogebaseerd en houdt daarbij rekening met nog lopende bezwaar- en beroepsprocedures. De NVWA kan bij de controle echter ook een aantal jaar terugkijken en dus vaststellen dat 5.12e en de andere bedrijven die aan bod zijn gekomen in deze nota in 2018 en/of 2019 te weinig fosfaatrechten hadden. De NVWA zondert in principe geen bedrijven uit van controle en is tegen het expliciet niet handhaven van regelgeving. Bovendien kan de NVWA op het moment dat er een handhavingsverzoek binnenkomt verplicht zijn om tot controle en handhaving over te gaan.

Advies

- U wordt afgeraden in te grijpen in individuele handhavingsgevallen. Er is geen basis om deze bedrijven uit te zonderen van handhaving. Dit zou willekeur in

de hand werken en de handhaving van het fosfaatrechtenstelsel de facto onmogelijk maken.

- Indien u akkoord gaat met de voorgestelde oplossingen om deze boeren economisch perspectief te bieden betekent dit dus dat zij het risico blijven lopen om afgerekend te worden op het feit dat zij in 2018 en 2019 te weinig fosfaatrechten hadden voor het aantal dieren dat zij hielden.
- Zij kunnen echter zelf dit risico verkleinen door ervoor te zorgen dat zij vanaf dit jaar wel voldoende fosfaatrechten hebben. Voor de aankoop van fosfaatrechten hebben de melkveehouders economisch perspectief nodig. Dat kunnen zij krijgen met de aangedragen voorstellen.
- De ervaring leert dat de rechter mild is voor melkveehouders die aantoonbaar actie hebben ondernomen om te voorkomen dat ze in het lopende jaar en de jaren daarna niet meer in overtreding zijn.

Toelichting

Om tot bovengenoemde adviezen te komen zijn veel opties bediscussieerd. Om u een compleet beeld te geven van de gemaakt afwegingen vindt u in deze toelichting voor de eerste twee casussen een bredere uiteenzetting van de verschillende opties.

Casus I: biologische starters

De oplossingsrichtingen voor deze boeren spitsen zich toe op het fosfaatreductieplan. Voor het fosfaatrechtenstelsel lopen op dit moment nog beroepsprocedures en het is niet aan te raden om vooruit te lopen op de uitspraak in deze zaken.

De Regeling fosfaatreductieplan 2017 is onderdeel van het fosfaatreductieplan waarmee de fosfaatproductie door de melkveehouderij in 2017 weer onder het fosfaatplafond is gebracht. De regeling zorgde voor een gefaseerde reductie van de melkveestapel. De regeling is op 1 maart 2017 ingegaan en omvatte vijf perioden van elk twee maanden, waarbij per periode een reductiepercentage is vastgesteld. Afhankelijk van de door hen behaalde reductie konden bedrijven een heffing of bonus opgelegd krijgen. Een aantal bedrijven, waaronder ook deze twee, zijn desondanks na de peildatum toch gegroeid of gestart. Deze bedrijven hebben hierdoor een zeer hoge heffing opgelegd gekregen (meerdere tonnen tot in enkele gevallen een miljoen euro).

Indien u wilt voorkomen dat deze bedrijven omvallen als gevolg van de hen opgelegde heffing wordt geadviseerd om een betalingsregeling met deze bedrijven te treffen op basis van draagkracht, waarbij het bedrag dat overblijft na 10 jaar wordt kwijtgescholden. Deze regeling is niet exclusief voor de genoemde biologische starters, maar in principe voor alle bedrijven met een hoge heffing. Het gaat hierbij om enkele tientallen bedrijven.

Alternatieve opties zijn:

1. De bestaande praktijk bij het treffen van een betalingsregeling: Bij het innen van een heffing of een boete biedt RVO.nl standaard een betalingsregeling aan. Dit betekent dat er afhankelijk van de draagkracht jaarlijks een betalingsregeling vastgesteld wordt en dat indien de draagkracht wijzigt er een nieuw bedrag wordt afgesproken. Pas na een langere periode (10 jaar) kan RVO.nl de inning staken. Indien het totale

bedrag dat kwijtgescholden wordt lager dan 1.000.000 euro is dan kan RVO.nl dit zelf doen. Het buiten inning plaatsen van een vordering omdat de schuldenaar onvoldoende middelen heeft of omdat invordering een onevenredige inspanning zou vergen is een feitelijke handeling en geen besluit. Die feitelijke handeling kan RVO.nl zelfstandig uitvoeren. Voor de melkveehouders uit deze nota biedt dat echter geen soelaas. Zij blijven daarom in onzekerheid en missen het economisch perspectief om financiering voor fosfaatrechten te krijgen.

2. Een betalingsregeling zonder kwijtschelding maar met een bijzonder lange looptijd (bv. 30 jaar). De betreffende melkveehouder is dan weliswaar mogelijk tot 2050 bezig met het afbetalen van de heffing, maar het maandbedrag is dermate laag dat dit de bedrijfsvoering niet in gevaar zou moeten brengen. Deze optie is voor RVO echter zeer lastig uitvoerbaar, omdat je dan nog 30 jaar een betalingsregeling voor fosfaatreductieplan in de benen moet houden. Dit kan voor de uitvoering extra kosten en risico's met zich mee brengen. Het is bovendien zeer de vraag of het politiek wenselijk is om een de uitvoering van een regeling uit 2017, waarvan het doel is bereikt, nog tientallen jaren te laten voortduren.
3. Discretionaire bevoegdheid zonder betalingsregeling: Hierbij wordt voor de genoemde individuele gevallen de heffing vanuit het fosfaatreductieplan direct verlaagd of kwijtgescholden. Dit is mogelijk vanuit de u toegekende discretionaire bevoegdheid op basis van artikel 13, derde lid van de Landbouwwet. Deze optie wordt sterk ontraden. Het gaat hier weliswaar om een af te bakenen groep, namelijk starters die in een omschakelingstraject naar biologische landbouw zitten, maar het gaat in tegen de lijn die tot nu toe is gehanteerd om geen onderscheid te maken tussen biologische en gangbare bedrijven. Voor de wet gaat het hier simpelweg om veehouders die na de peildatum zijn gegroeid. Hierdoor kan de vraag rijzen waarom dan ook geen uitzondering wordt gemaakt voor gangbare veehouders die op de peildatum bezig waren met een uitbreiding, bijvoorbeeld verbouwing naar een nieuwe, duurzamere stal. Bovendien kan het maken van een dergelijke uitzondering in het kader van het fosfaatreductieplan ook consequenties hebben voor het fosfaatrechtenstelsel; als er immers gronden zijn om deze groep voor het fosfaatreductieplan speciaal te behandelen, dan is niet meer uitlegbaar waarom dat voor het fosfaatrechtenstelsel niet aan de orde zou zijn. De steeds bij de rechter en de CIE aangehouden lijn dat ook biologische bedrijven met hun fosfaatproductie bijdragen aan bereiken en overschrijden van het fosfaatplafond komt hiermee alsnog op losse schroeven te staan.

Commissie Kalden

- Eerder heeft de Commissie Kalden in het kader van haar advies op de knelgevallenregeling al gekeken naar de groep biologische omschakelaars. Zij hebben geconcludeerd dat deze bedrijven zich onvoldoende onderscheiden van gangbare bedrijven die na de peildatum een groei doormaakten om deze groep anders te benaderen. . Biologische omschakelaars die na de peildatum groeien worden door de keuze van de

peildatum niet disproportioneel getroffen in vergelijking met andere bedrijven die na de peildatum groeien.

- Deze lijn is overgenomen voor de inrichting van het fosfaatrechtenstelsel en dat spoor kan nu niet worden verlaten. Te meer omdat de zoektocht in de zomer van 2018 naar een aanvullende knelgevallenregeling niets heeft opgeleverd en tot de (door de EC onderschreven) conclusie heeft geleid dat eventuele oplossingen buiten het fosfaatrechtenstelsel moeten worden gevonden.

Casus II: loonmelkconcept:

Een wetswijziging is een zwaar middel om deze groep melkveehouders tegemoet te komen, maar is uit te werken. Een lastig punt hierbij is dat de inwerkingtreding van de voorgestelde wetswijziging waarschijnlijk te laat komt voor de genoemde melkveehouders. Onderstaande opties zijn hierbij verkend, maar worden sterk afgeraden omdat de grote risico's die deze met zich meebrengen niet opwegen tegen het effect bij een zeer beperkt aantal melkveehouders:

Ontheffing voor het hebben van een gescheiden mestboekhouding

Hierbij zou het worden toegestaan dat de dieren van de loonmelker en de andere melkveehouder in één stal staan, zonder dat zij een gescheiden mestboekhouding hoeven te overleggen. Ook zouden de fosfaatrechten voor die periode verdeeld zijn over de loonmelker en melkveehouder. Dit zou betekenen dat het principe wordt losgelaten dat de houder van de dieren (in dit geval ^{5.12a}

^{5.12a} ook alle fosfaatrechten moet bezitten. Dit is zowel qua uitvoering als handhaving zeer onwenselijk, omdat hiermee niet alleen ontheffing wordt verleend op het fosfaatrechtenstelsel, maar ook op tal van andere onderdelen van de Meststoffenwet, zoals de gebruiksnormen, Verantwoorde Groei Melkveehouderij en de mestverwerkingsplicht.

Afzien van afroming op basis van Artikel 38 van de Meststoffenwet (Msw)

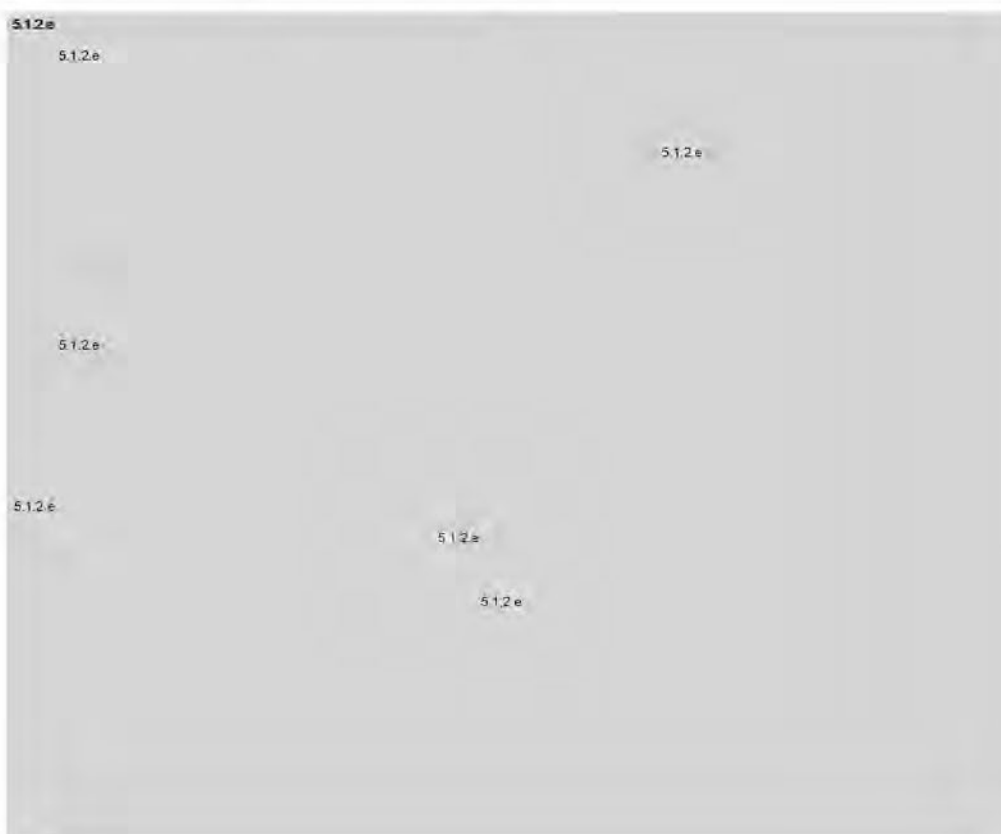
- Artikel 38 bepaalt dat vrijstelling of ontheffing kan worden verleend van het bij of krachtens de Meststoffenwet bepaalde. Specifiek voor het fosfaatrechtenstelsel (en dus ook het afromingsregime dat daarbij hoort) wordt een vrijstellings- en ontheffingsmogelijkheid geboden in art. 38a Msw. Deze mogelijkheid ziet op de bevordering van grondgebondenheid en het stimuleren van jonge landbouwers (fosfaatbank).
- Artikel 38 moet worden gelezen in samenhang met artikel 38a en tegen de achtergrond van algemene juridische uitgangspunten. Eén van die uitgangspunten is dat met het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen terughoudend moet worden omgegaan, gelet op het primaat van de wetgever. Het veelvuldig afwijken van de wet door de minister zou immers geen recht doen aan de keuzes die de formele wetgever heeft gemaakt en in wetgeving heeft vastgelegd.
- Met betrekking tot het fosfaatrechtenstelsel is tot nu toe de lijn dat voor categorieën gevallen onder het melkveeplafond alleen artikel 38a gebruikt kan worden. Voor niet-melkvee en individuele gevallen waarin sprake is van een disproportionele last kan artikel 38 worden gebruikt.

- Naar aanleiding van de motie Geurts/Lodders over lease is de landsadvocaat gevraagd om advies over de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen van de afroaming bij overdracht. De landsadvocaat stelt dat artikel 38 Msw strikt genomen een grondslag biedt voor een dergelijke vrijstelling, maar concludeert dat het, gezien het primaat van de wetgever en het systeem van de Meststoffenwet, de sterke voorkeur verdient om een dergelijke uitzondering voor lease in de wet zelf te regelen. Een vrijstelling betekent immers materieel een wijziging van artikel 32a Msw (afromingsartikel), terwijl deze bepaling zelf reeds voorziet in drie uitzonderingen op de plicht tot afroaming bij overdracht. Dit geldt volgens de landsadvocaat temeer als de vrijstelling niet beperkt is in tijd of bedoeld is om (eventuele) onbillijkheden van overwegende aard als gevolg van de toepassing van het afromingspercentage weg te nemen.
- Indien ervoor zou worden gekozen de tot nu toe gehanteerde lijn met betrekking tot artikel 38 Msw los te laten, en dit artikel te gebruiken voor een vrijstelling van de afroaming voor melkveehouders, brengt dat verschillende risico's met zich:
  - 1) Precedentwerking. Indien ook voor andere categorieën gevallen om vrijstelling wordt verzocht, kan niet langer volgehouden worden dat artikel 38 daarvoor niet gebruikt kan worden. Er is dan immers een precedent van een geval waarin het wel kon. Dit zal de druk op het verlenen van vrijstelling doen toenemen.
  - 2) Europese Commissie. De Europese Commissie heeft staatssteungoedkeuring voor het fosfaatrechtenstelsel verleend. Over wijzigingen van het stelsel moet de EC dan ook worden geraadpleegd en mogelijk moet formeel om goedkeuring worden gevraagd. De fosfaatbank was een belangrijk element voor de EC. Doordat het aantal fosfaatrechten het plafond overschrijdt, is de fosfaatbank tot op heden niet opengesteld. Voor de EC voldoet Nederland pas volledig aan de staatssteunregels op het moment dat het aantal rechten onder het plafond is en de fosfaatbank werkt zoals beloofd. Extra uitzonderingen op de afroaming leiden ertoe dat er minder wordt afgeroomd en dat dus minder rechten kunnen worden uitgegeven via de fosfaatbank. De EC zal dus niet enthousiast zijn over dergelijke extra uitzonderingen.
  - 3) Het maken van uitzonderingen door middel van vrijstelling of ontheffing kan leiden tot uitholling van de wet, doordat afbreuk wordt gedaan aan het bouwwerk zoals dat is opgebouwd in de wet. In het geval van het fosfaatrechtenstelsel kan dit leiden tot ondermijning van het (milieu)doel: de wetgever heeft er immers voor gekozen afroaming te laten plaatsvinden en de opbrengst daarvan te goede te laten komen aan grondgebonden en jonge boeren. Deze keuze is onderdeel van het stelsel als geheel en speelt ook een rol in de proportionaliteit van het stelsel als geheel. Nut en noodzaak van een vrijstelling moeten onderbouwd kunnen worden, zeker gelet op bovengenoemde risico's. De maatregel moet in verhouding staan tot het doel. Of dat het geval is als vrijstelling voor een bepaalde categorie gevallen wordt verleend, met het oog op het helpen van slechts enkele specifieke ondernemer, is de vraag.

Kortom: als voor afoming de lijn wordt verlaten dat artikel 38 (anders dan voor IDL) niet kan worden gebruikt voor uitzonderingen op (elementen van) het fosfaatrechtenstelsel, zal de sector ook voor andere elementen van het stelsel om uitzonderingen vragen en kunnen we die lijn niet meer gebruiken om die verzoeken af te wijzen. Het is dan ook niet onwaarschijnlijk dat het nu toepassen van artikel 38 voor afoming, zal leiden tot verzoeken om ontheffing van het uitbreidingsverbod – om maar een niet onbelangrijk ander element van het stelsel te noemen -; boeren zullen zo proberen het aantal rechten dat ze bij de toekenning menen te zijn misgelopen alsnog te ontvangen in de vorm van een ontheffing. Gegeven de koerswijziging ten aanzien van artikel 38 is het maar de vraag of dergelijke verzoeken met een verwijzing naar het onherroepelijk geworden karakter van de toekenningsbeschikking kunnen worden afgehouden. Die koerswijziging kan immers aangemerkt worden als een nieuw feit. En dus kan deze wellicht beperkt lijkende stap om nu op basis van artikel 38 een uitzondering te maken op de verplichting tot afoming de bijl aan de wortel leggen van het fosfaatrechtenstelsel zoals dat tot op heden is uitgevoerd. Dat er in dit geval ook sprake is van een voornemen tot wetswijziging maakt de mogelijke precedentwerking niet minder groot: aan zo'n voornemen kan immers geen enkel recht worden ontleend.

Bijlage 1: Achtergrond melkveehouders

512e 512e

Van: 512e 512e 512e
Verzonden: zondag 1 juli 2018 20:23
Aan: 512e
Onderwerp: Fwd: knelgevallen
Bijlagen: DOMUS #18156056 v1 Bijlage 1 Redeneerlijn fosfaatrechten voor EC.DOCX; ATT00001.htm;
 DOMUS #18156058 v1 Bijlage 2 Notitie inzet Brussel 280618.DOCX; ATT00002.htm;
 DOMUS #18155968 v3 Inzet Brussel fosfaatrechten.DOCX; ATT00003.htm

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "512e 512e" <512e @minlnv.nl>
Datum: 30 juni 2018 om 13:10:29 CEST
Aan: "Schouten, C.J. (Carola)" <512e @minlnv.nl>
Kopie: "512e" <512e @minlnv.nl>, "512e (512e)"
 <512e @minlnv.nl>, 512e <512e @minez.nl>, "512e"
 (512e) <512e @minez.nl>, 512e "
 <512e @minez.nl>, 512e (512e) <512e @rvo.nl>.
 "512e (512e)" <512e @minez.nl>
Onderwerp: knelgevallen

Dag Carola,
 Bijgaand de beloofde stukken over ruimte voor knelgevallen, afgestemd met de SG.
 Ik ben goed bereikbaar voor vragen vanaf 16 uur en morgen ook.
 Graag hoor ik in ieder geval of je akkoord kunt gaan met de redeneerlijn.
 Ik ben maandag ochtend bij 512e en maandagmiddag bij 512e
 Fijn weekend,
 512e

512 e 512 e

Van: 512 e (512 e)
Verzonden: vrijdag 17 augustus 2018 09:25
Aan: 512 e
CC: 512 e 512 e (512 e); 512 e); 521 512 e); 512 e
(512 e); 512 e 512 e 512 e ; 512 e 512 e); 512 e (512 e);
512 e 512 e (512 e); 512 e (512 e); 512 e (512 e);
512 e 512 e); 512 e
Onderwerp: Knelgevallen fosfaatrechten tbv bespreking MLNV 20/8
Bijlagen: DOMUS #18218145 v1 Notitie t b v overleg fosfaatrechten 20 augustus.DOCX; DOMUS #
18218359 v1 Conceptregeling Revitalisering Duurzame Melkveehouderij.DOCX
Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

512 e

Zie bijgaand de definitieve stukken over knelgevallen fosfaatrechten tbv de bespreking met de minister maandag a.s. De opmerkingen van 512 e zijn hierin verwerkt. Kan jij deze in de tas van de minister doen?

@ 512 e deze stukken kunnen ook in de map/ibabs van 512 e ter voorbereiding op het gesprek.

@ 512 e deze stukken kunnen in Domus direct doorgezeten worden naar de tas van de minister, iedereen heeft per mail akkoord gegeven. 512 e je ze ook in mijn ibabs zetten?

Groeten,

512 e

512e 512e

Van: 512e (512e)
Verzonden: maandag 20 augustus 2018 07:59
Aan: 512e, 512e, 512e
Onderwerp: Re: actualiteit 18 augustus

Ik begrijp nog steeds niet wat er nou telkens misgaat met die afspraken...

Gesprek met biologische melkveehouders is 5 sept 11.00-12.00, gesprek met IudK 6 sept 11.00-12.00.

Groeten,

512e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 20 aug. 2018 om 07:46 heeft 512e 512e 512e <512e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Dank voor deze info. Vervelend dat deze verwachtingen worden gewekt.

Beide afspraken zijn overigens niet in mijn agenda terecht gekomen. Zeker bij de tweede wil ik wel graag aanwezig zijn.

Groet,

512e

Van: 512e (512e)
Verzonden: maandag 20 augustus 2018 7:46

Aan: 512e, 512e, 512e, 512e, 512e, 512e, 512e, 512e
 (512e); 512e (512e); 512e, 512e, 512e

Onderwerp: Fwd: actualiteit 18 augustus

Zie ter info onderstaande update vanuit IudK. Ik denk dat we vanmiddag met minister even moeten bespreken hoe om te gaan met Annie Schrijer. IudK ontleent nu hoge verwachtingen aan de contacten met haar, maar waar het nu op afkoerst is dat ze op een te laat moment (misschien) gaan praten met de verkeerde mensen. Lijkt mij niet behulpzaam.

Verder gaf 512e vrijdag aan dat minister vanmiddag even wil bespreken of afspraken met IudK en biologische boeren wel door moeten gaan, gelet op haar drukke agenda. Beide afspraken zijn eigen toezegging minister geweest en wat mij betreft geen must, maar afzeggen zal wel leiden tot teleurstelling. (Met IudK heb ik ongeveer wekelijks contact dus boodschap kunnen we ambtelijk ook wel overbrengen.)

Groeten,

512e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 512e <512e@gmail.com>
Datum: 18 augustus 2018 om 21:51:10 CEST
Aan: 512e <512e@hotmail.com>, 512e
 <512e@hetnet.nl>, "512e" <512e@elda.nl>
 512e 512e @hotmail.com>, 512e
 <512e@kpnmail.nl>, 512e
 <512e@hetnet.nl>, 512e @hotmail.com,
 "512e" @hotmail.com" <512e@hotmail.com>, "512e
 512e @hetnet.nl 512e @hetnet.nl>, 512e

5.12.e < 5.12.e @gmail.com>, 5.12.e
< 5.12.e @ 5.12.e nl>, " 5.12.e " < 5.12.e @tweedekamer.nl>,
5.12.e < 5.12.e @ 5.12.e>, 5.12.e
< 5.12.e @europarl.europa.eu>, 5.12.e
< 5.12.e @gmail.com>, 5.12.e
< 5.12.e @ 5.12.e>, " 5.12.e (5.12.e)")"
< 5.12.e @minez.nl>, 5.12.e @online.nl

Onderwerp: actualiteit 18 augustus

Antwoord aan: 5.12.e @gmail.com

Geachte leden,

Hierbij het nieuws van deze week.

1.

Deze week overleg gepleegd met LNV (5.12.e). Het volgende is afgesproken: De afspraak met minister Schouten op 6 september om 11.00 gaat door, we sturen vooraf onze vragenlijst. Op 20-8 beslist LNV of IUDK voorafgaand aan dit gesprek de fosfaatmonitor 1e half jaar krijgt voorgelegd. Op 31 augustus komt de werkgroep van IUDK in Heteren bijeen om deze ontmoeting goed voor te bereiden. Heeft u vragen die u belangrijk acht om aan de minister voor te leggen laat ondergetekende dit weten.

2.

Annie Schreijer-Pierik heeft deze week aangegeven dat het gesprek met EU voorzitter Hogan en commissaris Vella de 2e helft van september, uiterlijk begin oktober zal doorgaan. Mits de datum bekend is gaan we ons ook hier stevig op voorbereiden. Immers Europa gaat voor het gezin-familiebedrijf, zeker die bedrijven die duurzaam en diervriendelijk produceren en daarvoor gesteund zijn met Brussels geld. Samen met Annie zijn wij ervan overtuigd dat de EU het nooit goed gaat vinden dat LNV 800 van deze bedrijven, vaak met jonge ondernemers in de startblokken, onnodig laat struikelen. Alle hens aan dek dus, dit kan niet waar zijn.

We gaan naar Brussel met een zo breed mogelijke afvaardiging belangenbehartigers van de Nederlandse boeren. De nood in de praktijk is ongekend. Het wordt na een hete zomer ook een hete herfst.

3.

RVO corrigeert bedrijven de toewijzing van fosfaatrechten naar de "verwachte behoefte" ('expected needs') zoals stallen, grond, melkinstallatie etc. per 1 januari 2018. Zie hiervoor onderstaand bericht/voorbeeld in de bijlage met dank aan 5.12.e In dit voorbeeld worden de toegekende fosfaatrechten aangepast aan de fosfaattoestand van de grond. Dit is kennelijk een eis van Brussel ivm de staatssteuntoets.

IUDK vindt dat bij deze exercitie ook het toetsen van de toegekende fosfaatrechten moet plaatsvinden aan de vergunde stalcapaciteit. Bekend is dat rond 2 juli 2015 ca. 70.000 melkkoeien uit het buitenland zijn ingevoerd. Vele bedrijven hebben daarbij meer vee gehouden dan volgens de vigerende vergunning mocht. IUDK zal de minister erop aanspreken om ook hier te corrigeren bij de def. toewijzing fosfaatrechten. Het is natuurlijk te gek voor woorden dat 30 koeien houden boven de vergunning wordt beloond met 300.000 euro en dat iemand die over 2018 bv 5 koeien teveel houdt in een half lege stal wordt beschuldigd van economisch delict.

Wij vragen de minister om indien hierdoor de toewijzing voor bv 30.000 melkkoeien wordt gecorrigeerd deze rechten onmiddellijk toe te delen aan de ingekaderde knelgevallen. Volgens onze berekeningen zijn 800 bedrijven hiermee uit de brand. Dat is pas echt "toewijzen naar behoefte" !!! Dit zal ook een bespreekpunt worden in Brussel.

3.

In Vlaanderen start de inspraak mbt het 6e mestactieplan (MAP) als basis voor het vasthouden van de derogatie. We zien een meer en meer gebiedsgerichte aanpak met doelgerichte maatregelen voor het verlagen van de nitraatgehaltes (20 mg voor oppervlaktewater, 50 mg voor het bovenste grondwater). Kortom doelgericht, geen dure kostprijsverhogende en ontwrichtende fosfaatrechten maar belonen van vakmanschap waarbij mestfraude direct wordt afgestraft. Iets waar IUDK altijd voor gepleit heeft, hier kan Nederland nog veel van leren!!

[Zesde mestactieplan op zijn milieueffecten beoordeeld](#)

4.

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft RVO veroordeeld tot een dwangsom en proceskosten ivm het veel te traag afwikkelen van zaken die lopen mbt het fosfaatreductieplan 2017. Zie hiervoor de bijlage onderaan deze mail.

mvg

5126

512e 512e

Van: 521 512e)
Verzonden: donderdag 6 september 2018 22:46
Aan: 512e 512e 512e
Onderwerp: Re: Brief LTO Implementatie Fosfaatrechten

Mooi! Dank voor bericht.

Gr. 512e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 6 sep. 2018 om 22:34 heeft 512e 512e <512e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Minister gesproken. Was verhelderend. Er komt 1 grote brief fosfaat. Ingrediënten met haar doorgenomen, die zijn er, worden bij elkaar gezet. Woensdag geeft ze weer coalitie overleg, dan besluit over wat te doen met knelgevallen en lease en vervolgens brief uit.

Groet!

512e

Op 6 sep. 2018 om 20:29 heeft 521 512e) <512e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Hoi 512e

Nee, niets over gemeld.

Je kondigden in de ministerstaf een stand van zaken notitie van RVO aan.

Is die notitie inmiddels gereed?

Die notitie is neem ik aan o.a. nodig om TK en LTO te kunnen informeren.

Gr. 512e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 6 sep. 2018 om 20:01 heeft 512e 512e <512e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

512e

Zie bijgaand een brief op poten van LTO. heeft 512e deze bij jou aangekondigd?

Vanuit mestteam wordt veel met hen overlegd over de meeste punten in de brief!

Groet,

512e

Begin doorgestuurd bericht:

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 5.1.2.e
<5.1.2.e@lto.nl>
Datum: 6 september 2018 om 18:20:53 CEST
Aan: "5.1.2.e@minez.nl"
<5.1.2.e@minez.nl>,
"5.1.2.e@minez.nl"
<5.1.2.e@minez.nl>,
"5.1.2.e@rvo.nl"
<5.1.2.e@rvo.nl>
Onderwerp: Doorst.: Brief LNV Implementatie Fosfaatrechten PDF

Zie onder/bijlage. Deze brief is zojuist uitgegaan. De druk van betrokken bestuurders en met name leden die in onzekerheid zitten omdat vragen niet beantwoord kunnen worden noopte ons hiertoe. 5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 5.1.2.e
<5.1.2.e@lto.nl>
Datum: 6 september 2018 om 16:28:25 CEST
Aan: "ministerLNV@mininv.nl"
<ministerLNV@mininv.nl>
Kopie: 5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e 5.1.2.e@lto.nl
>
Onderwerp: Brief LNV Implementatie Fosfaatrechten

Beste lezer,
Via deze mail ontvangt u een brief voor minister Schouten.
Met vriendelijke groet | Best regards,

5.1.2.e

5.1.2.e

t

Bezuidenhoutsewe
g 105 | 2594 AC
Den Haag

T + 5.1.2.e

22 | +31 (0) 6 20 55
28 67

secretariaat@lto.nl
| www.lto.nl

*Woensdagmiddag
niet aanwezig*

512e 512e

Van: 512e 512e
Verzonden: woensdag 12 september 2018 14:37
Aan: 512e 512e 512e @minInv.nl; SecretariaatDGA
CC: 512e (512e); 512e 512e (512e); 512e 512e 512e 512e
 512e 512e); 512e (512e); 512e 512e); 512e 512e);
 512e 512e); 512e 512e (512e); 521 512e)

Onderwerp: RE: Vooroverleg Fosfaat / Terugkoppeling Fosfaat

Goedendag,

Terugkoppeling coalitieoverleg Fosfaat vanmiddag (tijdstip ongewijzigd) wordt telefonisch.
 MLNV belt in vanuit TK.

Dank.

Met vriendelijke groet,

512e

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Van: 512e 512e)
Verzonden: maandag 10 september 2018 12:00
Aan: 512e (512e); 512e 512e 512e 521 512e as); Secretariaat SG LNV
CC: 512e 512e); 512e (Angelique); 512e 512e (512e); 512e 512e 512e);
 512e (512e); SecretariaatDGA; 512e (512e); 512e 512e

Onderwerp: Vooroverleg Fosfaat / Terugkoppeling Fosfaat

Op verzoek van MLNV heb ik omtrent het Coalitieoverleg Fosfaat een voorbereiding gepland op:

Dinsdag 11 september 2018 van 15.00 uur tot 15.30 uur

En een terugkoppeling op:

Woensdag 12 september 2018 van 16.15 uur tot 17.00 uur

Graag vernemen we wie er bij aanwezig zijn.

Groet,

512e
Secretariaat minister Carola Schouten
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
 E-mail: 512e @minInv.nl
 Telefoon: + 512e
 Mobiel: 512e
 Uitnodigingen kunnen gestuurd worden naar uitnodigingen@minInv.nl

Routebeschrijving:
<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/contact-met-lnv/route>

512e 512e

Van: 512e 512e 512e
Verzonden: woensdag 26 september 2018 19:22
Aan: 512e 512e
Onderwerp: Fwd: Terugkoppeling zitting CBb fosfaatrechtenstelsel

Sorry, ook voor jou natuurlijk

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "512e 512e" <512e@minInv.nl>
Datum: 26 september 2018 om 19:21:39 CEST
Aan: Carola Schouten 512e 512e @minInv.nl>
Kopie: "512e (512e)" <512e@minInv.nl>, "521 512e)"
 <512e@minInv.nl>, "512e (512e)" <512e@minez.nl>
Onderwerp: Doorst.: [FST] Terugkoppeling zitting CBb fosfaatrechtenstelsel [PDF]

Dag Carola,

Kortheidshalve zet ik deze informatieve mail van 512e met tussenstand CBB fosfaatrechten aan je door.

Zie de laatste bullit voor timing verdere proces.

Groet,

512e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "512e (512e)" <512e@minez.nl>
Datum: 26 september 2018 om 18:19:39 CEST
Aan: "512e 512e" <512e@minInv.nl>, 512e 512e
 512e 512e)" <512e@minez.nl>
Kopie: "512e 512e 512e)" <512e@minez.nl>, "512e
 (512e)" <512e@minez.nl>, "512e 512e 512e)"
 <512e@minez.nl> 512e 2e 512e <512e@minez.nl>,
 512e 512e" <512e@minez.nl>
Onderwerp: Terugkoppeling zitting CBb fosfaatrechtenstelsel

512e

Vandaag was een zitting bij het CBb over de individuele disproportionele last in het fosfaatrechtenstelsel. Van onze kant waren de Landsadvocaat en RVO aanwezig en vanuit het ministerie 512e en 512e. Zie hieronder een korte terugkoppeling. 512e ik stuur jou CC ter achtergrondinfo. Mocht je vragen krijgen dan weet je wat er speelt, maar is het antwoord wat mij betreft dat we de uitspraak afwachten.

- Vandaag 26 september vond bij het CBb een zitting over de Individuele Disproportionele Last van het Fosfaatrechtenstelsel plaats. Acht casussen waren als voorbeeldcasussen ingebracht.
- Vanwege een aantal 'slordigheden' en 'vertragingen' in de uitwisseling van stukken hebben de advocaten van de ondernemers gevraagd om meer inbreng te kunnen leveren tav hun individuele casussen.
- De zitting ging daarmee niet over de individuele gevallen, maar over de relatie met artikel 1 EP EVRM en vooral het (beleids)kader van de IDL
- De advocaten van de ondernemers gingen opnieuw in op de voorzienbaarheid van het stelsel, de sectorplafonds, en de vraag of de minister echt niet zoveel speelruimte heeft in Brussel.
De LA gaf na de zitting aan dat deze punten al uit en te na zijn behandeld in de zitting over het FRP. Bovendien worden ze in het verweerschrift weerlegd, ze verwachten hier daarom geen problemen mee.
- Voor wat betreft het IDL kader zijn de advocaten het niet eens met het feit dat LNV 'uitbreiding sec' als criterium voor IDL uitsluit. De rechter vroeg hierop kritisch door richting LA: "sluit u hiermee de hele categorie uitbreiders uit?"
Antwoord: ja.
- Er is herhaaldelijk aangegeven dat er geen verschil zou zijn tussen starters en uitbreiders, terwijl starters wel als knelgeval worden gezien. Hier is op gereageerd onder verwijzing naar Kalden en de afbakeningsproblematiek.
- Verder is er doorgevraagd op wat een individuele omstandigheid is. De LA heeft daarbij vastgehouden aan de lijn dat het gaat om soortgelijke omstandigheden als bij de knelgevallen, maar dat het individueel kan verschillen en dat wij deze omstandigheden niet zomaar kunnen bedenken.
- Er werd door de advocaten gevraagd naar de exacte vorm en inhoud van de bank- en accountantsrapporten die moeten worden opgeleverd om IDL aan te tonen. Men is kritisch over de vraag of de banken mee willen werken. We zullen op korte termijn via RVO gaan communiceren wat men moet leveren. LA heeft aangegeven dat we mensen niet zullen weigeren als ze een andere onderbouwing leveren (vrije bewijsleer).
- Tot slot werd er aandacht gevraagd voor het feit dat het eind van het jaar nadert, en ondernemers weinig keuzemogelijkheden meer hebben. Met andere woorden wees coulant in de handhaving. De rechter heeft aangegeven dat hij bij deze vraag geen rol kan spelen.
- Voor wat betreft het proces, de rechter stelt voor uiterlijk [17 oktober](#) met een tussenbesluit te komen. Hierin wordt richting gegeven op ons kader voor IDL. De ondernemers krijgen daarna drie weken de tijd om documenten aan te leveren, waarna RVO 2 weken krijgt voor een toets hierop. [21 november](#) volgt dan de behandeling van de individuele casussen.

Groeten,

5.1.2 e

Verstuurd vanaf mijn iPad

512e 512e

Van: 512e 512e 512e
Verzonden: dinsdag 2 oktober 2018 23:34
Aan: Schouten, C.J. (Carola)
Onderwerp: RE: gesprek met banken, NZO en ZuivelNL

Zeker, zij zitten in het bestuur.

Van: Schouten, C.J. (Carola)
Verzonden: dinsdag 2 oktober 2018 23:32
Aan: 512e 512e
CC: 512e 512e 512e); 512e (512e) 512e 512e); 512e (512e)
Onderwerp: Re: gesprek met banken, NZO en ZuivelNL

Dank voor het verslag. Heel veel over te zeggen..

Maar er valt me 1 ding op. De bestuursleden van ZuivelNL; zijn dat oa niet 512e en 512e ? Oftewel: dezelfde mannen die zeggen dat ik vertik wat te doen, terwijl ze zelf aangeven dat er geen draagvlak in hún organisatie is om de knelgevallen te helpen..?

Bijzonder..

Carola

Op 2 okt. 2018 om 23:14 heeft 512e 512e <512e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Dag Carola,

In vervolg op jouw overleg met 512e van de Rabobank heb ik vandaag overleg gevoerd met de Rabobank (512e), ZuivelNL (512e) en NZO (512e). De insteek van het gesprek was om van deze partijen te horen welke stappen zij kunnen zetten om ondernemers die in de problemen komen door het fosfaatrechtenstelsel te helpen. Hieronder een kort verslagje, met dank aan 512e

Groet,

512e

- De Rabobank geeft aan sowieso de randen op te zoeken van wat mogelijk is. Als er maar enigszins toekomstperspectief is dan wordt een onderneming door de moeilijke periode heen getrokken. Belangrijk hierbij is dat een bedrijf niet alsnog van de regen in de drup raakt door het met een onoverkomelijke schuldenlast op te zadelen. Rabo wijst op de Wettelijke zorgplicht die ze hebben. Overigens geeft de bank aan dat melkveehouders die moeten stoppen in tegenstelling tot varkenshouders of glastuinders geld overhouden en niet in de schuldsanering terecht komen.

- Schulden kwijtschelden doet de bank niet. Dat is nog nooit gebeurd en zou een onwenselijk precedent scheppen.
- Ook de Rabobank worstelt met de definitie van "knelgeval", oftewel de afbakening van de groep. Gevraagd naar de omvang van de groep ondernemingen die niet levensvatbaar is, is de schatting 50 -75 (§ 1.2 e) tot enkele honderden (§ 1.2 e). Hierbij tekent Rabo aan dat er meer oorzaken, naast het fosfaatrechtenstelsel, kunnen zijn voor de problemen waarin deze bedrijven verkeren.
- ZuivelNL is ook nagegaan wat er mogelijk is. Ook zij constateren afbakeningsprobleem. Bovendien is er geen draagvlak binnen ZuivelNL om deze mensen te helpen. Elke stap om deze mensen vanuit collectieve middelen van ZuivelNL te helpen, zet kwaad bloed bij de anderen (letterlijk: "de hel breekt los").
- NZO geeft aan ook geen mogelijkheden te hebben gevonden om te helpen. Statutair heeft NZO er geen haakjes om dit mogelijk te maken. Wel is de NZO actief in de randvoorwaardelijke sfeer, zoals het zorgloket (o.a. dierverwaarlozing).
- Voor oplossingen wordt door deze partijen naar de overheid gekeken:
  - Pas de forfaits aan;
  - Wees duidelijk in wat de consequenties van overschrijden van de fosfaatrechten (economisch delict) zijn;
  - Zorg dat 10% afroaming van de lease afgaat.

Conclusie: de partijen die zijn uitgenodigd kunnen geen mogelijkheden vinden om ondernemingen in de problemen verder te ondersteunen dan zij nu al doen. Ze lopen tegen vergelijkbare problemen op als de overheid.